

Rapport

fra

Arbejdsgruppen vedrørende folkekirkens forsikringsforhold.

Kirkeministeriet den 25. september 1995.

Indhold

1.	Indledning.	3
2.	Sammenfatning og indstillinger	6
3.	Den nugældende retstilstand.	9
3.1.	Indledning	9
3.2.	Kirkers og præsteembeders forsikringsforhold m.v.	9
3.2.1.	Folkekirkens kirker m.v.	9
3.2.2.	Præsteboliger og præstegårde m.v.	10
3.2.3.	Den lovpligtige arbejdsskadeforsikring.	10
3.3.	Stiftsadministrationers og andre folkekirkelige institutioners forsikringsforhold.	11
3.4.	Kirkeministeriet. Statens selvforsikringsordning.	11
4.	Udgiftsfinansiering og omkostningsvurdering m.v.	12
5.	Selvforsikring.	14
5.1.	Afgrænsning m.v.	14
5.2.	Hovedsynspunkter.	14
5.3.	Selvforsikringens omfang m.v.	16
5.4.	Finansiering	18
5.5.	Administrative forhold m.v.	21
5.6.	Forslag til selvforsikringsordninger (skematisk oversigt)	22
6.	Udbud eller udlicitering af forsikringstegning.	24
7.	Tegning af forsikringer m.v.	26

7.1.	Vurdering af forsikringstilbud.	26
7.2.	Samarbejde om tegning af forsikringer.	26
8.	Spørgeskemaundersøgelser.	29
8.1.	Indledning.	29
8.2.	Undersøgelse i Helsingør og Viborg stifter i 1992.	29
8.3.	Landsdækkende undersøgelse i 1994	29
8.4.	Tabeloversigt:	31
9.	Bilag:	43
1)	Lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde (ekstrakt) og Lovforslag L 88/1991 til Lov om ændring af lov om folkekirkens kirkegårde (ekstrakt).	
2)	Kirkeministeriets skrivelse af 17. februar 1994 til Roskilde Domsogns menighedsråd.	
3)	Cirkulære nr. 36 af 25. februar 1960 angående brandforsikring af de til et præsteembede hørende bygninger.	
4)	Lov om folkekirkens økonomi.	
5)	Cirkulære nr. 24 af 26. februar 1975 om statens selvforsikringsordning.	
6)	Forsikringsvejledning for menighedsråd, København 1984.	
7)	Anmeldte stormskader på bygninger i perioden 1982 - 1993.	
8)	Spørgeskemamateriale vedrørende 1. undersøgelse.	
9)	Spørgeskemamateriale vedrørende 2. undersøgelse.	
10)	Brev af 4. marts 1991 med bilag fra provst Kr. Hjerrild Buhl til kirkeministeren.	
11)	Udtalelse fra Finanstilsynet af den 22. august 1995.	

1. INDLEDNING.

Folkekirkenes forsikringsforhold har fra tid til anden givet anledning til debat. Navnlig har spørgsmålet om, hvorvidt folkekirken - på samme måde som staten - kunne etablere sig som selvforsikrer og derved spare på udgifterne til forsikringspræmier, været diskuteret.

Provst Kr. Hjerrild Buhl foretog i 1991 nogle undersøgelser over forsikringsudgifter i regnskabsåret 1989 i Ringsted-Sorø provsti. Denne undersøgelse blev udvidet til at omfatte hele Roskilde stift. På grundlag af disse undersøgelser kunne det konstateres, at forsikringsudgifterne i 1989 beløb sig til ca. 20.200 kr. i gennemsnit pr. sogn i Roskilde stift. Særligt vedrørende Ringsted-Sorø provsti mente provst Kr. Hjerrild Buhl, at provstiets kirkekasser kunne opnå betydelige besparelser ved en rationalisering af de kirkelige forsikringsforhold i provstiet, idet provstiet gennem mange år kun havde fået dækket enkelte stormskader og tyverier samt én større skade som følge af lynnedslag.

På grundlag af sine undersøgelser anslog provst Kr. Hjerrild Buhl desuden, at folkekirken samlede udgifter til forsikringer i 1989 formentlig beløb sig til ca. 44. mio. kr., og at muligheden for besparelser derfor måtte undersøges. Han fandt, at en selvforsikringsordning for folkekirken som helhed måtte være det rigtige og rettede i marts 1991 en henvendelse til daværende kirkeminister Torben Rechendorff vedrørende undersøgelse og med et forslag til en selvforsikringsordning for folkekirken som helhed.

I foråret 1992 blev der i anledning af henvendelsen nedsat en arbejdsgruppe med henblik på at foretage en nærmere vurdering af, om der vil kunne opnås besparelser på folkekirkenes forsikringsudgifter - særligt ved selvforsikring.

Provst Kr. Hjerrild Buhls forslag til en selvforsikringsordning, der er medtaget som **bilag 10**, dannede oplæg for arbejdsgruppens overvejelser.

Blandt hovedelementerne i forslaget er oprettelse af et forsikringsråd, som skal bestyre ordningen, ansættelse af taksatorer samt oprettelse af særlige forsikringsfonde. Fondene skal finansieres dels over landskirkeskatten dels gennem tilskud fra det enkelte sogn. Forslaget opererer med en selvrisiko dels for det enkelte sogn dels for det enkelte ligningsområde, således at kun udredning af større tab eller reetablering af større skader henvises til fondsfinansiering. Endelig er det et centralt element i forslaget, at ordningen skal være generel d.v.s. med deltagelse af alle menighedsråd m.fl., der har tegnet forsikringer, idet de enkelte sogne og provstier som afgrænsede økonomiske størrelser ikke er store nok til at kunne fungere som selvforsikrende enheder.

Arbejdsgruppens overvejelser har i øvrigt været koncentreret om følgende forhold:

- 1) Vurdering af mulighederne for udgiftsfinansiering og omkostningsbesparelser, samt folkekirkenes forsikringsbehov,
- 2) Undersøgelse af gældende praksis med hensyn til tegning af forsikringer,
- 3) Fordele og ulemper ved selvforsikringsprincippet, samt

4) Beskrivelse af forskellige forudsætninger for en selvforsikringsordning for folkekirken.

I forbindelse med arbejdet i arbejdsgruppen blev det i maj måned 1994 besluttet at nedsætte en underarbejdsgruppe til at udarbejde en beskrivelse af arbejdsgruppens overvejelser og et forslag til en selvforsikringsordning for folkekirken som helhed på baggrund af en landsdækkende undersøgelse af folkekirkens forsikringsforhold foretaget af Kirkeministeriet efter forslag fra arbejdsgruppen.

Arbejdsgruppen har ved afgivelsen af denne rapport følgende sammensætning:

Fuldmægtig Helle Saxil Andersen, Kirkeministeriet (orlov)
Provst Kr. Hjerrild Buhl, Danmarks Provsteforening
Konsulent Jes Christiansen, Assurandør-Societetet
Fuldmægtig Pernille Esdahl, Kirkeministeriet
Stiftskontorchef Helle Samson Heller, Lolland-Falsters stiftsøvrighed
Kontorchef Carsten Dalsgaard Jørgensen, Kirkeministeriet, (formand)
Fuldmægtig Jørgen Kroer, Kirkeministeriet
Forstander Helge Larsen, Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer
Stiftsfuldmægtig Anne Lyngborg, Århus stiftsøvrighed
Fuldmægtig Troels Neiiendam, Kirkeministeriet
Købmand Kristen Ringgaard, Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer.

Kontorchef Bendt Ehler samt fuldmægtig Sejer Christensen - begge fra Finanstilsynet - har deltaget i en række af arbejdsgruppens møder som sagkyndig bistand. Finanstilsynet har afgivet den som **bilag 11** optrykte udtalelse af den 22. august 1995.

Provst Arne Hansen har deltaget i arbejdsgruppens møder som medlem for Danmarks Provsteforening i perioden indtil august 1994.

Arbejdsgruppen har afsluttet sit arbejde den 25. september 1995.

København, den 25. september 1995

Kr. Hjerrild Buhl

Kr. Hjerrild Buhl

Jørgen Kroer

Jørgen Kroer

Jes Christiansen

Jes Christiansen

Helge Larsen

Helge Larsen

Pernille Esdahl

Pernille Esdahl

Anne Lyngborg

Anne Lyngborg

Helle Samson Heller

Helle Samson Heller

Troels Neiiendam

Troels Neiiendam

Carsten Dalsgaard Jørgensen

Carsten Dalsgaard Jørgensen

Kristen Ringgaard

Kristen Ringgaard

2. SAMMENFATNING OG INDSTILLINGER.

I dette kapitel redegøres for rapportens indhold med hovedvægt på arbejdsgruppens konklusioner og medlemmernes vurderinger og standpunkter.

I kapitel 3 og 4 omtales henholdsvis den nugældende retstilstand vedrørende forsikringsforhold og de eksisterende muligheder for udgiftsfinansiering samt omkostningsvurdering.

Hverken for folkekirken som helhed eller for det enkelte ligningsområde er det for øjeblikket praktisk muligt at foretage en (sikker) kalkulation over fordele og ulemper ved forskellige grader af forsikringsdækning - herunder af spørgsmålet om hvorvidt det kan betale sig at være selvforsikrer. Det samme er tilfældet i selvforsikringsituationen på grund af chance-/risikomomentet, men en hensigtsmæssig udformet selvforsikringsordning må formodes at medføre betydelige udgiftsbesparelser for folkekirken som helhed set over længere sigt.

Folkekirkens udgifter til forsikringer og erstatningssummer 1992 og 1993 i kr.

	Udgifter til forsikringer:		Erstatningssummer:	
	1992	1993	1992	1993
Kirker:	36.439.040	38.924.882	2.710.697	11.273.930
Præsteembeder:	10.756.230	11.067.631	624.252	2.063.793
Stiftsadministrationer m.fl.:	230.492	319.922	-	36.308
Folkekirken i alt:	47.425.762	50.312.435	3.334.949	13.374.031

Kilde: Kirkeministeriet.

Arbejdsgruppens flertal finder, at resultatet af den landsdækkende spørgeskemaundersøgelse vedrørende forsikringspræmier og -skader m.v. i 1992 og 1993, som omtales nedenfor i kapitel 8, samt de øvrige undersøgelser, der er foretaget, tyder på, at der er grundlag for besparelser betraget over en længere periode, forudsat at udgifterne til administration m.v. kan holdes på et lavt niveau.

Arbejdsgruppens flertal anbefaler derfor i kapitel 5, at der etableres en selvforsikringsordning, hvorved her forstås, at menighedsrådene, stiftsadministrationerne m.v. (folkekirken) kun tegner de forsikringer, de i følge anden lovgivning er forpligtet til at tegne, og i øvrigt selv over ligningen afholder alle udgifter til dækning af skader og tab. Folkekirkens selvforsikringsordning skal således som udgangspunkt omfatte alle risici, som normalt dækkes ved forsikringstegning. Undtaget herfra skal dog være lovpligtige forsikringer i medfør af anden lovgivning end den kirkelige, eksempelvis ansvarsforsikring for motordrevne køretøjer i medfør af færdselsloven.

Arbejdsgruppens flertal peger endvidere på to mulige finansieringsformer for en selvforsikringsordning og anbefaler endvidere, at den nødvendige administration og økonomiske styring af en sådan ordning søges forenklet så meget som muligt og bliver ensartet og overskuelig for folkekirken som helhed.

Endelig anbefales det, at der i en selvforsikringsordning indgår følgende grundelementer:

1. Administration af og beføjelser vedrørende en selvforsikringsordning skal i videst muligt omfang være henlagt til eksisterende lokale kirkelige instanser d.v.s. menighedsråd, provstiudvalg og stiftsøvrigheder.
2. Den skal være så praktisk administrerbar som mulig og må ikke føre til en væsentlig forøgelse af menighedsråds, provstiudvalgs og stiftsøvrigheders arbejdsbyrde.
3. Den skal være generel og gennemskuelig i sin opbygning.
4. Den skal være udformet, således at tilskyndelse til "tilskudstækning" på alle niveauer undgås. Eksempelvis skal udgifter, som vedrører almindelig vedligeholdelse, eller som er folkekirken uvedkommende, ikke kunne finansieres af "forsikringsmidler".

Assurandør-Societetets repræsentant i arbejdsgruppen kan ikke anbefale:

“at der etableres en selvforsikringsordning på området. Baggrunden herfor er den meget betydelige usikkerhed, der hersker omkring skadesomfanget på området, hvorved bemærkes, at et statistisk materiale kun omfattende 2 år må betragtes som ganske ufyldstgørende til bedømmelse af den reelle skadesrisiko. Arbejdsgruppen er da også selv opmærksom på dette forhold, jf. rapportens egne konklusioner i kapitel 4. og 5., hvori det påpeges, at der er usikkerhed om de økonomiske fordele ved en selvforsikringsordning, “at det ikke lader sig gøre at sætte kroner og øre på besparelserne” og “at det statistiske materiale ikke kan danne grundlag for kalkulatoriske overvejelser”.

Som alternativ til en selvforsikringsordning har Assurandør-Societetet peget på de muligheder, der ligger i at indhente tilbud hos de eksisterende forsikringselskaber, hvoraf nogle endda ligger inde med ret stor ekspertise på kirkeforsikringsområdet, ligesom det forhold, at det danske forsikringsmarked er præget af en skarp konkurrencesituation, utvivlsomt vil have en positiv indflydelse på præmieniveauet.”

Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmers repræsentanter udtaler:

“at foreningen ser meget positivt på de store muligheder, der ligger i det skitserede forslag om selvforsikring, som man er nået frem til. Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmers repræsentanter har ikke mandat til - og kan derfor ikke acceptere, at det enkelte menighedsråd **ikke** har frihed til selv at beslutte og bestemme forsikringsform, som landsforeningens repræsentanter gentagne gange har fremført. Beslutning om forsikring bør fortsat ligge i menighedsrådet - og ikke i provsti eller stift.”

Finanstilsynet har den 22. august 1995, jf. **bilag 11**, udtalt:

“at det er en forudsætning for, at selvforsikringsordningen vil kunne holdes uden for tilsynet efter lov om forsikringsvirksomhed, at der dels bliver tale om dækning af ensartede risici og en ensartet dækning heraf, og dels at der er en samhørighed imellem de deltagende medlemmer i ordningen, og dels at alle, der inden for den påtænkte ordning har mulighed for at deltage, også deltager i ordningen, og at der således

ikke bliver tale om en frivillighed med hensyn til at deltage, hvilket bl.a. også vil kunne give anledning til spekulation imod den påtænkte ordning.

I rapporten er det nævnt, at arbejdsgruppen er opmærksom på, at en afgørende forudsætning for en hensigtsmæssig udnyttelse af en selvforsikringsordning vil være, at alle selvejende kirker, præsteembeder m.v. deltager i ordningen.

I rapporten er anført, at en overgang til selvforsikring betyder, at folkekirken opnår mindre udgifter ved en sådan ordning, men at der ikke er foretaget en nærmere omkostningsvurdering i forbindelse med det indhentede statistiske materiale. Tilsynet skal i denne anledning bemærke, at der i denne forbindelse bl.a. må tages hensyn til de ikke ubetydelige administrationsudgifter som en selvforsikringsordning kan medføre, og at de påtænkte udgifter i forbindelse med en selvrisiko ved ordningen kan indebære, at der i virkeligheden i det stor hele er tale om en dækning som hidtil.

Det er tilsynets opfattelse, at det indhentede statistiske materiale om forsikringspræmier og erstatninger m.v. i 1992 og 1993 ikke er tilstrækkeligt til at drage konklusioner, som nævnt i rapporten, om eventuelle besparelser. Statistisk materiale, der kan danne grundlag for præmiefastsættelse, bygger normalt på et erfaringsgrundlag indhentet igennem en betydelig længere årrække.”

Hvis en obligatorisk selvforsikringsordning ikke kan etableres, anbefaler arbejdsgruppens flertal i kapitel 6, at mulighederne for etablering af rammekontrakter til dækning af de folkekirkelige forsikringsbehov undersøges eksempelvis i form af forsikringskontrakter for de enkelte stifter.

I kapitel 7 gennemgås arbejdsgruppens overvejelser med hensyn til tegning af forsikringer m.v. i almindelighed.

Endelig indeholder kapitel 8 en kort beskrivelse af hovedelementerne i det tabelmateriale, som er udarbejdet på grundlag af en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse, der blev foretaget i 1994.

3. DEN NUGÆLDENDE RETSTILSTAND.

3.1. Indledning

Menighedsrådet skal som bestyrer af kirkerne og kirkernes og præsteembedernes faste ejendomme sørge for, at der er tegnet lovpligtige forsikringer, og kan i forhold, der vedrører kirken eller præsteembedet, i et vist omfang herudover tegne forsikringer til sikring af interesser. Udgifterne til forsikringerne afholdes af den stedlige kirkekasse. Udgifterne til forsikringer vedrørende provsteembeder, provstiudvalg, stiftsadministrationer, folkekirkens uddannelsesinstitutioner m.v. afholdes af fællesfonden. Kirkeministeriet er omfattet af statens selvforsikringsordning.

3.2. Kirkers og præsteembeders forsikringsforhold m.v.

3.2.1. Folkekirkens kirker m.v.

Efter § 5 i den gældende lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, jf. lovbekendtgørelse nr. 454 af 11. juni 1992, kan kirkeministeren fastsætte bestemmelser om forsikring af kirkebygninger, deres inventar og andet løsøre, **bilag 1**.

Før 1. juli 1992, hvor Lov nr. 287 af 29. april 1992 om ændring af lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde trådte i kraft, havde bestemmelsen følgende formulering: "Kirker med inventar og andet løsøre skal være brandforsikret til den fulde værdi. Kirkeministeren kan tillade, at der gøres undtagelse herfra. Kirkeministeren kan fastsætte nærmere regler om brandsikring af kirker. Kirkens hellige kar m.v. skal holdes forsikret mod indbrudstyveri."

Lovforslag nr. L 88/1991 til ovennævnte ændringslov indeholdt følgende bemærkning om bestemmelsen: "Da det for tiden er under overvejelse at ændre de gældende bestemmelser om forsikring af kirker og deres inventar herunder eventuelt at indføre selvforsikringsprincippet, foreslås det, at kirkeministeren bemyndiges til at fastsætte bestemmelser på dette område. Det forudsættes, at de nuværende forsikringsforhold opretholdes indtil videre", **bilag 1**.

Brandforsikringer vedrørende kirkebygningen m.v. og forsikringer af kirkens hellige kar kan være tegnet i form af separate forsikringsaftaler. Aftalerne vil typisk være udvidet med dækning for andre skadesformer eksempelvis hagl-, storm-, svampe-, insekt-, rør- og hærværksskader, samt supplerende dækning vedrørende kirkens inventar og andet løsøre. I praksis er der også tegnet forsikringer vedrørende andre bygninger m.v., der tilhører kirken eksempelvis sognegårde, krematorier, boliger for kirkefunktionærer o.s.v. I videre omfang end tidligere sker det, at forsikringer tegnes i én og samme police.

Blandt de almindeligt benyttede forsikringer er også almindelig hus- og grundejerforsikringer samt ansvars- og kautionsforsikringer.

De mange forsikringsformer og forsikringernes typiske dækningsområde er udførligt beskrevet i forsikringsvejledning af 1. september 1977 for menighedsråd udarbejdet af Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer efter aftale med Kirkeministeriet, **bilag 6**. Denne vejledning er senest ajourført i 1984.

3.2.2. Præsteboliger og præstegårde m.v.

Indtil den 1. juli 1969 bestod der en egentlig pligt for menighedsrådene til at holde præsteembedernes faste ejendomme forsikrede, jf. lov nr. 155 af 7. juni 1958 om folkekirkens lønningsvæsen m.v. § 63, stk. 2, samt Kirkeministeriets cirkulære nr. 36 af 25. februar 1960 angående brandforsikring af de til et præsteembede hørende bygninger, **bilag 3**. Førnævnte bestemmelse i lønningsloven af 1958 blev afløst af § 13 i lov nr. 294 af 18. juni 1969 om folkekirkens lønningsvæsen m.v., der havde følgende ordlyd: "Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om brug, indretning og vedligeholdelse af præsteembedernes faste ejendomme m.v., om forsikring af disse samt om afholdelse af syn over dem." § 13 i lønningsloven af 1969 blev ophævet den 1. januar 1986 samtidig med, at lov om folkekirkens økonomi trådte i kraft. Adgangen til at fastsætte nærmere bestemmelser om bestyrelsen af folkekirkens selvejende kirker og præsteembeders faste ejendomme, herunder disses forsikringsforhold, følger nu af § 21 i lov om folkekirkens økonomi, **bilag 4**.

I nyere tid har der ikke været fastsat generelle forskrifter om forsikring af præsteembeders faste ejendomme. Der er således ikke i dag nogen pligt for menighedsråd til at holde præsteembedernes faste ejendomme brandforsikrede, medmindre ejendommen undtagelsesvis er behæftet med pant, jf. Justitsministeriets autoriserede pantebrevsformularer. Efter disse har pantsætteren pligt til at holde ejendommen forsikret.

Der er normalt tegnet brandforsikring vedrørende præsteboliger og præstegårde m.v. De almindeligt benyttede forsikringsformer er herudover hus- og grundejerforsikringer, samt kautions- og ansvarsforsikringer.

3.2.3. Den lovpligtige arbejdsskadeforsikring.

Alle, der udfører arbejde for folkekirken, vil principielt være omfattet af lov nr. 390 af 20. maj 1992 om forsikring mod følger af arbejdsskade, som ændret ved lov nr. 1125 af 22. december 1993 og lov nr. 73 af 1. februar 1995, uanset arbejdets art, omfang, varighed og aflønning, jf. nærmere lovens § 1. Den enkelte folkekirkelige ansættelsesmyndighed, for hvilken arbejdet udføres, har derfor pligt til at afgive forsikringsrisikoen og således tegne forsikring i et godkendt forsikringsselskab for alle ansatte, der er omfattet af loven.

Fra denne regel er der gjort undtagelse for så vidt angår ansatte, hvis løn helt eller delvist afholdes af staten. Disse er omfattet af statens risiko, jf. Kirkeministeriets skrivelser af 13. april 1988, 24. januar 1980, samt 7. november og 24. september 1979 til stiftsøvrighederne. Det drejer sig om præster, provster samt biskopper.

Der gælder desuden en særlig ordning for kirkefunktionærer ved københavnske og frederiksbergske kirker, der ligeledes er fritaget for at afgive arbejdsskaderisikoen til et forsikringsselskab. Et eventuelt erstatningskrav i anledning af en arbejdsskade for disse kirke-

funktionærer dækkes derfor over den stedlige kirkelige ligning efter Kirkeministeriets godkendelse i det enkelte tilfælde, medmindre risikoen faktisk er afgivet til et forsikrings-selskab.

Menighedsrådets pligt som ansættelsesmyndighed til at sørge for tegning af arbejdsskade-forsikringer omfatter ikke forsikring af menighedsrådsmedlemmer, idet der ikke foreligger et arbejdsgiver/arbejdstagerforhold mellem menighedsrådet og det enkelte rådsmedlem. Kun i det omfang et menighedsrådsmedlem udfører arbejde, som må anses at ligge ud over, hvad det vil være naturligt og sædvanligt for medlemmet at udføre som følge af medlemskabet, og hvortil der ellers måtte antages fremmed medhjælp, må rådsmedlemmet anses for omfattet af lov om forsikring mod følger af arbejdsskader, og menighedsrådet vil have forsikringspligt overfor den pågældende.

3.3. Stiftsadministrationers og andre folkekirkelige institutioners forsikringsforhold.

Udgifter vedrørende stiftsadministrationers, bispe- og provsteembeders, provstiuvalgs og de folkekirkelige uddannelsesinstitutioners virksomhed og formueforhold afholdes af fællesfonden.

Kirkeministeriet har ikke fastsat regler vedrørende de nævnte institutioners forsikringsforhold. Udgangspunktet er derfor selvforsikring, hvilket er ensbetydende med, at skader og tab dækkes af fællesfonden. De forskellige institutioner har dog i et vist omfang tegnet forsikringer. Det drejer sig typisk om bygningsbrandforsikringer og ansvarsforsikringer. Der er tegnet arbejdsskade-forsikringer for personalet ved stiftsadministrationerne.

3.4. Kirkeministeriet. Statens selvforsikringsordning.

Kirkeministeriet er som statsinstitution omfattet af statens selvforsikring, der omfatter alle risici, som normalt dækkes ved forsikringstegning. Selvforsikringsprincippet er i visse tilfælde udtrykkeligt hjemlet i lov, jf. nærmere Finansministeriets cirkulære nr. 24 af 26. februar 1975 om statens selvforsikringsordning, **bilag 5**.

Af selvforsikringsprincippet følger eksempelvis, at der kan afholdes udgifter, der foranlediges af brand eller anden skade på bygninger, løsøre m.v., over den årlige bevilling i finanslovene, mens udgifter i anledning af produktansvar og professionelt ansvar ikke er omfattet. For sådanne ansvar må der tegnes de sædvanlige forsikringer for de pågældende kontraktforhold.

Kirkeministeriet skal dække påregnelige udgifter til skader og tab indenfor bevillingen for det pågældende finansår. Udgifter ud over den bevilling, der er givet for det pågældende finansår, kan alene tages med i efterfølgende bevillingslove, såfremt der er tale om skader af økonomisk helt ekstraordinært omfang.

4. UDGIFTSFINANSIERING OG OMKOSTNINGSVURDERING M.V.

Efter den gældende lovgivning skal menighedsråd på nogle områder, jf. ovenfor i kapitel 3, sørge for, at der er tegnet forsikringer, mens de på andre er frit stillet med hensyn til spørgsmålet. I de tilfælde, hvor der ikke er pligt til at tegne forsikringer, er undladelsen af at tegne forsikring ensbetydende med, at (usikrede) skader skal finansieres af kirkekassen. Denne mulighed - delvis selvforsikring - medfører klart en risiko for, at større upåregnelige udgifter, som man kunne have sikret sig imod, i en periode kan være en faktor, der dels har virkning for det enkelte menighedsråds og ligningsområdes handlemuligheder, dels har indflydelse på kirkeskatteprocentens størrelse.

I den årlige budgetprocedure vedrørende kirkekassernes budgetter opereres der alene med afsættelse af beløb til forsikringspræmier, men ikke med beløb til dækning af udgifter som følge af skader og andre begivenheder, som man kunne have forsikret sig imod, hvad enten de er påregnelige eller ikke. Det betyder, at udgifter vedrørende skader, hvis afhjælpning skønnes uopsættelig, må dækkes ved omdisponeringer indenfor budgettet eller ved tilskud af det beløb, som provstiudvalget måtte have udskrevet over ligningen til imødegåelse af uforudsete udgifter i ligningsområdet. Tilladelse til forbrug af opsparede eller henlagte midler og optagelse af lån af stiftsmidlerne eller i et pengeinstitut kan også være en finansieringskilde. Endelig er der mulighed for at få frigivet kirke- og præsteembedekapitaler, der administreres blandt stiftsmidlerne, til finansiering af arbejder ved henholdsvis kirke/kirkegård eller præstegårde.

I den almindelige forsikringsvejledning for menighedsråd, der er udarbejdet af Landsforeningen af menighedsrådsmedlemmer, gives der en ret udførlig beskrivelse af de værdier, som skal være forsikrede, samt andre værdier (risici) som typisk kan være genstand for forsikringsdækning i de policer, som forsikringsselskaberne anvender. Men vejledningen kommer kun i begrænset omfang - i Afsnit I, Indledning - ind på, hvilke overvejelser menighedsråd må foretage i forbindelse med tegning eller fornyelse af forsikringer med henblik på at få en økonomisk favorabel forsikringsdækning.

Man indskrænker sig i vejledningens Afsnit I til en bemærkning om, at: "Afgørelsen derfor må komme til at bero på, hvad menighedsrådet finder økonomisk forsvarligt under hensyntagen til dets ansvar for de rådet betroede midler og den forøgelse af skattebyrden for folkekirkens medlemmer i kommunen, der kan blive følgen af en sådan udgift." Denne bemærkning er i realiteten blot en henvisning til menighedsrådsmedlemmers almindelige ansvar for bestyrelsen af kirkekassen.

I samme afsnit i vejledningen anføres videre, at: "Da der i almindelighed bliver tale om tegning af adskillige forsikringer, kan det anbefales, at man, hvor det er muligt, tegner de forskellige forsikringer i samme forsikringsselskab eller gennem samme assurandør. Det vil formentlig også være en lettelse for menighedsrådene, hvis forfaldsdagene for de forskellige årlige præmier kan blive så vidt muligt samlet til en bestemt dag."

Nærmere retningslinier for konkretisering af forsikringsbehovet og de særlige dæknings- og risikomæssige forhold, der gør sig gældende for folkekirken, er der ikke i vejledningen.

Hverken for folkekirken som helhed eller for det enkelte ligningsområde er det for øjeblikket praktisk muligt at foretage en (sikker) kalkulation over fordele og ulemper ved forskellige grader af forsikringsdækning - herunder af spørgsmålet om hvorvidt det kan betale sig at være selvforsikrer.

Tilsvarende gælder den situation, hvor menighedsråd kun har tegnet de lovpligtige forsikringer og i øvrigt er uforsikrede (selvforsikrere). Det skyldes, at man ikke har de fornødne statistiske oplysninger om skader, deres antal, fordeling, størrelse og hyppighed m.m. til at kunne sige noget sikkert om, hvor mange og hvilke skader der vil indtræde eller må forventes at indtræde i løbet af en given periode. Man er derfor tvunget til at acceptere, at der i vurderingerne indgår et ikke ubetydeligt chance-/risikomoment.

I de forskellige undersøgelser, der er foretaget i perioden 1988 - 1993 dels på provsti- og stiftsniveau dels den landsdækkende undersøgelse, som omtales nedenfor i kapitel 8, er det konstateret, at de registrerede indtægter fra erstattede skader ekskl. eventuel selvrisiko er væsentligt lavere end udgiften til forsikringspræmier. Det må - da det ifølge det årlige sparecirkulære fortsat er målsætningen, at der i de kommende år skal ske en stram udgiftsstyring, således at folkekirken budgetter ikke udviser realvækst - uundgåeligt lede til overvejelser om, hvorvidt der er mulighed for besparelser.

Hvis der etableres en selvforsikringsordning for folkekirken selvejende kirker og præstembederne, må det samtidig sikres, at bortfaldet af udgifter til forsikringspræmier m.v. modsvares af reelle besparelser på den lokale kirkelige ligning set under ét.

Finanstilsynet har i sin udtalelse af den 22. august 1995, jf. **bilag 11**, udtalt, at det:

“I rapporten er anført, at en overgang til selvforsikring betyder, at folkekirken opnår mindre udgifter ved en sådan ordning, men at der ikke er foretaget en nærmere omkostningsvurdering i forbindelse med det indhentede statistiske materiale. Tilsynet skal i den anledning bemærke, at der i denne forbindelse bl.a. må tages hensyn til de ikke ubetydelige administrationsudgifter som en selvforsikringsordning kan medføre, og at de påtænkte udgifter i forbindelse med en selvrisiko ved ordningen kan inddebære, at der i virkeligheden i det store hele er tale om en dækning som hidtil.

Det er tilsynets opfattelse, at det indhentede statistiske materiale om forsikringspræmier og erstatninger m.v. i 1992 og 1993 ikke er tilstrækkeligt til at drage konklusioner, som nævnt i rapporten, om eventuelle besparelser. Statistisk materiale, der kan danne grundlag for præmiefastsættelse, bygger normalt på et erfaringsgrundlag indhentet igennem en betydelig længere årrække.”

5. SELVFORSIKRING.

5.1. Afgrænsning m.m.

Arbejdsgruppens flertal har valgt at opstille en række forskellige grudsforudsætninger, som naturligt må være til stede, hvis folkekirken går over til at være selvforsikrer, det vil sige uforsikret i videst muligt omfang. Afhængigt af hvilken udformning, der vælges vedrørende administration og finansiering, kan alle forudsætninger ikke forventes tilgodeset.

Endvidere er der enighed om, at selvforsikringens omfang skal beskrives udførligt. Man har derfor søgt at konkretisere omfanget af eller rammerne for den "forsikringsdækning", som en selvforsikringsordning for folkekirken skal kunne tilbyde, det vil sige, hvilke skader og tab det skal være muligt at få dækket.

Arbejdsgruppens flertal har endelig peget på to alternative finansieringsmodeller, ligesom hovedtrækkene i en mulig administrationsmodel er beskrevet.

Der er i arbejdsgruppens flertal også enighed om ikke at gøre spørgsmålet om, hvilke regelinitiativer der er behov for, til genstand for nærmere drøftelse, ligesom man ikke har indladt sig på nogen dyberegående vurdering af forekommende spørgsmål af forsikrings-teknisk art eksempelvis med hensyn til dækningsområde, skades- og tabsvurdering m.v.

Arbejdsgruppen har baseret sit arbejde på eget materiale samt resultatet af de spørgekemaundersøgelser, der har været foretaget.

Assurandør-Societetets repræsentant har ikke kunnet anbefale, at der etableres en selvforsikringsordning for folkekirken, jf. nærmere nedenfor i kapitel 5.2.

5.2. Hovedsynspunkter.

Det er opfattelsen hos flertallet af arbejdsgruppens medlemmer, at folkekirken set som helhed er en enhed af en sådan sammensætning og størrelse, at selvforsikring er en realistisk mulighed.

Etablering af en selvforsikringsordning for alle instanser inden for folkekirken vil betyde en nedbringelse af udgifterne til dækning af eller sikring mod forsikringsskader i forhold til det nuværende niveau. Da der er tale om omkostningssætning af fremtidige (mulige) indtægter og udgifter, lader det sig dog ikke gøre at sætte kroner og øre på besparelser.

Grundelementerne i forsikringstanken er dels et ønske om eller behov for at fordele de økonomiske virkninger af skader, som man kan forsikre sig imod, mellem en større kreds af personer, dels at det er muligt ved kumulation af en lang række ensartede risici på statistisk grundlag at forudberegne hvor mange og hvilke skader, der vil indtræde indenfor en længere periode - eksempelvis hvor stor en del af en bygningsmasse, der vil blive brandskadet indenfor 20 år.

Der er således tale om dels en "risikospredning" dels et chance- / risikomoment, som man er tvunget til at acceptere.

På grund af de kirkelige værdiers store spredthed, det regelbundne grundige tilsyn, menighedsrådenes store vedligeholdelsesvilje samt mange forebyggende foranstaltninger i form af brand- og tyverisikring synes risikoen for mange og økonomisk omfattende skader at være mindre for folkekirken end for andre områder. Dermed synes grundlaget for den nødvendige "risikospredning" at være til stede.

Overgang til selvforsikring indebærer i princippet, at folkekirken selv overtager risikoen for alle fremtidige skader m.v. uanset størrelsen. Det vil sige, at folkekirken selv afholder alle udgifter til skader og tab, som hidtil har været forsikringsdækkede, men samtidig opnår mindre udgifter i form af besparelser på forsikringspræmier og hidtidige selvrisikoudgifter.

Resultatet af den landsdækkende spørgeskemaundersøgelse vedrørende forsikringspræmier og -skader m.v. i 1992 og 1993, som omtales nedenfor i kapitel 8, samt de øvrige undersøgelser, der er foretaget, tyder på, at der er grundlag for besparelser betragtet over en længere periode, forudsat at udgifterne til administration m.v. kan holdes på et lavt niveau. Men som nævnt ovenfor i kapitel 4 savnes der mulighed for at foretage en nærmere omkostningsvurdering, idet det statistiske materiale, som arbejdsgruppen har, ikke kan danne grundlag for kalkulatoriske overvejelser.

Det er en afgørende forudsætning for en hensigtsmæssig udnyttelse af fordelene ved selvforsikring, herunder opnåelse af størst mulige besparelser, at alle selvejende kirker og præsteembeder deltager i ordningen.

I en selvforsikringsordning bør indgå følgende grundelementer:

1. Administration af og beføjelser vedrørende en selvforsikringsordning skal i videst muligt omfang være henlagt til eksisterende lokale kirkelige instanser d.v.s. menighedsråd, provstiudvalg og stiftsøvrigheder.
2. Den skal være så praktisk administrerbar som mulig og må ikke føre til en væsentlig forøgelse af menighedsråds, provstiudvalgs og stiftsøvrigheders arbejdsbyrde.
3. Den skal være generel og gennemskuelig i sin opbygning.
4. Den skal være udformet, således at tilskyndelse til "tilskudstækning" på alle niveauer undgås. Eksempelvis skal udgifter, som vedrører almindelig vedligeholdelse, eller som er folkekirken uvedkommende, ikke kunne finansieres af "forsikringsmidler".

Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmers repræsentanter udtaler:

"at foreningen ser meget positivt på de store muligheder, der ligger i det skitserede forslag om selvforsikring, som man er nået frem til. Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmers repræsentanter har ikke mandat til - og kan derfor ikke acceptere, at det enkelte menighedsråd **ikke** har frihed til selv at beslutte og bestemme forsikringsform, som landsforeningens repræsentanter gentagne gange har fremført. Be-

slutning om forsikring bør fortsat ligge i menighedsrådet - og ikke i provsti eller stift.”

Assurandør-Societetets repræsentant i arbejdsgruppen kan ikke anbefale:

“at der etableres en selvforsikringsordning på området. Baggrunden herfor er den meget betydelige usikkerhed, der hersker omkring skadesomfanget på området, hvorved bemærkes, at et statistisk materiale kun omfattende 2 år må betragtes som ganske ufyldstgørende til bedømmelse af den reelle skadesrisiko. Arbejdsgruppen er da også selv opmærksom på dette forhold, jf. rapportens egne konklusioner i kapitel 4. og 5., hvori det påpeges, at der er usikkerhed om de økonomiske fordele ved en selvforsikringsordning, “at det ikke lader sig gøre at sætte kroner og øre på besparelserne” og “at det statistiske materiale ikke kan danne grundlag for kalkulatoriske overvejelser”.

Som alternativ til en selvforsikringsordning har Assurandør-Societetet peget på de muligheder, der ligger i at indhente tilbud hos de eksisterende forsikringsselskaber, hvoraf nogle endda ligger inde med ret stor ekspertise på kirkeforsikringsområdet, ligesom det forhold, at det danske forsikringsmarked er præget af en skarp konkurrencesituation, utvivlsomt vil have en positiv indflydelse på præmieniveauet.”

Finanstilsynet har i sin udtalelse af den 22. august 1995, jf. **bilag 11**, udtalt:

“at det er en forudsætning for, at selvforsikringsordningen vil kunne holdes uden for tilsynet efter lov om forsikringsvirksomhed, at der dels bliver tale om dækning af ensartede risici og en ensartet dækning heraf, og dels at der er en samhørighed imellem de deltagende medlemmer i ordningen, og dels at alle, der inden for den påtænkte ordning har mulighed for at deltage, også deltager i ordningen, og at der således ikke bliver tale om en frivillighed med hensyn til at deltage, hvilket bl.a. også vil kunne give anledning til spekulation imod den påtænkte ordning.”

5.3. Selvforsikringens omfang m.v.

Som nævnt ovenfor er det nødvendigt med en nærmere beskrivelse af selvforsikringens omfang. Udgangspunktet er her, at folkekirken som selvforsikrer overtager alle de risici, som menighedsrådene i dag sikrer sig mod gennem tegning af forsikring, ligesom folkekirken som udgangspunkt også overtager risikoen i forbindelse med menighedsrådenes erstatningspådragende adfærd over for trediemand efter dansk rets almindelige regler om erstatning uden for kontrakt.

En selvforsikringsordning vil således omfatte de skader vedrørende fast ejendom og løsøre, der i dag er dækket af de lovpligtige forsikringsformer, jf. nærmere ovenfor i kapitel 3. Det vil primært sige brandforsikring af kirkebygninger og tyveriforsikring af kirkers inventar og andet løsøre m.v.

Herudover skal selvforsikringsordningen også omfatte brandforsikring af præsteboliger og -gårde og andre faste ejendomme, der tilhører kirkerne og præsteembederne, ligesom den

skal omfatte udgifter i forbindelse med andre skadetyper vedrørende fast ejendom og løsøre m.v., der tilhører kirkerne og præsteembederne. Dette kan eksempelvis være hagl- og stormskade, svampe- og insektskade, rørskade, vandledningsskade, glasskade og hærværk.

Selvforsikringsordningen må selvfølgelig også indeholde mulighed for dækning af forskellige afledede udgifter, fx udgifter til afhjælpningsforanstaltninger, der har været uopsættelige af sikkerhedsmæssige grunde eller har været nødvendige for at afværge eller begrænse skader, der er omfattet af selvforsikringsordningen.

Spørgsmålet, om en udgift kan henføres til en skade eller et ansvar omfattet af selvforsikringsordningen, eller om der eksempelvis er tale om en almindelig vedligeholdelses- og/eller istandsættelsesudgift, vil i nogle tilfælde volde betydelige vanskeligheder.

Det vil ikke være muligt i selvforsikringsordningen at foretage en udtømmende beskrivelse af, hvornår der er tale om en skade, hvortil udgifterne skal afholdes via selvforsikringsordningen, og hvornår der er tale om en almindelig vedligeholdelsesudgift. Det er derfor nødvendigt, at der i forbindelse med selvforsikringsordningens etablering tages stilling til hvilken myndighed eller instans, der i givet fald skal have kompetence til at afgøre sådanne tvivlstilfælde. Arbejdsgruppen er af den opfattelse, at denne kompetence bør henlægges til provstiudvalgene, der allerede i dag har et godt kendskab til den lokale bygningsmasses vedligeholdelsesstand.

Ud fra en saglig vurdering af, hvor en opgave kan løses bedst og billigst, herunder hensynet til at undgå øget bureaukrati, bør en selvforsikringsordning ikke omfatte lovpligtige forsikringer i medfør af anden lovgivning eksempelvis ansvarsforsikring for motordrevne køretøjer i medfør af færdselsloven og arbejdsskadeforsikring (i videre selvforsikringsomfang end det nugældende).

I det omfang der fortsat skal tegnes sådanne forsikringer, anbefaler arbejdsgruppen, at det undersøges nærmere, om det kan ske ved tegning af en fællesforsikring for folkekirken som sådan.

Erstatning af "tab" eller genopretning efter "skader" kan umiddelbart ske, når tabet eller den indtrufne skade alment kan opgøres i penge. I nogle tilfælde er genopretning eller skadesløsholdelse ikke mulig. I andre tilfælde kan fuldstændig skadesløsholdelse være uforholdsmæssigt bekostelig.

Det sidste kan eksempelvis være tilfældet ved visse omfattende skader på "monumentale selvejende kirker", hvorved her forstås kirker, der har særlig arkæologisk, arkitektonisk eller historisk interesse, og for hvis vedkommende (fuldstændig) selvforsikring findes at være for byrdefuld for folkekirken som helhed. Hertil kommer, at de pågældende kirker betragtes som almene danske kulturværdier, og under hensyn hertil må det overvejes, om udgifterne ved genopretning efter skader i sin helhed skal afholdes af folkekirken.

For de monumentale selvejende kirker synes alternativerne til forsikring i hidtidigt omfang derfor enten at være, at der i tilfælde af større, omkostningstunge skader opnås statsstøtte til udbedring af skaderne, eller at der sker en maksimering af, hvor stort et beløb der kan komme til udbetaling i skadestilfælde. Det bør dog også undersøges, om det for udvalgte

kirker er muligt at få etableret en landsdækkende puljeforsikring, som hæfter for den del af skader, som overstiger fx 25 millioner kr.

Under de regelmæssige syn over kirkernes og præsteembedernes faste ejendomme m.v. vurderes ikke blot bygningsmassens vedligeholdsstandard, men også spørgsmål om etablering af brandsikringsforanstaltninger og andre forebyggende foranstaltninger. Synsinstituttet sammenholdt med den generelt høje bygningsvedligeholdelsesstandard, som i øvrigt kendetegner folkekirkens bygningsmasse, er forhold, der i sig selv bevirker, at mange forsikringsrisici er minimeret også for så vidt angår de monumentale selvejende kirker.

For øjeblikket er der som følge af varslede forsikringspræmiestigninger etableret en særlig ordning for brandforsikring af Roskilde Domkirke, hvorefter den ikke længere forsikres til fuld- og nyværdi, jf. Kirkeministeriets skrivelse af 17. februar 1994 til Roskilde Domsogns menighedsråd, **bilag 2**.

Endelig bør selvforsikringsordningen også omfatte skader på bygninger, løsøre m.v., der tilhører bispe- og provsteembederne, stiftsadministrationerne og de folkekirkelige uddannelsesinstitutioner, hvis virksomhed finansieres over fællesfonden, jf. nærmere ovenfor i kapitel 3.3.

Der skal i øvrigt ikke være adgang til at tegne supplerende forsikringer vedrørende de skadestyper, der er omfattet af selvforsikringsordningen eller eventuelle forsikringer fælles for folkekirken.

5.4. Finansiering.

I princippet skal en selvforsikringsordning kunne finansieres af det provenu, der fremkommer i form af sparede forsikringspræmier og selvrisko.

Udgiftskrævende folkekirkelige opgaver er som udgangspunkt lovbundne, idet navnlig finansieringsbestemmelserne i lov om folkekirkens økonomi - **bilag 4** - angiver, hvilke opgaver der skal eller kan løses i folkekirkeligt regi.

Folkekirkens egne indtægter dækker kun en mindre del af dens udgifter, og hovedparten af udgifterne finansieres derfor over kirkeskatten. Det vil også være tilfældet i selvforsikringsituationen. Men hensynet til menighedsrådenes og provstiudvalgenes kompetencer samt rammerne for de eksisterende budgetsystemer medfører behov for en særlig finansieringsordning for store udgifter til dækning af skader og tab.

Provst Kr. Hjerrild Buhls forslag til finansiering af en selvforsikringsordning betyder, at der skal oprettes to forsikringsfonde, jf. **bilag 10**. Arbejdsgruppens flertal kan ikke tilslutte sig dette forslag, idet der efter flertallets opfattelse formentlig vil være tale om en fondsdannelse i fondslovgivningens forstand.

Arbejdsgruppen har overvejet en finansieringsordning med afholdelse af alle udgifter vedrørende skader og tab, der i dag kan tegnes forsikringer imod, af en fælles kasse, der enten får tilført de fornødne midler via overførsler fra de enkelte kirke- og præstegårdskasser

(den lokale kirkelige ligning) og/eller via fællesfonden (landskirkeskatten). Fællesfonden er den kirkelige kasse, hvoraf folkekirkens fællesudgifter afholdes, jf. nærmere lov om folkekirkens økonomi § 11. Der må i så fald over en periode foretages henlæggelser for at opbygge en reserve af passende størrelse eksempelvis på ca. 100 mio. kr.

Kirkeskatten for et givet år må fastsættes under hensyn hertil og til, at selvforsikringsordningen, når fonden er etableret, skal kunne hvile i sig selv. Der skal være mulighed for dels en årlig justering af maksimumsbeløbet dels tilførsel af midler som følge af ekstraordinære forhold.

Arbejdsgruppen må imidlertid afvise en sådan ordning, allerede fordi en ordning med overførelser mellem de lokale kirke- og præstegårdskasser og den fælles kasse (selvforsikringsfond) vil være vanskelig gennemførlig.

Arbejdsgruppens flertal skal derimod pege på to alternative finansieringsformer, hvor der tages udgangspunkt i den økonomiske struktur indenfor folkekirken med sondringen mellem de lokale kirke- og præstegårdskasser og fællesfonden, der som nævnt ovenfor er den kirkelige kasse (driftsbeholdning), hvoraf folkekirkens fællesudgifter afholdes.

Betegnelsen "fællesfonden" er derfor ikke ganske dækkende, idet betegnelsen leder tanken hen på, at der skulle være tale om en fond i fondslovgivningens forstand. Fællesfonden er folkekirkens "hovedkasse", og af fællesfonden afholdes den del af folkekirkens udgifter, som ikke udredes af de lokale kirke- og præstegårdskasser eller af statskassen. Fællesfondens indtægter hidrører dels fra renter og udbytte af præsteembedernes kapitaler - bortset fra fast ejendom - og dels fra tilskud fra statskassen og fra landskirkeskatten, der pålignes folkekirkens medlemmer, jf. nærmere lov om folkekirkens økonomi § 14.

Den første finansieringsform, som arbejdsgruppens flertal skal pege på, er gennem en ændring af § 11 i lov om folkekirkens økonomi at sørge for hjemmel til at henlægge en del af fællesfondens indtægter til en særlig konto under fællesfonden. Det er i skemaet i kapitel 5.6 vist som arbejdsgruppens forslag 1. Opbygningen af en beholdning på en særlig konto er efter arbejdsgruppens flertals opfattelse heller ikke en fondsdannelse i fondslovgivningens forstand, men alene udtryk for opbygning af kapitalbeholdning til særligt formål på linie med eksempelvis fællesfondens reservefond, jf. § 11, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi. Af fællesfondens reservefond afholdes udgifter til dækning af tab, der vedrører bestyrelsen af kirkernes, præsteembedernes og legaternes kapitaler, og andre udgifter efter Kirkeministeriets bestemmelse i hvert enkelt tilfælde.

Den anden mulighed, der i skemaet i kapitel 5.6 er vist som arbejdsgruppens forslag 2, er, at finansiere udgifterne direkte over fællesfonden. Denne løsning kræver ikke nogen lovændring, men alene at de bevillingsmæssige forudsætninger er til stede. Eventuelle stærkt variable behov vil kunne medføre uønskede svingninger i de årlige udskrivninger af landskirkeskat.

Assurandør-Societetets repræsentant i arbejdsgruppen har fremhævet:

"at forslag til finansieringsordninger, der indebærer oprettelse af fonde eller brug af eksisterende fonde, efter forsikringserhvervets opfattelse betyder, at der er tale om en

forsikringsordning, der efter § 5 i lov om forsikringsvirksomhed kun må drives af forsikringselskaber og kun efter Finanstilsynets godkendelse ved en koncession.”

Ved begge de alternative finansieringsformer, som arbejdsgruppens flertal anbefaler, må der skabes sikkerhed for, at bortfaldet af udgifter til forsikringspræmier m.v. modsvares af besparelser på den lokale ligning, ligesom der kan og bør indarbejdes en selvrisiko i ordningen.

Selvrisiko betyder, at forsikringstageren (ofte den skaderamte selv) må bære udgifter til skader under selvrisikobeløbet. Påtagelse af selvrisiko kan også betyde, at et bestemt beløb skal fratrækkes i erstatningen ved større skader, således at den skaderamte altid selv bærer de “første” x antal kroner.

Indførelse af en selvrisiko vil betyde, at det kan undgås, at menighedsrådet indsender ansøgninger om erstatning for små (bagatelagtige) skader og tab, som enten sognet eller ligningsområdet må formodes selv at kunne finansiere.

Arbejdsgruppens flertal finder, at følgende tre former for selvrisiko vil kunne indarbejdes i en selvforsikringsordning for folkekirkens område:

- A. Selvrisikoen kan udformes, således at den indenfor det enkelte ligningsområde svarer til det beløb, som provstiuvalget kan udskrive til dækning af uforudsete udgifter af ligningsbeløbet i ligningsområdet.
- B. Den kan fx også udformes som en selvrisiko for den enkelte kirke- og præstegårdskasse, således at hvert menighedsråd som udgangspunkt selv betaler udbedring af mindre skader. Det er vanskeligt at sætte et tal på en given selvrisiko, men som inspirationskilde kan nævnes, at de nuværende præmiebeløb gennemsnitligt udgør ca. 2 % af ligningsbeløbene til kasserne. Et beløb svarende til sparede forsikringspræmieudgifter ekskl. lokale administrationsomkostninger må dog være overgrænsen for en selvrisiko. Det fremgår af tabel 9, at den gennemsnitlige præmieudgift for små sogne i 1992-1993 var på 16.883,00 kr. pr. år.
- C. Selvrisikoen kan endelig udformes som en kombination af model A og B, således at den enkelte kirke- og præstegårdskasse og ligningsområdet hver bærer sin del af udgifterne op til en grænse, der fastsættes som en procentdel af ligningsbeløbet til kirke- og præstegårdskasserne.

Denne kombination mellem finansiering af mindre skader lokalt og større skader over fællesfonden betyder, at menighedsrådene fortsat vil være økonomisk ansvarlige for den del af udgifterne vedrørende eventuelle skader, der svarer til de nuværende præmiebeløb, ligesom det enkelte sogn/ligningsområde fortsat vil være fritaget for den økonomiske risiko ved større skader, idet denne risiko overføres til fællesfonden og derved fordeles lige- ligt på folkekirkens medlemmer på samme måde, som det er tilfældet med alle andre udgifter, der finansieres over landkirkeskatten.

5.5. Administrative forhold m.v.

Indførelse af en selvforsikringsordning betyder, at der må tages højde for en række administrative forhold, og der kan i denne relation blive tale om fastsættelse af nærmere regler om administration af ordningen, herunder skadesanmeldelse, beføjelser og kompetencer for de respektive kirkelige instanser, rekursmuligheder, eventuel udmøntning af en selvrisiko osv.

Henlæggelse af kompetencen vedrørende lokale forsikringsforhold til provstiudvalget, der i forvejen er budget- og regnskabsgodkendende myndighed, vil formentlig indebære en hensigtsmæssig ordning af de administrative forhold.

Når der i selvforsikringsordningen indbygges en selvrisiko, jf. ovenfor, bør provstiudvalget tillægges kompetence til at vurdere, om skadens størrelse er af et sådant omfang, at skaden skal betales lokalt. Hvis provstiudvalget træffer afgørelse om, at skaden størrelsesmæssigt ligger under selvrisikobeløbet, skal det være muligt at påklage denne afgørelse til stiftsøvrigheden, hvis afgørelse skal være endelig.

Såfremt provstiudvalget derimod vurderer, at skaden er af et sådant omfang, at den overstiger selvrisikobeløbet og derfor skal finansieres - delvist - over en særlig kasse / fællesfonden, skal provstiudvalget henvise sagen til stiftsøvrigheden, der herefter træffer afgørelse i spørgsmålet, om der er tale om en skade omfattet af selvforsikringsordningen og finansieringen af denne skade. Stiftsøvrighedens afgørelse vil i givet fald kunne påklages til Kirkeministeriet eller eventuelt til en anden instans.

Af tabel 10 fremgår det, at hvis den nedre grænse for hvilke udgifter, der skal finansieres over fællesfonden (dvs. reelt en selvrisiko), sættes til 15.000,00 kr. pr. år, hvilket knapt svarer til den gennemsnitlige præmieudgift pr. år i små sogne, jf. tabel 9, var der i 1992 54 skader og i 1993 179 skader, som skulle have været behandlet af stiftsøvrigheden og finansieret over fællesfonden.

Ved en grænse (selvrisiko) på 20.000,00 kr., hvilket knapt svarer til den gennemsnitlige præmieudgift for samtlige sogne på 22.621,00 kr., jf. tabel 9, ville det maksimale skadesantal til tilsvarende behandling kun have været henholdsvis 35 og 124.

Administration af en selvforsikringsordning både lokalt og i stiftsregi kræver særlig fagkundskab på nogle forsikringstekniske områder. For at imødekomme sådanne behov, bliver det nødvendigt med en servicefunktion i form af taksator- eller konsulentbistand til:

- at yde rådgivning og vejledning til de kirkelige myndigheder (menighedsråd, provstiudvalg m.fl.) vedrørende forekommende forsikringsspørgsmål,
- at kunne afgøre hvilke skader o.a. begivenheder, der er forsikringsdækkede, og i bekræftende fald om de skal udgiftsdækkes lokalt eller over en fælles pulje / fællesfonden, samt
- at få koordineret og fastlagt en ensartet praksis for landet som helhed.

Finanstilsynet har i sin udtalelse af den 22. august 1995, jf. **bilag 11**, peget på:

“faren for en forskellig behandling af forsikringsordningen i de enkelte administrative organer, hvilket i særlig grad kan have betydning for de fælles udgifter, der kan komme på tale, som en del af bidragene til betaling af forsikringsdækningen.

Tilsynet kan ikke udtale sig om, hvorvidt administrationen kan ske uden væsentlig forøgelse af menighedsrådenes arbejdsbyrde, men skal pege på, at en selvforsikringsordning medfører en større arbejdsbyrde, herunder særlig i tilfælde af stillingtagen til anmeldte skader og erstatningsudbetaling.”

I selve indkørfasen vil der opstå en del spørgsmål. Det gælder eksempelvis spørgsmål om successiv opsigelse af eksisterende forsikringer, herunder forsikringer vedrørende fast ejendom, hvor den fulde brugsret eller risikoen for det lejede påhviler kirkerne, præsteembederne, bispeembederne/stiftsøvrighederne eller andre af folkekirkens institutioner, samt spørgsmål om, hvorledes der skal forholdes med hensyn til forsikringer i forbindelse med afhændelse af ejendomme, der er omfattet af ordningen, lejekontrakter og forpagtningsforhold. Også her forudsættes det, at der afsættes de fornødne resurser.

5.6. Forslag til selvforsikringsordninger (skematisk oversigt).

Omfang (dækningsområde).

Buhl's forslag og arbejdsgruppens forslag	Gældende ordning
<p>Selvforsikringen skal som udgangspunkt omfatte alle risici, som normalt dækkes ved forsikringstegning, dvs:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. skader vedrørende fast ejendom, løsøre m.v, der tilhører kirkerne, præsteembederne, provsteembederne, bispeembederne, stiftsøvrighederne og folkekirkens uddannelsesinstitutioner. 2. erstatningsskader i forhold til tredie-mand. <p>Selvforsikringsordningen skal ikke omfatte lovpligtige forsikringer i medfør af anden lovgivning:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ansvarsforsikring for motordrevne køretøjer i medfør af færdselsloven. 2. arbejdsskadesforsikring. 	<p>Obligatoriske forsikringer er:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Brandforsikring vedr. kirker med inventar og andet løsøre. 2. Tyveriforsikring vedr. kirkens hellige kar m.v. 3. Arbejdsskadesforsikring. 4. Ansvarsforsikring vedr. motorkøretøjer. <p>Herudover er der tegnet mange frivillige forsikringer, jf. kapitel 3.</p>

Finansieringsformer for en selvforsikringsordning:

Buhl's forslag	Arbejdsgruppens flertals forslag 1	Arbejdsgruppens flertals forslag 2	Gældende ordning
Finansieringen sker i op til fire lag: Sognet hæfter hvert år med en mindre selvrisko. Derefter skal ligningsområdet af provstiudvalgets rådighedsbeløb betale skadeserstatninger op til en vægtet selvrisko. Erstatninger herudover betales af en forsikringsfond, der opbygges ved indskud fra de menighedsråd, som deltager i forsikringsordningen, og evt. af en katastrofefond, som finansieres over landskirkeskatten, jf. nærmere bilag 10 .	Finansiering via henlæggelse af en del af fællesfondens indtægter (landskirkeskatten) til en særlig konto under fællesfonden. Der indbygges en selvrisko i ordningen, således at skadesudgifter under et givet beløb finansieres lokalt over den enkelte kirke- og præstegårdskasse og/eller over provstiudvalgets beløb til uforudsete udgifter, jf. lov om folkekirkens økonomi § 2 og § 6.	Finansiering direkte over fællesfonden, jf. § 11, stk. 1, i økonomiloven. Der indbygges en selvrisko i ordningen, således at skadesudgifter under et givet beløb finansieres lokalt over den enkelte kirke- og præstegårdskasse og/eller over provstiudvalgets beløb til uforudsete udgifter, jf. lov om folkekirkens økonomi § 2 og § 6.	Finansieres som en almindelig kirke- og præstegårdskasseudgift, jf. økonomilovens § 2.

Administration af en selvforsikringsordning:

Buhl's forslag	Arbejdsgruppens forslag	Gældende ordning
Oprettelse af et forsikringsråd.	Ordningen administreres dels af provstiudvalgene og dels af stiftsøvrighederne, der har mulighed for at trække på sagkyndig konsulentbistand.	Af forsikringsselskaberne.

6. UDBUD ELLER UDLICITERING AF FORSIKRINGSTEGNING.

Hvis selvforsikringsprincippet ikke gennemføres for folkekirken, anbefaler arbejdsgruppen, at der med fagkyndig bistand udarbejdes en rammekontrakt, dvs. en form for standardforsikringspolice til brug ved tegning af forsikringer. Rammekontrakten skal omfatte de samme dækningsområder, som indstillet ovenfor i afsnit 5.3. om selvforsikringens omfang.

For at kunne opnå væsentlige besparelser på præmieudgifter må tegningen af forsikringerne udbydes enten for folkekirken under ét eller dækkende en større geografisk enhed eksempelvis stiftet.

I forbindelse med dette udbud bør følgende iagttages:

I Finansministeriets betænkning nr. 1227/1991 om udlicitering af offentlige drifts- og anlægsopgaver side 299 er administration af forsikringer anført som eksempel på en administrativ opgave, der er eller har været genstand for udlicitering.

Der er forskellige måder at udbyde en opgave på. Hvor EU-udbudsreglerne vedrørende tjenesteydelser finder anvendelse, fordi kontrakten overstiger tærskelværdien, der for tiden er på 200.000 ecu, må en af følgende former for udbud følges:

- Offentligt udbud, der indebærer, at alle interesserede kan afgive tilbud. Dette er den grundlæggende udbudsform, som kan anvendes af alle udbydere.
- Begrænset udbud, d.v.s. interesserede opfordres til at søge om deltagelse i selve udbudsrunden. Efter denne prækvalifikation inviteres et antal selskaber til at afgive tilbud, samt
- Udbud efter forhandling, hvor udbyderen efter offentliggørelsen af udbudsforretningen direkte henvender sig til de valgte forsikringsselskaber og forhandler kontraktvilkårene med et eller flere af disse. Udbud efter forhandling kan dog kun anvendes i særlige tilfælde.

Ved udbud skal det blandt andet fastsættes, hvilken periode tilbuddet og en eventuel aftale skal dække. For en længere tilbudsperiode taler, at der derved er en vis sikring mod, at tilbudsgivere ikke medtager alle "omkostninger". For at sikre konkurrence på markedet bør tilbudsperiode og aftaleperiode dog heller ikke være for lange.

Hvor en opgave, der skal udbydes, har en høj grad af standard karakter, er offentligt udbud at foretrække.

Af artikler i informationsavisen Nyt fra Indkøbs Service i efteråret 1994 fremgår det, at det indenfor det kommunale område gennem Indkøbs Service A/S har været forsøgt at etablere en rammekontrakt for amts- og primærkommuner, der successivt skal have deres forsikringer fornyet, for at opnå både økonomiske og administrative fordele. Indkøbs Service A/S foretog i efteråret 1994 en række sonderinger og undersøgelser hos såvel kommuner som forsikringsbranchen for at skabe det bedst mulige grundlag for en udbudsforretning, herunder en konkretisering af kommunernes forsikringsbehov. Udgangspunktet var over-

vejelser om en rammekontrakt omfattende 10 - 12 forsikringskategorier, som normalt anvendes af kommunerne, med favorable grundbetingelser og -præmier for hver enkelt forsikringskategori.

Det viste sig imidlertid, at de kommunale forsikringsbehov er meget komplekse og differentierede, og Indkøbs Service A/S konstaterede, at etablering af en rammekontrakt ikke kunne anses for realistisk i hvert fald ikke på nuværende tidspunkt.

En tilsvarende kompleksitet i forsikringsbehovet indenfor folkekirkens område synes der ikke at være. Men skal en lignende udbudsform benyttes, forudsætter det dels en effektiv konkretisering af folkekirkens forsikringsbehov, dels at alle forsikringstagere (menighedsråd m.fl.) med forsikringer i de forskellige kategorier, der måtte blive opstillet, deltager.

7. TEGNING AF FORSIKRINGER M.V.

7.1. Vurdering af forsikringstilbud.

Den almindeligste fremgangsmåde har hidtil været, at det enkelte menighedsråd selv tegner og fornyer forsikringer på de vilkår, der kan opnås. Udgangspunktet er, at der indhentes forslag eller tilbud fra flere selskaber, men erfaringsmæssigt kan det være vanskeligt at sammenligne tilbud på forsikringer, dels kan der indholdsmæssigt være variationer fra selskab til selskab med hensyn til omfanget af forsikringsdækning, dels kan individuelle vilkår som forsikringssum, selvrisiko, bonusordninger, præmiestørrelser m.v. variere betydeligt.

Grundlaget for forsikringstegning indenfor folkekirkens område er den private forsikring i form af en police, d.v.s. en formaliseret aftale mellem forsikringstageren (menighedsråd m.fl.) og et forsikringsselskab. Policen er således af afgørende betydning for fastlæggelsen af retsstillingen mellem menighedsrådet og forsikringsselskabet ved siden af bestemmelserne i Forsikringsaftaleloven, lov nr. 129 af 15. april 1930 med senere ændringer. Udgangspunktet er, at en interesse for at være omfattet af et forsikringsselskabs dækningspligt skal være nøje beskrevet i policen.

Forsikringsvejledningen for menighedsråd er ikke blevet ajourført løbende. Den kan på enkelte punkter ajourføres og kan måske forbedres som vejledning for menighedsråd, der skal sammenligne flere forslag til forsikringer med henblik på at finde "det mest økonomisk fordelagtige forslag". Brug af sagkyndig bistand ved indhentelse og gennemgang af forsikringstilbud vil i situationer, hvor der er særligt behov for det, kunne være en mulighed.

Bibeholdes denne ordning, er der behov for at få præciseret, hvilke forhold eller områder der skal være forsikringsdækkede, jf. for så vidt angår de selvejende kirker det, der er anført ovenfor i afsnit 3.2.1. om folkekirkens kirker.

7.2. Samarbejde om tegning af forsikringer.

Flere menighedsråd kan sammen indhente tilbud på forsikringer.

Det har eksempelvis været tilfældet i Kgs. Lyngby provsti. Der besluttede menighedsrådene i 1989 - efter opfordring fra provstiudvalget - at søge at opnå en besparelse på forsikringspræmierne ved at tilbyde eet forsikringsselskab at tegne alle menighedsrådenes forsikringer. Arbejdet blev koordineret af 2 medlemmer af provstiudvalget.

De indsamlede oplysninger om eksisterende forsikringsforhold blev fremsendt til 5 forsikringsselskaber. 2 af disse var ikke interesserede i at afgive tilbud. Blandt de 3 tilbud valgte man det billigste, der gav stort set samme forsikringsdækning, og forhandlede sig til en rabat. Samtidig aftaltes det, at forsikringspræmierne skulle beregnes for en periode af 5 år, samt at det første år var en prøveperiode, således at menighedsrådene havde adgang til at opsigte forsikringerne indenfor det første år, uanset den aftalte rabat på forsikringspræmi-

erne. Kgs. Lyngby provstiudvalg havde overvejet en selvforsikringsordning, men opgav tanken, dels fordi der var tale om for få forsikrede ejendomme, dels fordi et medlem af provstiudvalget havde givet udtryk for erfaringer, der talte imod. Nyordningen resulterede i en forsikringspræmiebesparelse på ca. 30 % i forhold til den hidtidige pris.

I Lolland-Falsters stift iværksatte man i 1989 i Falster Vestre provsti, der omfatter 2 større ligningsområder, henholdsvis Nykøbing F og Nørre Alslev kommuner, en undersøgelse af de aktuelle forsikringsforhold. Desuden blev der lavet en beskrivelse af mulige fremtidige forsikringsformer. Undersøgelserne blev foretaget i samarbejde med en fhv. forsikringsdirektør. Som udgangspunkt blev der i beskrivelsen af de fremtidige forsikringsformer peget på 3 muligheder:

- 1) Tegning af forsikringer i eet selskab,
- 2) Oprettelse af et gensidigt forsikringsselskab eller
- 3) Selvforsikring

ad 1) Blandt fordelene ved denne ordning blev der peget på, at der kunne opnås lettelser i menighedsrådenes administration af forsikringerne. Antallet af forsikringsforhold kunne nedbringes fra 120 til 17 forhold. Desuden blev der større sikkerhed for, at de nødvendige forsikringer også blev tegnet, og bedre muligheder for at forhandle sig til reduktioner i forsikringspræmierne. Det blev også anset som en fordel kun at have een assurandør at forhandle med.

ad 2): I et gensidigt forsikringsselskab bærer alle de forsikrede de økonomiske udgifter, som skader og tab m.v. beløber sig til, således at der eksempelvis en gang årligt finder en regulering sted med eventuel udbetaling af et beløb "bonus", hvis de økonomiske forudsætninger herfor er til stede. Modstykket til det gensidige forsikringsselskab er præmieforsikringsselskabet, hvor risikoen bæres af selskabet mod betaling af et fast beløb "præmie".

Afholdelsen af udgifterne til finansiering af oprettelse og drift af et gensidigt forsikringsselskab over de kirkelige kasser forudsatte dels, at der blev tilvejebragt den fornødne hjemmel herfor, dels at det fornødne kapitalgrundlag var til stede. Blandt andre mulige hindringer blev der også peget på, at administrationsomkostningerne formentlig ville komme til at påvirke de samlede omkostninger ved et sådant selskabs drift væsentligt, idet antallet af forsikringer ikke ville blive ret stort, ligesom ligningsområdet størrelse ikke vil kunne bære de økonomiske følger af realiserede skader.

Selvom selskabet ikke skulle virke som en indtægtsgivende forretning, var det ikke usandsynligt, at summen af de samlede forsikringsydelse inklusive administrationsomkostninger ville overstige præmiebesparelsen.

ad 3): Ved selvforsikring - d.v.s. at være uforsikret - blev der peget på de samme hindringer som ad 2). Det blev også her fremhævet, at der kunne opstå betydelige vanskeligheder, hvis ikke alle selvejende kirker og præsteembeder deltog.

Endelig blev der peget på risikoen for "tilskudstænkning", nemlig den situation, at skadelidte ønsker mest muligt, mens andre ønsker at slippe så billigt som muligt.

Lolland-Falster stiftsøvrighed bad på baggrund af undersøgelsen i Falster Vestre provsti 2 forsikringsselskaber om en kommentar til det materiale, man havde fået fra menighedsrådene. Et af forsikringsselskaberne lavede et forslag til et forsikringsmodul udarbejdet i anledning af stiftsøvrighedens anmodning. Modulets bærende ide er, at der kun udarbejdes en police for hvert sogn.

Forsikringsmodulet, der dannede grundlaget for en standardforsikringspolice for kirker m.v.), omfatter udover bygnings- og inventarbrand, tyveri og vandskade tilbud om forsikring mod hærværk og vandalisme, lovpligtig arbejsskadeforsikring, erhvervs- og grundejerforsikring, herunder stormskade, råd og svamp, evt. konfirmandforsikring, All-risk forsikring vedr. styringsmekanismer i kirker, standarddækning for kalkmalerier og for hærværk på kirkegården, samt en skadessum på 50.000,- kroner årligt for hvert kirkegårdsareal til dækning af hærværk på private gravsteder - denne sidste er uden præmiebe-
regning.

I forbindelse med kirkeinventaret kan nævnes, at princippet ved erstatning for helt udbrændt kostbart middelalderligt inventar er, at udgifterne til en lødig nyfremstilling dækkes, idet det vil være helt formålsløst at sætte priser på antikvariske effekter. Hertil kommer en såkaldt "restaureringsdækning" hvis det kostbare og uvurderlige inventar kun bliver partielt skadet ved brand, tilsodning, vandskade, tyveri af enkeltdele o.s.v. Forudsætningen for udløsning af restaureringsdækning skal være et krav fra de kirkelige tilsynsmyndigheder om, at det skadede inventar skal restaureres. Det blev i øvrigt lagt til grund, at en restaureringsdækning på højst 12 mio. kr. måtte være grænsen.

Med i modulet er en årlig udsendelse af forsikringsoversigt til menighedsråd og provstiudvalg, ligesom der løbende ydes konsulentbistand fra selskabet fra en fast udpeget assurandør.

Det kan derfor konkluderes, at indhentelse af tilbud fra forsikringsselskaber eller forhandlinger med forsikringsselskaber, der er interesserede i at afgive tilbud, har været praktiseret flere steder og har ført til rabatter på de aftalte forsikringspræmier. Forsikringsselskaberne har tilsyneladende ikke ønsket at tilbyde en forsikring i form af een police dækkende et større område, men har foretrukket at tegne forsikringerne sognevis.

Der synes at være behov for en vejledning om, hvordan flere menighedsråd eksempelvis menighedsrådene i et provsti (stift o.a.) i fællesskab kan indhente tilbud og eventuelt tegne forsikringer.

8. SPØRGESKEMA UNDERSØGELSER.

8.1. Indledning.

Med henblik på at tilvejebringe grundlag for en nøgtern vurdering af, hvorvidt der for folkekirken som helhed var mulighed for besparelser ved at være selvforsikrer i videst muligt omfang, eller om man eventuelt på anden måde kunne gennemføre besparelser, foretog Kirkeministeriet for Arbejdsgruppen 2 spørgeskemaundersøgelser.

8.2. Undersøgelse i Helsingør og Viborg stifter i 1992.

Spørgeskemaet, der blev anvendt - **bilag 8**, var søgt udarbejdet med henblik på i overskuelig form at få oplyst sognenes samlede udgifter til forsikringspræmier i 1990 og 1991, det samlede erstatningsbeløb, som kom til udbetaling, samt - om muligt - hvilke forsikringer, der var tegnet foruden de lovpligtige.

Resultatet af undersøgelsen, der forelå i januar 1993, er gengivet i **tabel 11**: Størrelsen af præmier og erstatninger i 1990 og 1991 i Helsingør og Viborg stifter. Tallene synes at vise samme tendens til forskel mellem beløbene for erstattede skader og forsikringspræmier, som den provst Kr. Hjerrild Buhl kunne konstatere i Roskilde stift, jf. kapitel 1. Indledning, men viser i øvrigt intet sikkert om hyppigheden eller omfanget af forsikringsbegivenheder. Tallet for forsikringspræmiernes størrelse siger heller ikke noget om omfanget af de skader og tab, som forsikringsselskaberne har forpligtet sig til at erstatte.

Materialet viste dog en tydelig spredning af forsikringstegningen på flere selskaber. Forsikringerne var i mange tilfælde tegnet som kombinerede forsikringer, d.v.s. forsikringer, som forsikrer det enkelte objekt mod flere forskellige risici under et. Det var i så fald ikke muligt at relatere præmiebetalingen til enkelte faretyper (eksempelvis brand, tyveri o.a.).

Blandt andet som følge af forskellige usikkerhedsmomenter vedrørende det indsamlede materiale fandt man det rigtigst at iværksætte en udvidet landsdækkende undersøgelse med henblik på at tilvejebringe mere omfattende statistisk materiale.

8.3. Landsdækkende undersøgelse i 1994.

I maj 1994 udsendtes spørgeskemaer til samtlige menighedsråd og provstiudvalg - **bilag 9** - vedrørende oplysninger fra kirke- og præstegårdskassernes regnskaber i 1992 og 1993 om størrelsen af erstatningsbeløb, oplysninger om selvrisiko, skadernes art, samt forsikringspræmiernes størrelse for henholdsvis kirker og kirkegårde m.v. og præsteboliger og -gårde m.v.

Samtidig blev der også indhentet oplysninger om fællesfondens udgifter til forsikringer og erstatninger i 1992 og 1993. Udviklingen er vist i tabellen øverst på næste side:

Folkekirkenes udgifter til forsikringer og erstatningssummer 1992 og 1993 i kr.

	Udgifter til forsikringer:		Erstatningssummer:	
	1992	1993	1992	1993
Kirker:	36.439.040	38.924.882	2.710.697	11.273.930
Præsteembeder:	10.756.230	11.067.631	624.252	2.063.793
Stiftsadministrationer m.fl.:	230.492	319.922	-	36.308
Folkekirken i alt:	47.425.762	50.312.435	3.334.949	13.374.031

Kilde: Kirkeministeriet.

Det ses af tabellen, at forsikringsudgifter og erstatningsbeløb i det væsentlige vedrører de selvejende kirker.

De indsamlede statistiske oplysninger specielt vedrørende folkekirkenes selvejende kirker og præsteembeder er blevet systematiseret og bearbejdet med henblik på gengivelse i tabelform i vinteren 1994-1995. Resultatet er gengivet i **tabel 1 - 10**. Der henvises nærmere til tabeloversigten i kapitel 8.4.

Hovedtallene er vist i **tabel 1**, der viser størrelsen af forsikringspræmieudgifterne, selvriskoen, erstatningssummerne og antallet af skader med forsikringsdækning i 1992 og 1993 fordelt pr. stift. I højre side af tabellen er en opgørelse over erstatningssummerne i procent af forsikringspræmier og selvriskoudgifter.

I 1992 og 1993 udgjorde kirkernes og præsteembedernes udgifter til forsikringspræmier henholdsvis ca. 47,2 mio. kr. og 50 mio. kr. Selvriskoudgifterne udgjorde henholdsvis ca. 63.000 kr. og 334.000 kr. Erstatningssummerne udgjorde henholdsvis ca. 3,3 mio. kr. og 13,3 mio. kr.

Selvriskobeløbene, der er den del af skaderne, som kirken eller præsteembedet selv hæfter for, er medtaget i det omfang, beløbet er fratrukket en erstatning ved større skader. Selvriskobeløb er således kun medtaget i tabellen, såfremt der har været skader. Med hensyn til periodeafgrænsning m.v. vedrørende medtagelse af oplysninger om skader og erstatningsbeløb henvises til oplysningerne i informationsmaterialet til spørgeskemaerne under **bilag 8-9**.

I 1992 var antallet af skader: 253 og i 1993: 934. Den store forskel både med hensyn til antallet af skader og erstatningssummernes størrelse kan i et vist omfang tilskrives det forhold, at 1993 var et år med fx en stor svampeskade og med et større antal stormskader end ellers, jf. **bilag 7**. Usikkerheder i svarematerialet er selvsagt også en mulig fejlkilde.

I **tabel 5** er der en oversigt over erstatningssummer og selvriskobeløb fordelt på skadestyper. Erstatningssummerne vedrører i begge år i det væsentlige skadeskategorierne: Storm- og hagl-, svampe- og husbukke, indbrudstyveri-, brand-, samt hærværksskader.

I 1992 er indbrudstyveri den største skadeskategori med ca. 1,2 mio. kr. i erstatningssum. I 1993 er storm og hagl den største skadeskategori med ca. 4,7 mio. kr. i erstatningssum. Herefter følger svampe og husbukke ca. 3,4 mio. kr., indbrudstyveri ca. 2,0 mio. kr., hærværk ca. 0,8 mio. kr. og brand ca. 0,7 mio. kr.

8.4. Tabeloversigt.

Tabel 1:

Opgørelse over størrelsen af forsikringspræmieudgifterne, selvriskoen, erstatningssummerne samt antallet af skader med forsikringsdækning for 1992 og 1993 fordelt pr. stift.

Tabel 2:

Opgørelse over forsikringspræmiernes størrelse i 1992 og 1993 fordelt pr. stift. Den gennemsnitlige stigning var på 5,93 %.

Tabel 3:

Opgørelse over "nettoforsikringsudgifter" i 1992 og 1993 fordelt pr. stift opgjort som forsikringspræmie inkl. selvriskobeløb, men ekskl. skadeserstatning.

Tabel 4:

Oversigt over den gennemsnitlige forsikringspræmiestigning fra 1992 til 1993 fordelt pr. stift, præmiestigningen i procent fordelt på antallet af folkekirkemedlemmer i hvert stift og forsikringspræmien i kr. fordelt pr. folkekirkemedlem i stiftet.

Tabel 5:

Oversigt over selvrisiko og erstatning fordelt pr. år (1992 og 1993) og skadestype.

Tabel 6:

Opgørelse over udgifterne til forsikringspræmier (ekskl. selvriskobeløb) i 1992 og 1993 fordelt som en gennemsnitsudgift pr. sogn i hvert stift samt Opgørelse over størrelsen af erstatninger i 1992 og 1993 fordelt som en gennemsnitsindtægt pr. sogn i hvert stift.

Tabel 7:

Grafer til tabel 6.

Tabel 8:

Oversigt over forsikringspræmier og erstatninger pr. sogn i 1992 og 1993 fordelt på forskellige "geokoder".

Tabel 9:

Oversigt over præmier og erstatninger fordelt på geokoderne: Hovedstadsregion (1x), bykommuner (2x) og øvrige kommuner (3x) pr. år.

Tabel 10:

Opgørelse over erstatningssummerne i 1992 og 1993 fordelt på forskellige beløbsintervaller efter størrelse.

Tabel 11:

Opgørelse over størrelsen af forsikringspræmier og erstatninger i 1990 og 1991 i Helsingør og Viborg stifter.

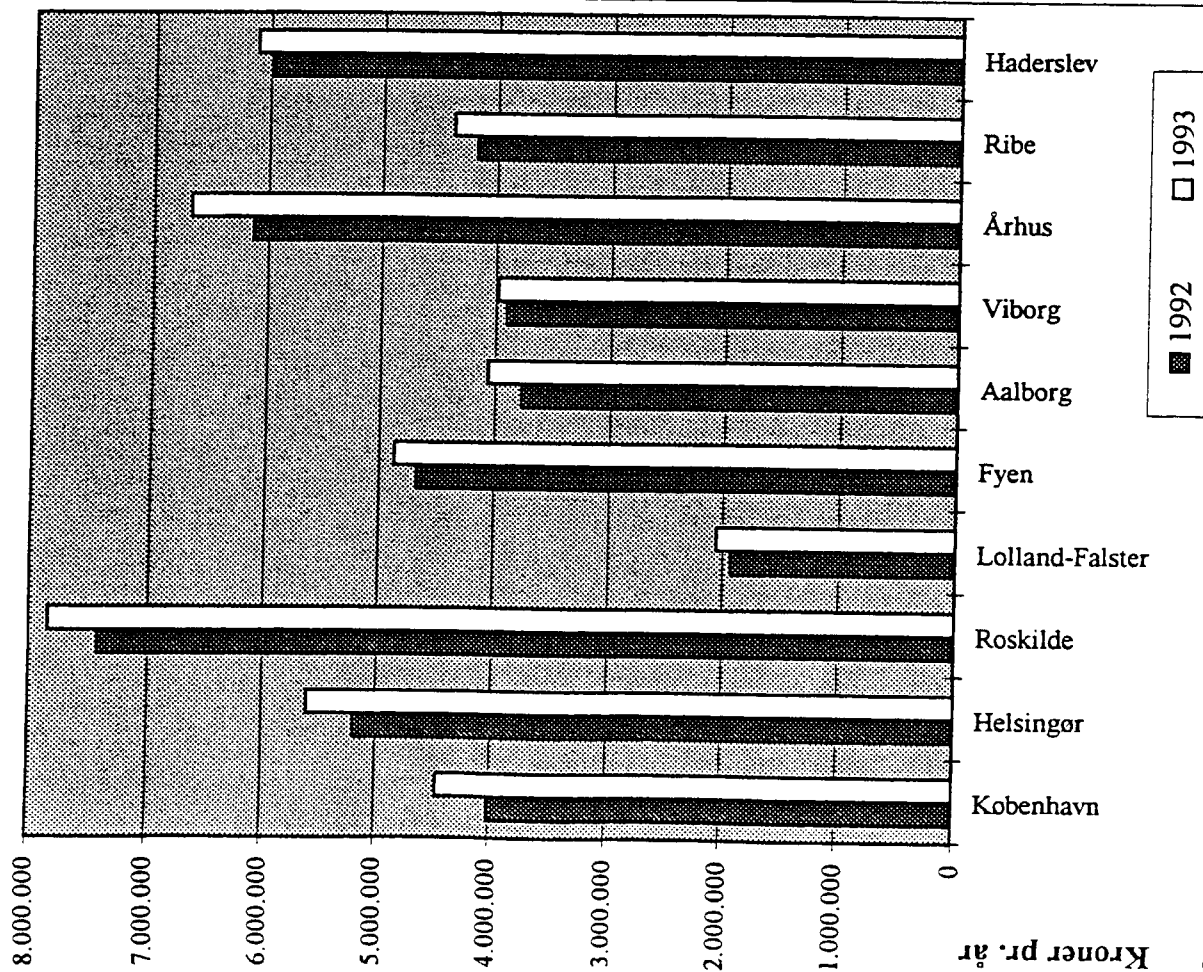
Tabel 1

Opgørelse over størrelsen af forsikringspræmieudgifterne, selvriskoen, erstatningssummerne, samt antallet af skader med forsikringsdækning for 1992 og 1993 fordelt pr. stift.

År	Stift	Præmie			Selvrisiko			Erstatninger			Erstatning i procent af præmie og selvrisiko		
		Embede	Kirke	I alt	Embede	Kirke	I alt	Embede	Kirke	I alt	Embede	Kirke	I alt
1992	Kobenhavn	534.459	3.475.057	4.009.516	0	5.898	5.898	0	76.231	76.231	0,0%	2,2%	1,9%
	Helsingør	1.026.786	4.165.999	5.192.785	2.500	0	2.500	133.795	116.290	250.085	13,0%	2,8%	4,8%
	Roskilde	1.720.493	5.706.439	7.426.932	0	6.080	6.080	145.270	579.814	725.084	8,4%	10,1%	9,8%
	Lolland-Falster	428.163	1.506.256	1.934.419	1.898	2.814	4.712	14.185	63.751	77.936	3,3%	4,2%	4,0%
	Fyen	1.139.713	3.528.642	4.668.355	1.214	8.541	9.755	26.220	99.308	125.528	2,3%	2,8%	2,7%
	Aalborg	955.079	2.817.526	3.772.605	1.214	0	1.214	46.720	162.661	209.381	4,9%	5,8%	5,5%
	Viborg	1.148.701	2.758.008	3.906.709	10.566	15.028	25.594	100.665	180.992	281.657	8,7%	6,5%	7,2%
	Århus	1.488.129	4.640.077	6.128.206	0	7.148	7.148	35.449	679.784	715.233	2,4%	14,6%	11,7%
	Ribe	1.005.021	3.172.677	4.177.698	0	0	0	14.312	624.287	638.599	1,4%	19,7%	15,3%
	Haderslev	1.309.686	4.668.359	5.978.045	0	846	846	107.636	127.579	235.215	8,2%	2,7%	3,9%
	I alt for året	10.756.230	36.439.040	47.195.270	17.392	46.355	63.747	624.252	2.710.697	3.334.949	5,8%	7,4%	7,1%
1993	Kobenhavn	601.978	3.855.050	4.457.028	0	15.528	15.528	87.395	3.495.655	3.583.050	14,5%	90,3%	80,1%
	Helsingør	1.060.775	4.540.576	5.601.351	8.125	29.384	37.509	268.024	910.741	1.178.765	25,1%	19,9%	20,9%
	Roskilde	1.725.606	6.114.631	7.840.237	5.713	106.964	112.677	437.129	2.366.149	2.803.278	25,2%	38,0%	35,2%
	Lolland-Falster	471.857	1.577.841	2.049.698	2.916	17.483	20.399	339.680	1.230.873	1.570.553	71,5%	77,2%	75,9%
	Fyen	1.157.912	3.701.169	4.859.081	3.000	32.858	35.858	236.466	886.778	1.123.244	20,4%	23,7%	22,9%
	Aalborg	971.753	3.084.836	4.056.589	115	17.887	18.002	163.309	571.061	734.370	16,8%	18,4%	18,0%
	Viborg	1.103.944	2.871.188	3.975.132	500	30.605	31.105	86.444	437.563	524.007	7,8%	15,1%	13,1%
	Århus	1.625.706	5.046.959	6.672.665	2.066	15.269	17.335	200.953	435.694	636.647	12,3%	8,6%	9,5%
	Ribe	1.025.552	3.344.891	4.370.443	2.913	25.070	27.983	59.723	528.505	588.228	5,8%	15,7%	13,4%
	Haderslev	1.322.548	4.787.741	6.110.289	0	17.925	17.925	184.670	410.911	595.581	14,0%	8,6%	9,7%
	I alt for året	11.067.631	38.924.882	49.992.513	25.348	308.973	334.321	2.063.793	11.273.930	13.337.723	18,6%	28,7%	26,5%

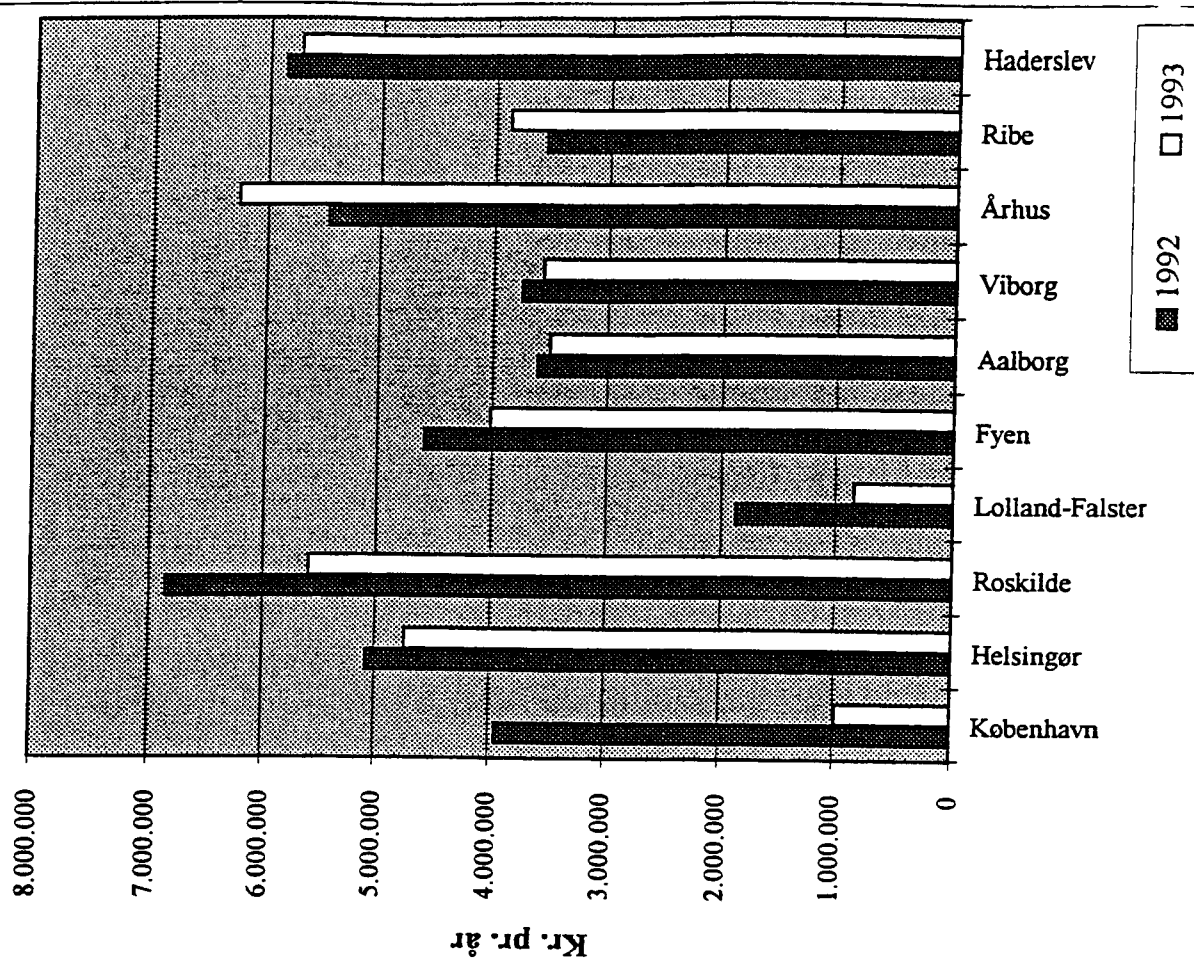
Tabel 2:

Opgørelse over forsikringspræmiernes størrelse i 1992 og 1993 fordelt pr. stift.

Tabel 3:

Opgørelse over "nettoforsikringsudgifter" i 1992 og 1993 fordelt pr. stift opgjort som forsikringspræmie inkl. selvriskobeløb, men excl. skadeserstatning

Tabel 4:

Oversigt over den gennemsnitlige forsikringspræmiestigning fra 1992 til 1993 fordelt pr. stift, præmiestigning i procent fordelt på antallet af folkekirkemedlemmer i hvert stift og forsikringspremien i kr. fordelt pr. folkekirkemedlem i stiftet.

	København	Helsingør	Roskilde	Lolland-Falster	Fyen	Aalborg	Viborg	Århus	Ribe	Haderslev	I alt
Embede	12,6	3,3	0,3	10,2	1,6	1,7	-3,9	9,2	2,0	1,0	2,9
Kirke	10,9	9,0	7,2	4,8	4,9	9,5	4,1	8,8	5,4	2,6	6,8
I alt	11,2	7,9	5,6	6,0	4,1	7,5	1,8	8,9	4,6	2,2	5,9
Præmiestigning fordelt på antallet af folkekirkemedlemmer i stiftet	12,3	17,5	13,4	2,5	9,6	9,1	8,0	15,1	8,3	10,6	
Præmie i kroner pr. folkekirkemedlem i stiftet	8,9	7,6	13,6	19,6	11,7	10,6	11,2	10,6	12,1	13,0	11,0
Procentvis fordeling af folkekirkemedlemmer	11,0	16,2	12,7	2,3	9,2	8,5	7,8	13,9	8,0	10,4	100,0

Tabel 5

Oversigt over selvrisiko og erstatning fordelt pr. år (1992 og 1993) og skadestype

År	Data	Type	Brand	Tilsodning	Storm og hagl	Vand	Rørskade	Svampe og husbukke	Glas og kumme	Indbrudstyveri	Tyveri åben kirke	Hærværk	Hærværk kirkegård	Ansvar	Arbejds-skade	Kau-tion	Andet	Hovedtotal
92	Sum		0	0	7.625	0	2.500	0	846	39.834	2.814	2.900	0	1.214	0	0	6.014	63.747
	Selvrisiko																	
	Sum		606.867	19.034	290.285	33.371	134.310	476.446	40.618	1.164.959	11.748	279.546	97.338	31.377	1.946	0	147.104	3.334.949
93	Sum		3.000	2.913	175.685	500	7.467	0	4.580	76.331	16.543	22.085	2.500	0	0	0	22.717	334.321
	Selvrisiko																	
	Sum		719.198	9.266	4.692.424	139.988	482.858	3.356.587	186.116	1.970.043	161.985	786.846	104.972	85.899	27.570	3.137	610.834	13.337.723
	Erstatning																	
	Total Sum		3.000	2.913	183.310	500	9.967	0	5.426	116.165	19.357	24.985	2.500	1.214	0	0	28.731	398.068
	Selvrisiko																	
	Total Sum		1.326.065	28.300	4.982.709	173.359	617.168	3.833.033	226.734	3.135.002	173.733	1.066.392	202.310	117.276	29.516	3.137	757.938	16.672.672
	Erstatning																	

Tabel 6:

Opgørelse over udgifterne til forsikringspræmier (eksl. selvriskobeløb) i 1992 og 1993 fordelt som en gennemsnitsudgift pr. sogn i hvert stift

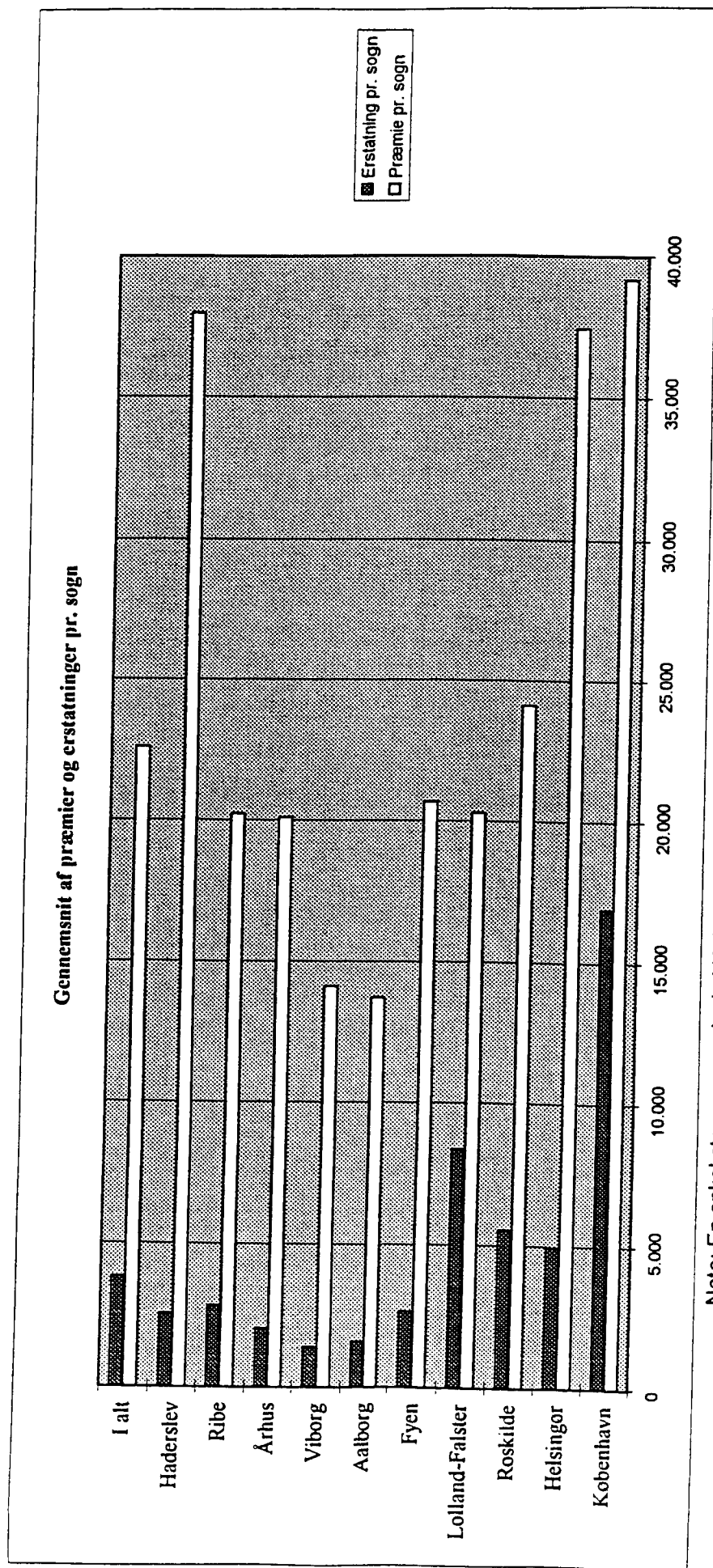
	København	Helsingør	Roskilde	Lolland-Falster	Fyen	Aalborg	Viborg	Århus	Ribe	Haderslev	I alt
1992 i alt	4.009.516	5.192.785	7.426.932	1.934.419	4.668.355	3.772.605	3.906.709	6.128.206	4.177.698	5.978.045	47.195.270
1993 i alt	4.457.028	5.601.351	7.840.237	2.049.698	4.859.081	4.056.589	3.975.132	6.672.665	4.370.443	6.110.289	49.992.513
I alt for 2 år	8.466.544	10.794.136	15.267.169	3.984.117	9.527.436	7.829.194	7.881.841	12.800.871	8.548.141	12.088.334	97.187.783
Antal sogne	108	144	316	98	230	285	279	318	211	159	2.148
Gennemsnit pr. sogn pr. år	39.197	37.480	24.157	20.327	20.712	13.735	14.125	20.127	20.256	38.014	22.623

Opgørelse over størrelsen af erstatninger i 1992 og 1993 fordelt som en gennemsnitsindtægt pr. sogn i hvert stift

1992 i alt	76.231	250.085	725.084	77.936	125.528	209.381	281.657	715.233	638.599	235.215	3.334.949
1993 i alt	3.583.050	1.178.765	2.803.278	1.570.553	1.123.244	734.370	524.007	636.647	588.228	595.581	13.337.723
I alt for 2 år	3.659.281	1.428.850	3.528.362	1.648.489	1.248.772	943.751	805.664	1.351.880	1.226.827	830.796	16.672.672
Antal sogne	108	144	316	98	230	285	279	318	211	159	2.148
Gennemsnit pr. sogn pr. år	16.941	4.961	5.583	8.411	2.715	1.656	1.444	2.126	2.907	2.613	3.881

Tabel 7:

Grafer til tabel 6.

Note: En enkel stor svampeskade i Københavns stift og mange store stormskader i det sydøstlige Danmark.

Oversigt over geokoder

Geokode: hovedstadsregion

- 11 = Hovedstaden
- 12 = Hovedstadens forstæder
- 13 = Hovedenstadens kommuner med 10.000+ indbyggere
- 14 = Øvrige kommuner

Bykommuner

- 21 = Kommuner med indbyggere 100.000 -
- 22 = Kommuner med indbyggere 40.000 - 99.999
- 23 = Kommuner med indbyggere 20.000 - 39.999
- 24 = Kommuner med indbyggere 10.000 - 19.999

Øvrige kommuner

- 31 = Indbyggere i bymæssig bebyggelse 50+ pct.
- 32 = Indbyggere i bymæssig bebyggelse 33 1/3 - 50 pct.
- 33 = Indbyggere i bymæssig bebyggelse - 33 1/3 pct.
- 34 = Uden bymæssig bebyggelse

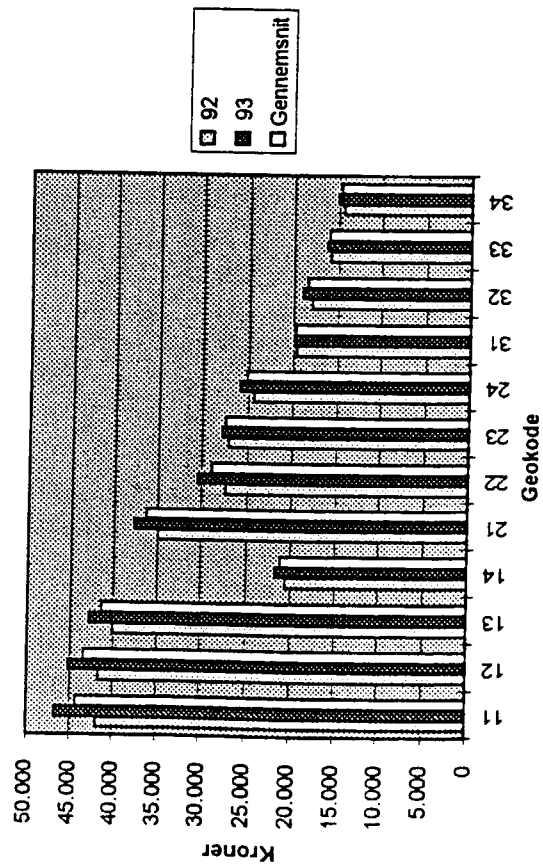
Tabel 8:

Oversigt over forsikringspræmier og erstatninger pr. sogn i 1992 og 1993 fordelt på forskellige "geokoder"

Præmiesum for år	11	12	13	14	21	22	23	24	31	32	33	34
92	41.807	41.643	40.034	20.564	34.895	27.328	26.990	24.294	19.588	17.953	15.849	14.381
93	46.715	45.181	42.745	21.634	37.660	30.424	27.753	25.864	19.849	18.959	16.254	15.008
Gennemsnit	44.261	43.412	41.389	21.099	36.277	28.876	27.371	25.079	19.719	18.456	16.052	14.694

Sum af Erstatning	Geokode	11	12	13	14	21	22	23	24	31	32	33	34
92	585	1.259	876	2.040	1.079	4.384	6.740	512	1.513	1.190	899	888	
93	36.106	14.204	8.379	5.046	3.195	5.347	7.002	5.386	3.789	3.957	2.886	4.805	
Gennemsnit	18.346	7.731	4.627	3.543	2.137	4.866	6.871	2.949	2.651	2.573	1.893	2.847	

Præmie pr. sogn pr. geokode pr. år samt gennemsnit

Erstatninger pr. sogn pr. geokode pr. år samt gennemsnit

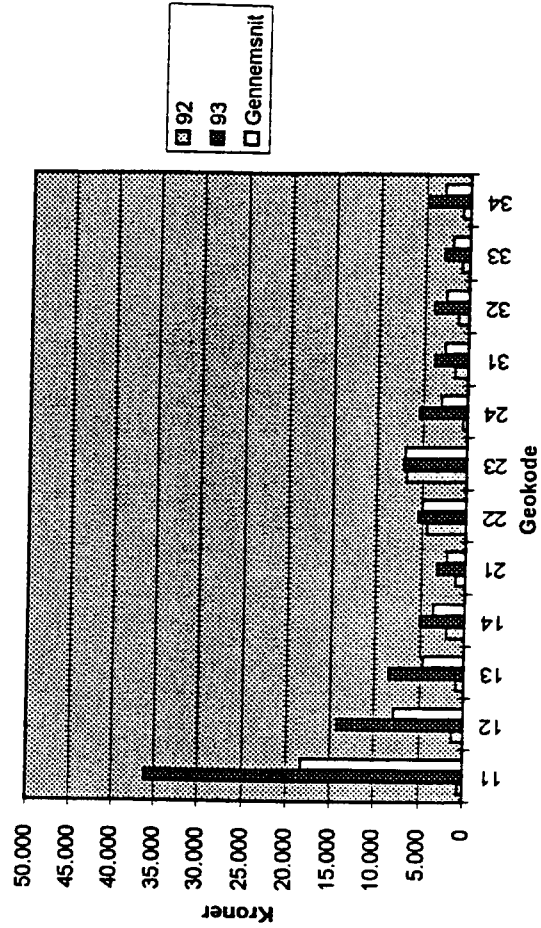
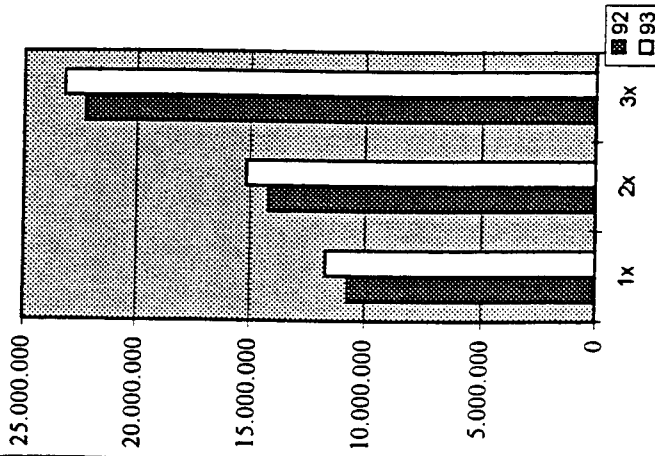

Table 9:

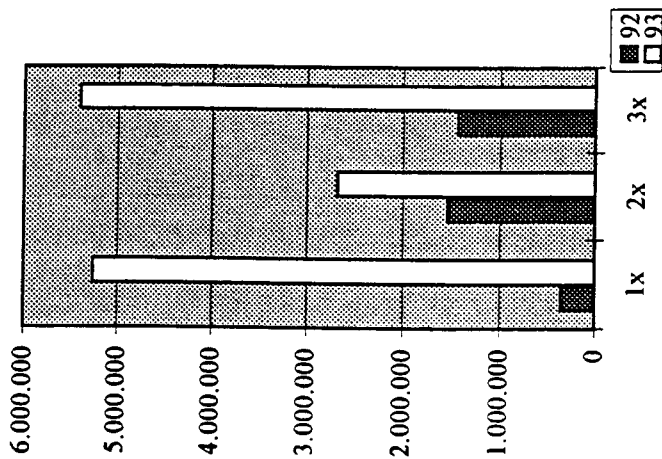
Oversigt over præmier og erstatninger fordelt på geokoderne: Hovedstadsregion (1x), bykommuner (2x) og øvrige kommuner (3x) pr. år.

Opgørelse pr. år				Opgørelse pr. sogn pr. år.			
Præmier	1x	2x	3x	1x	2x	3x	I alt
År							
92	10.710.086	14.199.602	22.285.582	36.061	28.174	16.545	21.972
93	11.661.574	15.128.715	23.196.330	39.265	30.017	17.221	23.271
I alt	22.371.660	29.328.317	45.481.912	37.663	29.096	16.883	22.621
Erstatninger							
År	1x	2x	3x	1x	2x	3x	I alt
92	355.061	1.538.716	1.441.172	1.195	3.053	1.070	1.553
93	5.259.323	2.678.043	5.400.357	17.708	5.314	4.009	6.209
I alt	5.614.384	4.216.759	6.841.529	9.452	4.183	2.540	3.881

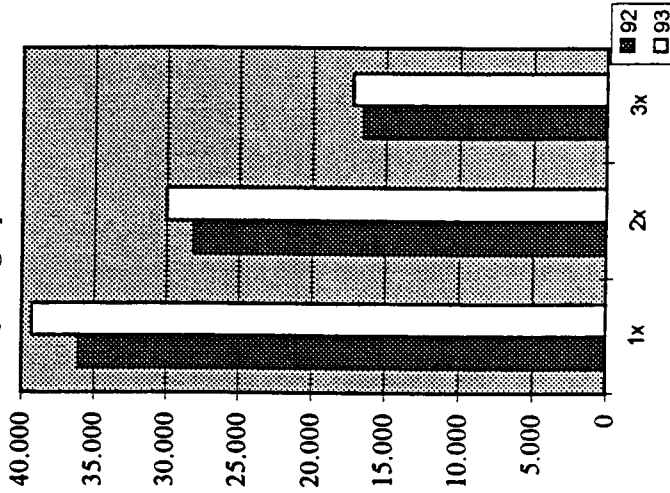
Præmier fordelt på 1. ciffer i geokode pr. år

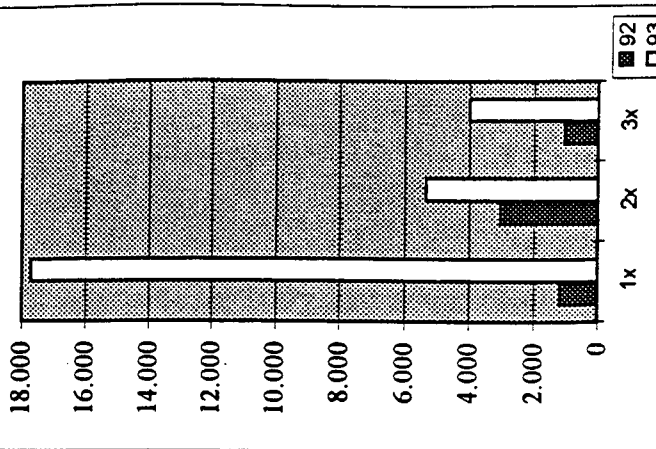
Erstatninger fordelt på 1. ciffer i geokode pr. år

Præmier pr. 1. ciffer i geokode pr. sogn. pr. år

Erstatninger pr. 1. ciffer i geokode pr. sogn pr. år.

Tabel 10:

Opgørelse over erstatningssummerne i 1992 og 1993 fordelt på forskellige beløbsintervaller efter størrelse.

Intervaller	1992					1993				
	Erstatnings- sum	Antal erstat- ninger	Akkumulerede erstatninger	Akkumulerede antal skader	Erstatning pr. skade	Erstatningssum	Antal erstat- ninger	Akkumulerede erstatninger	Akkumulerede antal skader	Erstatning pr. skade
0 - 999	26.703	50	26.703	50	534	80.911	146	80.911	146	554
1000 - 1499	20.090	16	46.793	66	709	85.002	71	165.913	217	765
1500 - 1999	37.819	22	84.612	88	962	97.825	57	263.738	274	963
2000 - 2499	26.593	12	111.205	100	1.112	119.622	54	383.360	328	1.169
2500 - 2999	37.623	14	148.828	114	1.306	132.127	49	515.487	377	1.367
3000 - 3999	34.387	11	183.215	125	1.466	149.220	46	664.707	423	1.571
3500 - 3999	33.977	9	217.192	134	1.621	111.250	30	775.957	453	1.713
4000 - 4999	51.676	11	268.868	145	1.854	265.891	60	1.041.848	513	2.031
5000 - 5999	43.520	8	312.388	153	2.042	239.367	44	1.281.215	557	2.300
6000 - 6999	44.635	7	357.023	160	2.231	202.669	31	1.483.884	588	2.524
7000 - 7999	51.877	7	408.900	167	2.449	266.193	36	1.750.077	624	2.805
8000 - 8999	50.274	6	459.174	173	2.654	286.201	34	2.036.278	658	3.095
9000 - 9999	37.838	4	497.012	177	2.808	132.687	14	2.168.965	672	3.228
10000 - 14999	265.279	22	762.291	199	3.831	1.003.188	83	3.172.153	755	4.202
15000 - 19999	335.302	19	1.097.593	218	5.035	960.733	55	4.132.886	810	5.102
20000 - 24999	206.133	9	1.303.726	227	5.743	617.669	28	4.750.555	838	5.669
25000 - 29999	82.173	3	1.385.899	230	6.026	575.223	21	5.325.778	859	6.200
30000 - 49999	396.156	11	1.782.055	241	7.394	1.307.726	36	6.633.504	895	7.412
50000 - 99999	580.967	8	2.363.022	249	9.490	2.101.085	28	8.734.589	923	9.463
100000 -	971.927	4	3.334.949	253	13.182	4.603.134	11	13.337.723	934	14.280
I alt	3.334.949	253				13.337.723	934			

Tablet 11:

Opgørelse over størrelsen af forsikringspræmier og erstatninger i 1990 og 1991 i Helsingør og Viborg stifter

År	Stift	Antal sogne	Præmie			Erstatning			Gennemsnit pr sogn		Gennemsnit pr sogn for begge år	
			Embede	Kirke	Ialt	Embede	Kirke	Ialt	Præmie	Erstatning	Præmie	Erstatning
1990	Helsingør	139	460.874	2.999.795	3.460.669	80.095	880.704	960.799	24.897	6.912		
	Viborg	264	536.062	1.885.295	2.421.357	127.978	297.344	425.322	9.172	1.611		
	I alt	403	996.936	4.885.090	5.882.026	208.073	1.178.048	1.386.121	14.596	3.440		
1991	Helsingør	139	509.702	3.306.355	3.816.057	49.529	1.058.410	1.107.939	27.454	7.971	26.175	7.442
	Viborg	264	550.998	2.024.643	2.575.641	57.254	358.689	415.943	9.756	1.576	9.464	1.593
	I alt	403	1.060.700	5.330.998	6.391.698	106.783	1.417.099	1.523.882	15.860	3.781	15.228	3.610

Da ikke alle menighedsråd har besvaret spørgeskemaet, er antal sogne mindre end i tabel 6.

9. BILAG

1. Lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde (ekstrakt) og Lovforslag L88/1991 til Lov om ændring af lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde (ekstrakt).
2. Kirkeministeriets skrivelse af 17. februar 1994 til Roskilde Domsogns menighedsråd.
3. Cirkulære nr. 36 af 25. februar 1960 angående brandforsikring af de til et præsteembede hørende bygninger.
4. Lov om folkekirkens økonomi.
5. Cirkulære nr. 24 af 26. februar 1975 om statens selvforsikringsordning.
6. Forsikringsvejledning for menighedsråd, København 1984.
7. Anmeldte stormskader på bygninger i perioden 1982 - 1993.
8. Spørgeskemamateriale vedrørende 1. undersøgelse.
9. Spørgeskemamateriale vedrørende 2. undersøgelse.
10. Brev af 4. marts 1991 med bilag fra provst Kr. Hjerrild Buhl til kirkeministeren.
11. Udtalelse fra Finanstilsynet af den 22. august 1995.

Bilag 1.

Ekstrakt
af
lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, jf.
lovbekendtgørelse nr. 454 af 11. juni 1992.

§ 5. Kirkeministeren kan fastsætte bestemmelser om forsikring af kirkebygninger, deres inventar og andet løsøre.

Ekstrakt
af
Lovforslag nr. L 88 fremsat den 6. november 1991.
til
Lov om ændring af lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde

§ 1

I lov nr. 268 af 22. maj 1986 om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde foretages følgende ændringer:

4. § 5 affattes således:

»§ 5. Kirkeministeren kan fastsætte bestemmelser om forsikring af kirkebygninger, deres inventar og andet løsøre.«

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 4

Da det for tiden er under overvejelse at ændre de gældende bestemmelser om forsikringer af kirker og deres inventar, herunder eventuelt at indføre selvforsikringsprincippet i folkekirken, foreslås det, at kirkeministeren bemyndiges til at fastsætte bestemmelser på dette område. Det forudsættes, at de nuværende forsikringsforhold opretholdes indtil videre.

Kirkeministeriet

Frederiksholms Kanal 21, DK 1220 København K
Telefon 33 92 33 90 Telefax 33 92 39 13

Dato: 17 FEB. 1994

J.nr. 03722/92

MCK/mm-02128

Roskilde domsogns menighedsråd
Domkirkestræde 10,
Postboks 92,
4000 Roskilde.

I skrivelse af 14. december 1993 (RDM j.nr. 430/93) har menighedsrådet anmodet om, at Roskilde domkirke i kraft af kirkens funktion som kongelig begravelseskirke fra den 1. april 1994 at regne i forsikringsmæssig henseende må blive opfattet som en statsejendom, der ikke forsikres særskilt.

Baggrunden for anmodningen skyldes det forhold, at domkirkens forsikringselskab Købstadernes almindelige Brandforsikring i skrivelse af 14. juli 1993 varslede en præmieforhøjelse pr. 1. april 1994 fra de nugældende 135.000 kr. til 848.824 kr. på uændrede vilkår (fuld- og nyværdiforsikring), svarende til en forhøjelse på 6-700 pct.

Menighedsrådet har herefter undersøgt om henholdsvis Ribe, Århus og Københavns domkirker har fået varslet tilsvarende præmieforhøjelse, hvilket ikke er tilfældet.

Endvidere har menighedsrådet ført en række forhandlinger med Købstadernes almindelige Brandforsikring og andre konkurrerende selskaber og herved fået bekræftet, at prisniveauet stort set er det samme i alle selskaber.

I skrivelse af 11. november 1993 har Købstadernes almindelige Brandforsikring fremsendt et revideret og endeligt præmietilbud til menighedsrådet, lydende på en præmie for fuld- og nyværdiforsikring på 2-3 mill. kr.

Som en mulig årsag til den kraftige stigning af præmien har forsikringselskabet anført en lang række større kirkebrande i Skandinavien.

Menighedsrådet finder den varslede præmieforhøjelse for 1994 helt urealistisk på baggrund af, at menighedsrådet de sidste 10 år har betalt en præmie for fuld- og nyværdiforsikring i størrelsesordenen ca. 80.000 - ca. 135.000 kr. for domkirken og de tilbyggede kongelige begravelseskapeller.

Menighedsrådet stiller sig desuden uforstående over for den varslede stigning i lyset af de store investeringer, som er foretaget efter branden i 1968 for at sikre kirken så godt som muligt. Menighedsrådet anfører, at Roskilde domkirke ved flere lejligheder er blevet fremhævet som et eksempel på en større historisk bygning, som må anses for særligt godt beskyttet mod brand. Menighedsrådet oplyser, at der udover de foretagne investeringer desuden hvert år bruges store beløb til vedligeholdelse af de brandsikkerhedsmæssige installationer samt til vagttjeneste m.v. Dette forhold er forsikringsselskabet bekendt med, men ser alligevel ingen mulighed for at indgå på forsikringsmæssigt lempeligere vilkår.

I anledning heraf skal man meddele, at ministeriet under hensyn til de omfattende foranstaltninger, der er truffet med hensyn til at brandsikre domkirken, kan godkende, at denne ikke længere forsikres til fuld- og nyværdi.

Da domkirken ikke er statsejendom er den ikke omfattet af statens selvforsikringsprincip, hvorfor det stadig vil være nødvendigt at tegne en forsikring omfattende kirken og dens inventar i et privat forsikringsselskab.

Man skal have det overladt til menighedsrådet at optage forhandling med et eller flere forsikringsselskaber om at tegne en forsikring for kirken, hvor der fastsættes et beløb, der maksimalt kommer til udbetaling i skadestilfælde. Det overlades til menighedsrådet at skønne over størrelsen af et sådant beløb, der efter ministeriets opfattelse ikke bør være mindre end 100 mill. kr.

Forinden menighedsrådet indgår endelig forsikringsaftale skal udkast til en sådan forelægges Kirkeministeriet til godkendelse.

P.M.V.

E.B.

Kopi til:

Roskilde stiftsøvrighed

Roskilde domprovstiudvalg

25. februar.

Nr. 36.

Cirkulære angående brandforsikring
af de til et præsteembede hørende bygninger.

(Til stiftsøvrighederne).

Ved lov nr. 155 af 7. juni 1958 om folkekirkens lønningsvæsen m. v. § 63, stk. 2 er det fastsat, at brandforsikring af de til et præsteembede hørende bygninger sker gennem stats-brandforsikringsfonden eller med ministeriets samtykke i et af staten autoriseret forsikringssselskab.

Imidlertid er det ved lov nr. 28 af 3. februar 1960 nu bestemt, at stats-brandforsikringsfonden nedlægges med virkning fra den 1. april 1960, således at al forsikring mod brand tegnet i fonden er ophørt fra nævnte dato at regne.

Med henvisning hertil skal man anmode stiftsøvrighederne om at ville foranledige, at de til præsteembederne hørende bygninger ved vedkommende menighedsråd; foranstaltning brandforsikres i et statsautoriseret forsikringssselskab fra den 1. april 1960 at regne. Når forsikringen er bragt i orden, må menighedsrådet foretage indberetning herom til provstiudvalget.

Et antal eksemplarer af nærværende cirkulære vedlægges til omdeling blandt menighedsråd og provstiudvalg.

Kirkeministeriet, den 25. februar 1960.

Bodil Koch.

/ J. Bengtsson.

Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 627 af 4. juli 1994

Bekendtgørelse af lov om folkekirkens økonomi

Herved bekendtgøres lov om folkekirkens økonomi, jf. lovbekendtgørelse nr. 455 af 11. juni 1992, med de ændringer, der følger af lov nr. 433 af 1. juni 1994. Den bekendtgjorte lovtæst gælder først i sin helhed fra den 1. januar 1995, jf. § 3 i lov nr. 433 af 1. juni 1994.¹⁾

Kapitel 1

Kirke- og præstegårdskassen

§ 1. Ved hvert menighedsråd oprettes en kirkekasse, der bestyres af menighedsrådet.

Stk. 2. Bestyrer et menighedsråd flere kirker, kan menighedsrådet beslutte, at der oprettes en selvstændig kirkekasse ved hver kirke.

Stk. 3. I pastorater med flere menighedsråd kan menighedsrådene på et fællesmøde beslutte, at der tillige oprettes en præstegårdskasse. Fællesmødet vælger i så fald af eller uden for sin midte en kasserer for præstegårdskassen. Præstegårdskassen bestyres af menighedsrådene gennem præstegårdsudvalget, jf. § 4, stk. 2.

§ 2. Af kirkekassen afholdes udgifter vedrørende:

- 1) Vedligeholdelse og drift samt opførelse, ombygning og nedbrydning af kirker, gudstjenestelokaler og bygninger til brug for kirker eller kirkegårde.
- 2) Vedligeholdelse og drift samt anlæg, udvidelse, regulering og nedlæggelse af kirkegårde.
- 3) Erhvervelse af arealer eller bygninger til brug for kirker eller kirkegårde samt efter kirkeministerens bestemmelse andre udgifter vedrørende kirker og kirkegårde.
- 4) Vedligeholdelse og drift samt opførelse, ombygning og nedbrydning af præsteboliger, bygninger til brug for præsteembedet og præstegårdsbrug.

- 5) Erhvervelse af arealer eller bygninger til brug for præsteembeder.
- 6) Huslejetilskud, telefongodtgørelser m.v. til præster, en del af udgifterne til opvarmning af præsteboliger samt efter kirkeministerens bestemmelse andre udgifter vedrørende præsteembederne.
- 7) Konfirmationsforberedelse og afholdelse af konfirmation.
- 8) Løn og andre udgifter til kirke- og kirkegårdsfunktionærer.
- 9) Valg til menighedsråd og udgifter i forbindelse med rådets virksomhed efter reglerne herom i lov om menighedsråd, herunder diæter i særlige tilfælde efter kirkeministerens bestemmelse.
- 10) Menighedsrådsmedlemmers deltagelse i kurser m.v., der må anses af betydning for udøvelsen af hvervet som menighedsrådsmedlem.
- 11) Rådighedsbeløbet, jf. § 2 a.
- 12) Bidrag til lokalt mellemkirkeligt arbejde, jf. § 12.
- 13) Registrering af gravminder, jf. lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde § 21, stk. 1.
- 14) Provstesyns og menighedsråds deltagelse i synsforretninger.

Stk. 2. Udgifter vedrørende ikkeselvejende kirker afholdes af den, der ejer kirken, eller den, der ejer afløsningssummen for kirketien- den. Ved ikkeselvejende kirker kan der af kir- kekassen dog afholdes udgifter til:

- 1) Anskaffelse af orgel eller harmonium
- 2) Installation af elektrisk belysning
- 3) Anskaffelse af lysekroner og andre mere be- kostelige belysningslementer
- 4) Anskaffelse af høreanlæg
- 5) Opvarmning af kirken
- 6) Tilskud til kirkegårdens drift efter kirkemi- nisterens bestemmelse.

Stk. 3. De udgifter, der er nævnt i stk. 1, nr. 4-7, afholdes af præstegårdskassen, hvor en så- dan oprettes, jf. § 1, stk. 3. Oprettelse af en præstegårdskasse i et pastorat med flere menig- hedsråd, træffer provstiudvalget beslutning om, af hvilken kirkekasse de nævnte udgifter skal afholdes.

§ 2 a. Inden for menighedsråds kredsen kan menighedsrådet årligt anvende et beløb på ind- til 104.000 kr. til fremme af det kirkelige liv i sognet, kirke-distriktet, pastoratet eller kommu- nen eller til kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed.

Stk. 2. Kirkeministeren træffer årligt beslut- ning om eventuelle ændringer af det i stk. 1 nævnte maksimumsbeløb som følge af prisud- viklingen.

§ 2 b. Til fremme af menighedsarbejdet for- valter menighedsrådet gennem kirkekassen, hvad der indkommer ved indsamlinger i kir- ken. Nærmere regler herom fastsættes af kirke- ministeren.

§ 3. Kirkekassen oppebærer indtægter af kir- kens kapitaler samt betaling for brug af kirke og kirkegård.

Stk. 2. Leje- og driftsindtægter af præsteem- bedets faste ejendomme indgår i præstegårds- kassen, hvor en sådan oprettes, og ellers i kirke- kassen. Oprettelse af en præstegårdskasse i et pastorat med flere menighedsråd, træffer provstiudvalget beslutning om, i hvilken kirke- kasse de nævnte indtægter skal indgå.

Stk. 3. Den del af kirke- og præstegårdskas- sens udgifter, der ikke kan afholdes af de i stk. 1 og 2 nævnte indtægter, dækkes gennem ligning på folkekirkens medlemmer i kommunen.

§ 4. Menighedsrådet udarbejder årligt bud- get over kirkekassens indtægter og udgifter for det kommende regnskabsår.

Stk. 2. For præstegårdskassen udarbejder menighedsrådene på et fællesmøde ved almin- delig stemmeflerhed budget efter indhentet ud- talelse fra præstegårdsudvalget.

Stk. 3. Budgetterne indsendes til provstiud- valget inden 1. april.

§ 5. Efter modtagelsen af budget for kirke- og præstegårdskasserne indkalder provstiudval- get en eller to repræsentanter for hvert menig- hedsråd til budgetsamråd, der afholdes senest 15. juni.

Stk. 2. I budgetsamrådet forhandles de en- kelte bevillingsforslag og deres prioritering. Budgetsamrådet har ikke besluttende myndig- hed.

Stk. 3. Menighedsrådene har pligt til at lade sig repræsentere under budgetsamrådet.

§ 6. Ligningsbeløbet til kommunens kirke- og præstegårdskasser fastsættes af provstiudval- get. Ved ligningsbeløbets fastsættelse kan prov- stiudvalget forhøje det budgetterede under- skud for kasserne med et beløb til imødegåelse af uforudsete udgifter i ligningsområdet. Belø- bet kan højst udgøre 5 pct. af det samlede lig- ningsbeløb.

Stk. 2. Ligningsbeløbet til kirkekasserne i en kommune må ikke uden kommunalbestyrel- sens samtykke være mere end 20 pct. højere end gennemsnittet af de sidste 4 års ligningsbe- løb til kirkekasserne. Ved beregningen heraf bortses fra valgudgifter, udgifter til arbejder, der er krævet ved synsforretninger, udgifter til kirkefunktionærers lønninger m.v., udgifter til forrentning og afdrag af lån og de udgifter, der er nævnt i stk. 1 samt i § 2, stk. 1, nr. 4-7.

§ 7. Provstiudvalget træffer senest 1. august afgørelse om godkendelse af kirke- og præste- gårdskassernes budget for det kommende regn- skabsår.

§ 8. Regnskabsåret for kirke- og præstegårds- kassen er kalenderåret.

§ 9. Inden den 1. april efter regnskabsårets udløb aflægger menighedsrådet regnskab for kirkekassen og menighedsrådene på et fælles- møde for præstegårdskassen. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om regnskabernes af-

læggelse, om revision og om provstiudvalgets godkendelse af regnskaberne.

Stk. 2. Provstiudvalget kan tillade og under særlige omstændigheder bestemme, at der skal benyttes regnskabskyndig bistand til tilrettelæggelse og aflæggelse af kirke- og præstegårdskassens regnskab samt til foretagelse af kasseeftersyn.

Stk. 3. Revisionen skal være tilendebragt inden 1. november, medmindre særlige forhold foreligger. Provstiudvalgets afgørelser vedrørende regnskabet kan indbringes for stiftsøvrigheden.

Kapitel 2

Fællesfonden

§ 10. Fællesfonden bestyres af stiftsøvrighederne efter bestemmelser fastsat af kirkeministeren.

§ 11. Af fællesfonden afholdes folkekirkens udgifter, for så vidt de ikke er omfattet af § 2, eller § 20, herunder:

- 1) Tilskud efter kirkeministerens bestemmelse til hel eller delvis dækning af udgifterne til uddannelse af ansatte i folkekirken og af personer, der ønsker sådan ansættelse
- 2) Udgifter til de særlig sagkyndige, der er nævnt i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde § 8, stk. 2
- 3) Udgifter til det særlige syn, der er nævnt i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde § 33
- 4) Udgifter til den sagkyndige medvirken og registrering, der er nævnt i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde § 21, stk. 2 og 3.

Stk. 2. Kirkeministeren kan fastsætte regler om henlæggelse af en del af fællesfondens indtægter til en reservefond og om denne fonds anvendelse. De årlige henlæggelser må ikke overstige 1 pct. af præsteembedernes kapitaler.

Stk. 3. Hvor økonomisk støtte efter kirkeministerens skøn er særlig påkrævet, kan ministeren af fællesfonden anvende indtil 200.000 kr. af den årlige renteindtægt af præsteembedernes kapitaler til kirkelige formål.

Stk. 4. Kirkeministeren træffer årligt beslutning om eventuelle ændringer af det i stk. 3 nævnte maksimumsbeløb som følge af prisudviklingen.

§ 12. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om folkekirkens deltagelse i mellemkirkeligt arbejde, herunder om finansiering af et centralt mellemkirkeligt råds virksomhed af fællesfonden, for så vidt denne virksomhed ikke dækkes af bevillinger på finansloven. Endvidere kan ministeren fastsætte regler om finansiering af lokalt mellemkirkeligt arbejde af kirkekassen, jf. § 2, stk. 1.

§ 12 a. (Ophævet)

§ 13. Er det samlede kirkelige ligningsbeløb i en kommune særlig stort i forhold til den skattepligtige indkomst for folkekirkens medlemmer i kommunen, kan kirkeministeren bestemme, at der ydes et tilskud af fællesfonden til nedsættelse af ligningsbeløbet. Det samlede beløb, der anvendes på denne måde, må ikke overstige 12 pct. af landskirkeskatten i det år, for hvilket tilskud ydes.

§ 14. Fællesfonden oppebærer renter og udbytte af præsteembedernes kapitaler bortset fra fast ejendom.

Stk. 2. Den del af fællesfondens udgifter, der ikke kan afholdes af indtægterne efter stk. 1 eller af tilskud fra statskassen efter § 20, stk. 2, dækkes gennem en landskirkeskat, der pålignes folkekirkens medlemmer.

§ 15. Hvert år inden 1. marts indsender stiftsøvrighederne hver for sit stifts vedkommende et budget over fællesfondens indtægter og udgifter i det følgende regnskabsår til kirkeministeren.

Stk. 2. Landskirkeskattens størrelse fastsættes af kirkeministeren.

Stk. 3. Landskirkeskattens fordeling mellem kommunerne sker på grundlag af de skattepligtige indkomster i kommunerne for det på fordelings tidspunktet nærmest forudgående indkomstår for de i kildeskattelovens § 1 omhandlede skattepligtige personer, således som disse indkomster er opgjort med henblik på beregning af slutskat. Ved fordelingen ses bort fra indkomster, som vedrører medlemmer af en valgmenighed, Skt. Petri tyske menighed og personer, der ikke hører til folkekirken.

§ 16. Fællesfondens regnskabsår er kalenderåret.

§ 17. Stiftsøvrighederne aflægger regnskab for fællesfonden til kirkeministeren efter bestemmelser fastsat af ministeren.

Stk. 2. Regnskabet revideres af rigsrevisionen.

Kapitel 3

Almindelige bestemmelser om den kirkelige ligning

§ 18. Ligningsbeløb til kirke- og præstegårdskasserne samt landskirkeskat pålignes folkekirkens medlemmer under ét efter samme regler, hvorefter kommunal indkomstskat svares til vedkommende kommune, dog at den kirkelige ligningsprocent fastsættes med 2 decimaler. Bestemmelserne i lov om kommunal indkomstskat om fordeling af kommunal indkomstskat mellem kommunerne finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Påligningen sker under ét for kommunen, uanset om denne omfatter flere sogne.

Stk. 3. Ved ligningen bortses fra medlemmer af valgmenigheder og Skt. Petri tyske menighed.

Stk. 4. En person fritages for kirkelige afgifter, når det dokumenteres, at den pågældende under ophold i udlandet har forpligtet sig til at yde bidrag af mindst samme størrelse til en derværende menighed under Dansk Kirke i Udlandet eller Dansk Sømandskirke i fremmede Havne. Kirkeministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 5. Omfatter et sogn dele af forskellige kommuner, deles sognets ligningsbeløb imellem dem i samme forhold som det, hvori de svarer landskirkeskat, medmindre andet fastsættes af kirkeministeren. Tilsvarende forholdes med præstegårdskassens udgifter, for så vidt pastoratet omfatter flere kommuner.

§ 19. Landskirkeskatten udbetales til stiftsøvrighederne. De øvrige ligningsbeløb udbetales til vedkommende menighedsråd. Dog udbetales beløb til imødegåelse af uforudsete udgifter, jf. § 6, stk. 1, kun til vedkommende menighedsråd efter anmodning fra provstiudvalget. Et eventuelt ved regnskabsårets slutning tilbagestående beløb anvendes af kommunalbestyrelsen til nedbringelse af det følgende års ligning.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan med provstiudvalgets tilslutning yde et menighedsråd forskud på ligningsbeløbet for det nærmest følgende regnskabsår.

Kapitel 4

Statstilskud

§ 20. Af folkekirkens udgifter afholder statskassen:

- 1) Lønninger, pensioner og andre ydelser til biskopperne.
- 2) Pensioner og efterindtægt i henhold til lov om tjenestemandspension vedrørende provster og præster.
- 3) Udgifterne ved den kirkelige betjening af Christiansø og Hirsholmene.

Stk. 2. Statskassen yder herudover et årligt tilskud til fællesfonden svarende til 40 pct. af fællesfondens udgifter til lønninger til provster og præster.

Stk. 3. Endvidere udreder statskassen tilskud, hvis størrelse fastsættes på finansloven, dog mindst 14 mill. kr. årligt, til restaurering af kirker og af kirkers historiske inventar samt særligt bevaringsværdige gravminder.

Kapitel 5

Folkekirkens kapitaler

§ 21. Menighedsrådet bestyrer kirkens og præsteembedernes faste ejendomme efter bestemmelser fastsat af kirkeministeren.

Stk. 2. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om brug, indretning og vedligeholdelse af præsteembedernes faste ejendomme m.v. og om afholdelse af syn over dem.

Stk. 3. Forbrug af kirkers og præsteembeders formue samt køb og salg af fast ejendom kan kun ske efter beslutning af menighedsrådet og med godkendelse af kirkeministeren eller efter dennes bemyndigelse af stiftsøvrigheden.

§ 22. Egner et præsteembedes jorder sig til landbrugsmæssig drift som selvstændigt brug, finder de i lov om landbrugsejendomme indeholdte bestemmelser om landbrugsejendommens opretholdelse og drift anvendelse. Kirkeministeren kan dog gøre undtagelse herfra.

Stk. 2. Forpagtningskontrakter godkendes af provstiudvalget.

§ 23. Stiftsøvrighederne bestyrer kirkernes og præsteembedernes øvrige kapitaler efter bestemmelser fastsat af kirkeministeren.

Stk. 2. I hvert stift nedsættes et udvalg til på menighedsrådenes vegne at have indseende med stiftsøvrighedens forvaltning af kirkernes og præsteembedernes kapitaler. Stiftsøvrigheden indkalder udvalget to gange årligt. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om udvalgets sammensætning. Udvalget kan forlange sig forelagt alle oplysninger om stiftsmidlernes udlånsvirksomhed og om kapitalernes anbringelse og afkast.

Kapitel 6

Provstiudvalg

§ 24. I hvert provsti vælges et provstiudvalg, der består af provsten og 2-4 læge medlemmer. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om valgets foretagelse og om antallet af medlemmer.

Stk. 2. Provstiudvalget vælger af sin midte en formand og en næstformand. Valget sker ved skriftlig afstemning på udvalgets konstituerende møde, som provsten indkalder til. Valget gælder for udvalgets valgperiode. Medlemmerne af udvalget er pligtige at modtage valg som formand og næstformand. Provsten virker som udvalget forretningsførende medlem og drager omsorg for udførelsen af udvalgets beslutninger.

Stk. 3. Provstiudvalgets endelige behandling af kirke- og præstegårdskassernes årlige budget sker i offentlige møder. Bortset herfra bestemmer udvalget selv, i hvilket omfang dets møder skal være offentlige, og fastsætter selv sin forretningsorden. Er der uenighed i provstiudvalget om forretningsgangen, kan spørgsmål herom forelægges stiftsøvrigheden til afgørelse.

Stk. 4. De i lov om menighedsråd § 46, stk. 1, nævnte regler om annullation og suspension af beslutninger finder tilsvarende anvendelse over for et provstiudvalgs beslutninger, der strider mod lovgivningen. Endvidere finder de i lov om menighedsråd § 46, stk. 2-5, og § 48 nævnte regler om pålæggelse af tvangsbøder i forbindelse med ulovlige undladelser, anlæggelse af erstatningssager ved domstolene, frafald af erstatningsanlæg mod betaling af erstatningsretlig bod samt nedsættelse eller helt bortfald af en erstatning tilsvarende anvendelse over for medlemmer af provstiudvalg, der er ansvarlige for en undladelse eller for, at en kirkekasse, en præstegårdskasse eller fællesfonden er påført et tab.

Stk. 5. Stiftsøvrighedens afgørelser efter stk. 4, 1. pkt., kan af provstiudvalget indbringes for kirkeministeren. Stiftsøvrighedens afgørelser efter stk. 4, 2. pkt., kan af de pågældende medlemmer af provstiudvalget indbringes for kirkeministeren.

Stk. 6. Nærmere regler for provstiudvalgets virksomhed, herunder beføjelser med hensyn til behandling og godkendelse af kirke- og præstegårdskassernes årlige budget, fastsættes af kirkeministeren.

§ 25. Kirkeministeren kan bestemme, at der for en kommune med flere provstier eller dele af flere provstier oprettes et budgetudvalg. Nærmere regler for budgetudvalgets sammensætning, valg og virksomhed fastsættes af kirkeministeren.

§ 26. Ordinært valg til provstiudvalg skal foretages inden udgangen af marts måned i året efter, at ordinært valg til menighedsråd har fundet sted. Valget gælder fra 1. april.

Stk. 2. Udgifterne til valg af provstiudvalgene og til disses møder, herunder befordringsgodtgørelse og diæter til de valgte medlemmer samt udvalgenes udgifter til medhjælp, kontorartikler m.v., udredes af fællesfonden efter kirkeministerens nærmere bestemmelse.

Stk. 3. Udgifter til provstiudvalgsmedlemmers deltagelse i kurser m.v., der må anses af betydning for udøvelsen af hvervet som provstiudvalgsmedlem, afholdes af fællesfonden. Der vil endvidere efter kirkeministerens bestemmelse af fællesfonden kunne ydes valgte provstiudvalgsmedlemmer erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med deltagelse i sådanne kurser m.v.

Kapitel 7

Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 27. Loven træder i kraft den 1. januar 1986.

Stk. 2. Saldoen pr. 31. december 1985 i de hidtidige kirkekasser, menighedsråds-kasser og præstelønningskasser overføres pr. 1. januar 1986 til vedkommende kirkekasse eller præstegårdskasse efter provstiudvalgets bestemmelse.

Stk. 3. Følgende bestemmelser ophæves:

- 1) Lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 384 af 25. august 1980, bortset fra bestemmelserne i § 32, § 34 og § 35, stk. 3²).

- 2) § 5, § 7, stk. 1, §§ 10-11 og §§ 13-14 i lov om kirkers bestyrelse m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 318 af 26. juni 1970³⁾.
- 3) § 13, stk. 1, 2. pkt., og § 27, stk. 4, i den tidligere lov om menighedsråd, jf. lovbekendtgørelse nr. 136 af 15. april 1980⁴⁾.

§ 28. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. Loven kan ved kongelig anordning sættes i kraft på Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Lov nr. 433 af 1. juni 1994 indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.:

§ 2

I lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, jf. lovbekendtgørelse nr. 454 af 11. juni 1992, udgår i § 41 », der ligeledes afholder de udgifter, som i henhold til lov om folkekirkens økonomi § 2, stk. 1, nr. 1 og 2 påhviler kirkekassen, jf. dog nævnte lovs § 2, stk. 2«.

§ 3.

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende. Bestemmelserne i § 1, nr. 1-5, nr. 10, nr. 11 og nr. 13, samt § 2 træder dog i kraft den 1. januar 1995.¹⁾

Kirkeministeriet, den 4. juli 1994

A. O. ANDERSEN

/ Carsten Dalsgaard Jørgensen

¹⁾ § 11, stk. 1, § 12, § 20, stk. 1, § 26, stk. 1, og § 28 er ændret og § 12 a er ophævet ved lov nr. 433 af 1. juni 1994. Ændringerne trådte ikraft den 3. juni 1994.

Endvidere er § 2, stk. 1-3, § 4, stk. 1-3, § 5, stk. 1, § 6, stk. 2, § 7, § 15, stk. 1, § 24, stk. 1, og § 26, stk. 1, ændret og ny § 2 a og § 2 b, § 24, stk. 3-6, og § 26, stk. 3, indføjet i loven. Disse ændringer samt ændringen af § 41 i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde træder i kraft den 1. januar 1995.

²⁾ § 32 og § 34 er ophævet ved lov nr. 310 af 16. maj 1990.

³⁾ Loven er ophævet ved lov nr. 218 af 23. april 1986.

⁴⁾ Loven er ophævet ved lov nr. 352 af 6. juni 1991.

Cirkulære om statens selvforsikringsordning.

Generelt.

§ 1. Statens selvforsikring omfatter alle risici, som normalt dækkes ved forsikrings-tegning. Ydelse af erstatning og skadeopgørelse sker efter dansk rets almindelige regler.

Stk. 2. For så vidt angår ulykkesforsikring og ansvarsforsikring, er selvforsikringsordningen udtrykkeligt hjemlet i LB nr. 137 af 26. april 1968 om forsikring mod følger af ulykkestilfælde § 14 (ulykkesforsikringsloven) og LB nr. 123 af 9. marts 1973 om færdsel § 66, stk. 8 (færdselsloven).

Selvforsikringens omfang.

§ 2. Selvforsikringsordningen omfatter bygninger, løsøre m. v. tilhørende: Staten.

Statsinstitutioner, hvis indtægter og udgifter bestemmes på finansloven (fonde o. lign.).

Institutioner, hvis driftsunderskud fuldt ud dækkes af statskassen.

Bygninger m. v., der ejes i fællesskab af staten og andre, omfattes af selvforsikringen, for så vidt angår den statsejede andels værdi.

Stk. 2. Ved overtagelse af private ejendomme, som omfattes af selvforsikringsordningen i henhold til stk. 1, bør eksisterende forsikringer opsiges med kontraktmæssigt varsel. For ejendomme, hvori indestår privat tinglyste pantehæftelser, kræves til forsikringens ophævelse panthavernes samtykke.

Stk. 3. Ved leje af ejendomme, hvorved den fulde brugsret overtages, og risikoen for det lejede påhviler staten og/eller de i

stk. 1 nævnte institutioner, bør tilsvarende ske opsigelse af eksisterende forsikringer.

Ved lejemål af kortere varighed forelægges spørgsmålet om opsigelse finansministeriet til udtalelse.

Stk. 4. Afhændes ejendomme, der er omfattet af selvforsikringsordningen i henhold til stk. 1, bør private købere oplyses om, at forsikringer ikke er tegnet.

Stk. 5. Udlejes eller bortforpagtes bygninger, løsøre m. v. tilhørende staten og de i stk. 1 nævnte institutioner, inkluderes i lejen eller forpagtningsafgiften et beløb svarende til normal præmie af ejendommens fulde og med byggepriserne til enhver tid ajourførte værdi.

Retablering.

§ 3. Ansvar for retablering af skader m. v. påhviler styrelserne. En specificeret vurdering af skadens omfang bør foretages i tilfælde, hvor der kan gøres krav gældende mod et forsikringselskab eller en skadevolder, eller hvor der kan forventes rejst krav fra private om erstatning. I denne forbindelse henledes opmærksomheden på, at skade på private forbrugsgenstande som beklædning, møbler m. v., der normalt ikke vil være omfattet af selvforsikringsordningen, ofte vil være omfattet af private indboforsikringer, som i et vist omfang også dækker udenfor forsikringsstedet, jfr. lov nr. 129 af 15. april 1930, § 83.

Bevilling.

§ 4. Vedrørende bevilling til retablering af skader henvises til finansministeriets Budgetvejledning 1975, pkt. 61.24.

Regres.

§ 5. Der rejses erstatningskrav overfor tredjemand efter almindelige regler. Justitsministeriet henstiller dog, at styrelserne undlader at rejse erstatningskrav over for tredjemand i tilfælde, hvor det må antages, at domstolene ville have ladet erstatningskravet bortfalde efter forsikringsaftalelovens (FAL) § 25, stk. 1, 2. pkt., hvis der havde været tegnet skadesforsikring. Samme fremgangsmåde bør i almindelighed også følges, hvor spørgsmålet må anses for tvivlsomt.

Stk. 2. I tilfælde, hvor en anvendelse af FAL § 25, stk. 1, 2. punktum kan tænkes at medføre nedsættelse af kravet, bør erstatningspåstanden begrænses til, hvad der ville være blevet tilkendt, hvis § 25, stk. 1, 2. pkt. havde været anvendelig.

Særlige regler.

§ 6. Vedrørende statens selvforsikring m. v. af tjenestebiler til personbefordring henvises til økonomi- og budgetministeriets cirkulære af 24. februar 1972 om anskaffelse m. v. af tjenestebiler til personbefordring.

Stk. 2. I henhold til finansministeriets cirkulære af 1. februar 1974 om godtgørelse af udgifter ved tjenesterejser i udlandet kan udgifterne til rejsegodsforsikring og rejseulykkesforsikring afholdes efter regning. Der henvises endvidere til finansministeriets cirkulære af 25. marts 1974 om fremgangsmåden ved tegning af forsikringer.

For rejser til, i og fra Grønland gælder særlige regler om forsikringstegning. Oplysning herom kan indhentes hos Ministeriet for Grønland.

Afsluttende bestemmelser.

§ 7. Forsikringstegning for risici omfattet af selvforsikringsordningen efter ovenstående regler, kan kun ske med finansministeriets godkendelse.

Stk. 2. Foranstående bestemmelser gælder også for de staten tilhørende ejendele i Grønland og på Færøerne samt ejendele i udlandet for så vidt selvforsikring ikke er stridende mod udenlandske retsprincipper.

Stk. 3. Finansministeriets cirkulære af 25. marts 1960 om brand- og eksplosions-skader på statens bygninger og løsøre m. v. ophæves.

Finansministeriet, den 26. februar 1975.

Knud Heinesen.

/ Leo Nielsen.

Forsikringsvejledning for menighedsråd

Udgivet af Danmarks Folkekirke og Danmarks Erhvervs- og Arbejdsgiverforbund

Forsikringsvejledning for menighedsråd
udarbejdet af
Landsforeningen af
Menighedsrådsmedlemmer
efter aftale med
Kirkeministeriet

Indholdsfortegnelse

- Afsnit I. Indledning.**
- Afsnit II. Forsikringer for kirkerne:**
1. Brandforsikring.
 2. Tyveriforsikring.
 3. Vandskadeforsikring.
Erhvervsforsikring.
 4. Hus- og grundejerforsikringer.
 5. Forsikring mod hærværk i kirker.
 6. Lovpligtig ulykkesforsikring.
 7. Ansvarsforsikring.
 8. Kautionsforsikring.
 9. Andre forsikringer.
- Afsnit III. Forsikringer for præstegårdene:**
1. Brandforsikring.
 2. Hus- og grundejerforsikring.
 3. Andre forsikringer.
- Afsnit IV. Forebyggende foranstaltninger:**
1. Sikring mod brand.
 2. Sikring mod vandskade.
 3. Sikring mod ulykkestilfælde.
 4. Sikring mod indbrud og hærværk.

Afsnit I

Indledning

Når det er pålagt menighedsrådene at udgøre bestyrelsen for selvejende kirker og at deltage i bestyrelsen af de til præsteembedet henlagte faste ejendomme og af sognets kirkelige midler, må det påhvile rådene at drage omsorg for bevarelsen af de værdier, som de således har fået ansvaret for. Hertil er det i et vist omfang nødvendigt at betjene sig af forsikringer, således at der i tilfælde af, at der sker skader eller rejses krav om erstatning, kan opnås dækning for udgifterne til udbedring af skaderne eller til erstatningsbetaling.

For nogle forsikrings vedkommende er der i lovgivning og praksis foreskrevet en egentlig forsikringspligt. Dette gælder således med hensyn til brandforsikring af kirkebygningen med inventar og andet kirken tilhørende løsøre samt brandforsikring af de til præsteembedet henlagte faste ejendommers bygninger. Endvidere skal kirkens hellige kar m.v. holdes forsikret mod indbrudstyveri, og endelig påhviler det menighedsrådene i lighed med andre arbejdsgivere at tegne arbejdsskadeforsikring for de personer, som de beskæftiger.

Bortset fra de tilfælde, hvor der foreligger forsikringspligt, er det i det store og hele overladt til det enkelte menighedsråds egen afgørelse, i hvilket omfang det ønsker at tegne forsikringer mod eventuelle farer. Herved må dog bemærkes, at menighedsrådene er undergivet det provstiudvalgene pålagte tilsyn med budgetlægningen og regnskabsaflæggelsen for de kirkelige kasser.

Det kan undertiden være et vanskeligt spørgsmål for et menighedsråd, når det skal træffe afgørelse om, hvorvidt det skal tegne eller forny en forsikring mod en bestemt risiko eller i stedet spare den årlige udgift til forsikringspræmie og dermed udsætte den kirkelige ligning i kommunen for en måske meget stor udgift i tilfælde af, at der indtræffer en uforudset begivenhed, der medfører skade på kirke eller præstegård eller erstatningspligt over for trediemænd. Afgørelsen må derfor komme til at bero på, hvad menighedsrådet finder økonomisk forsvarligt under hensyntagen til dets ansvar for de rådet betroede midler og den forøgelse af skattebyrden for folkekirkens medlemmer i kommunen, der kan blive følgen af en sådan uventet udgift.

Når det drejer sig om et større fællesligningsområde, hvor et betydeligt antal kirker og præstegårde er undergivet samme risiko, som der kan tegnes forsikring mod, kan der være anledning til at overveje det rimelige i, at de mange menighedsråd i området undlader at tegne den pågældende forsikring, således at udgiften til de samlede, årlige præmier spares på fællesrådets kirkelige ligning, som så til gengæld må udrede udgiften, hvis den skadevoldende eller erstatningsforpligtende begivenhed indtræffer for et af rådernes vedkommende.

En sådan selvforsikringsordning har kirkeministeriet truffet for de københavnske og frederiksbergske kirkers erstatningspligt i henhold til loven om arbejdsskadeforsikring, ligesom ministeriet har bifaldet, at københavnske kirker undlader at tegne husejerforsikring og kautionforsikring for kirkekassererne, således at den københavnske kirkeligning bærer risikoen for eventuelle tab. Endvidere er der vedr. pligten til at holde kirkebygningen med

inventar m.v. brandforsikret åbnet mulighed for kirkeministerien til at meddele fritagelse for brandforsikringspligten, hvilket vil kunne tænkes praktiseret i København og andre større fællesligningsområder.

Medens fritagelse for pligten til at holde kirkerne brandforsikret som nævnt kræver kirkeministerens tilladelse, og der til fritagelse for at tegne den lovpligtige arbejdsskadeforsikring må indhentes tilladelse fra socialministeren, vil der, hvor der ikke foreligger forpligtelse til at tegne forsikring mod en bestemt risiko, være mulighed for at etablere selvforsikringsordninger ved forhandlinger derom mellem menighedsrådene i fællesligningsområdet og provstiudvalget eller provstiudvalgene, hvor en stor-kommune er delt i flere provstier.

Da der i almindelighed bliver tale om tegning af adskillige forsikringer, kan det anbefales, at man, hvor det er muligt, tegner de forskellige forsikringer i det samme forsikrings-selskab eller gennem samme assurandør. Det vil formentlig også være en lettelse for menighedsrådene, hvis forfaldsdagene for de forskellige årlige præmier kan blive såvidt muligt samlet til en bestemt dag.

Opmærksomheden henledes på følgende reglementariske bestemmelser om kirkers forsikringsforhold:

I loven om vedligeholdelse af kirker og kirkegårde m.v.¹⁾ er det foreskrevet, at der i kirkens af stiftsøvrigheden autoriserede protokol skal indføres de fornødne oplysninger om brandforsikring af kirken, dens løsøre og øvrige tilbehør samt om forsikring af dens hellige kar m.v. mod indbrudstyveri. — Disse oplysninger skal holdes à jour, og der bør ligeledes foretages tilførsel om andre af kirken tegnede forsikringer.

I kongelig anordning af 11. april 1953 om vedligeholdelse af og tilsyn med kirkebygninger m.v.²⁾ er det fastsat, at det ved det årlige syn over kirken må påses, at kirken og dens tilbehør er behørig forsikret mod brand og indbrudstyveri. Endvidere er det bestemt, at ved provstesyne skal kirkens forsikringsdokumenter forevises provsten.

Vejledningen er indlemmet i samlingen »Retsregler for Menighedsrådsmedlemmer«. Henvisningerne i fodnoterne er til sidetallene i denne samlings første udgave.

I det følgende gennemgås de vigtigste af de forsikringer, der enten er pligtige eller i øvrigt kan komme i anvendelse for kirkerne (afsnit II) og for præstegårdene (afsnit III). Hertil slutter sig et sidste afsnit (IV) med omtale af en række foranstaltninger til forebyggelse eller begrænsning af de økonomiske følger af skader og erstatningsforpligtende forhold.

¹⁾ Side 7 i »Retsregler for menighedsrådsmedlemmer«: jfr. § 1, stk. 1 nr. 3.

²⁾ Side 21: jfr. § 31, stk. 5 (side 25) og § 35, stk. 2 (side 26).

Afsnit II

Forsikringer for kirkerne

1. Brandforsikring

Herom bestemmer § 5, stk. 1, i loven om vedligeholdelse af kirker og kirkegårde m.v.¹⁾: »Kirkebygningen med inventar og andet kirken tilhørende løsøre skal være brandforsikret til den fulde værdi i et anerkendt brandforsikringselskab. Kirkeministeren kan tillade, at der gøres undtagelse herfra.«

Brandforsikringen er således gjort pligtig. Undtagelse fra forsikringspligten kræver kirkeministerens tilladelse, der som nævnt i kirkeministeriets cirkulære af 15. juli 1970, punkt 6²⁾, vil kunne meddeles til etablering af selvforsikringsordninger navnlig inden for større fællesligingsområder.

Forsikringen skal tegnes i et anerkendt brandforsikringselskab.

Efter 1. oktober 1975 er forsikringselskabernes virke liberaliseret som følge af Danmarks medlemskab af EF. Dette indebærer, at de særlig koncessionerede bygningsbrandforsikringselskabers eneret til tegning af bygningsbrandforsikring er bortfaldet. Samtidig har de øvrige skadeforsikringselskaber fået ret til at søge koncession til tegning af bygningsbrandforsikring efter ansøgning til forsikringsrådet.

De af bygningsbrandforsikringen omfattede objekter:

Det er kun udtrykkeligt nævnt, at selve kirkebygningen skal være brandforsikret, men det samme må formentlig gælde alle til kirken og kirkegården hørende, på eller uden for dens grund stående bygninger som kirkegårds-kapeller, krematorier, lighuse, redskabs-, nødtørfts- og brændselshuse, kirkestalde samt bygninger med kontorlokaler for kirke eller kirkegård og med boliger for gravere eller andre kirke- og kirkegårdsfunktionærer. Foruden selve bygningerne omfatter bygningsbrandforsikringen det sædvanlige bygningsstilbehør som varmeanlæg, kloak-, vand-, gas- og elektriske lys- og kraftinstallationer m.v.

Under brandforsikringen for kirker medtages ikke blot det egentlige faste kirkeinventar som alterbord, altertavle, døbefont, prædikestol, orgel, stolestader, lysekroner, kirkeklokker, men også mere løst inventar som stole, skabe, malerier, tæpper og løbere samt andet løsøre, der i videste forstand hører til i kirken, derunder kirkens hellige kar, salmebøger m.v. Såfremt de hellige kar m.v. opbevares andetsteds end i kirken, skal forsikringspoliceen have påtegning derom.

Udover det løsøre, der som omfattende kirkeinventar i videste forstand medforsikres i forbindelse med selve kirkebygningen, må også alt andet kirken tilhørende løsøre brandforsikres. Dette gælder f.eks. kontorinventar hos kordegnen. Bispekåberne tilhører vedkommende domkirker og må derfor forsikres af disse. Også kirkebøgerne bør være brandforsikret. I tilfælde af, at nogen af kirkebøgerne ødelægges ved ildsvåde eller på anden måde, påhviler det nemlig kirken at anskaffe et nyt eksemplar og bekoste det tilbørligt udfyldt ved afskrift eller det andet i behold værende eksemplar, jfr. herved kgl. anordning af 11. april 1953 om vedligeholdelse af og tilsyn med kirke-

bygninger m.v. § 25, stk. 2¹⁾. Ved afgørelsen af spørgsmålet om, hvorvidt kirkebøgerne bør brandforsikres, må også erindres, at selv om de hos sognepræsten beroende kirkebøger som regel opbevares i brandsikkert rum, er en tilsvarende sikker opbevaring mange gange ikke tilfældet med de kirkebøger, der findes hos kordegnen eller kirkebylæreren.

Hvad forsikringsværdien angår, skal denne for såvel bygninger som løsøre svare til »den fulde værdi«. Kirkeministeren kan dog tillade, at der gøres undtagelse herfra, således at der i enkelte tilfælde godkendes en lavere forsikringsværdi, jfr. herved den tidligere i loven indeholdte bestemmelse om, at det i tilfælde, hvor kirkens mure er fuld grundmur, kunne tillades, at murværket kun forsikredes til sin halve værdi.

Det må betragtes som en lettelse for menighedsrådene, at der for bygningsbrandforsikringens vedkommende i nyeste tid er indført det gode, at forsikringen kan tegnes på fuld- og nyværdiforsikringsvilkår, hvorved forsikringsværdien ansættes til det beløb, som det vil koste at opføre en tilsvarende ny bygning, beregnet efter priserne på det tidspunkt, hvor brandskaden indtræffer. Præmien for en sådan forsikring reguleres hel- eller halvårsvis i takt med byggepriserne, udregnet som regel efter det af Danmarks Statistik offentliggjorte byggeomkostningsindeks, undertiden tillige efter andre kriterier.

Nogle forsikringselskaber har kun foretaget ændringen til fuld- og nyværdiforsikring efter begæring. Menighedsrådene bør derfor forvisse sig om, at deres kirkeforsikring er ændret til de nye vilkår, og hvis det endnu ikke er foretaget, indgive anmodning derom til forsikringselskabet.

Hvad der således gælder for selve kirkebygningen, finder ikke helt samme anvendelse på det sammen med kirkebygningen forsikrede kirkeinventar og -løsøre. Disses forsikringsværdi ansættes nemlig ved selvangivelse, idet forsikringstageren på et særligt skema opfører de forskellige genstande med tilføjelse af den værdi, de ansættes til. Med hensyn til forsikringsværdien af antikt alterbordstilbehør har kirkeministeriet i skrivelse af 10. august 1970²⁾ udtalt, at udgiften til anskaffelse af nye genstande af passende kvalitet bør lægges til grund.

Menighedsrådet bør lejlighedsvis gennemse brandforsikringspoliceen for at få eventuelle for lave værdier på inventargenstande forhøjet ved anmeldelse til forsikringselskabet, og sådan anmeldelse må naturligvis foretages straks i tilfælde af større nyanskaffelser til kirken.

Det må endvidere anbefales, at man ved forsikring af løsøret tager den prisstigning, der kan forventes i de nærmeste år, i betragtning ved værdiansættelsen, således at det ikke skulle være nødvendigt at forhøje forsikringssummen hvert år.

2. Tyveriforsikring

Loven om vedligeholdelse af kirker og kirkegårde m.v. bestemmer i § 5, stk. 2¹⁾: »Kirkens hellige kar m.v. skal holdes forsikret mod indbrudstyveri«. Ved tilføjelsen »m.v.« må antages at være tænkt på kirkens andre vær-

¹⁾ Side 7, jfr. § 31 (side 7-8).

²⁾ Side 156.

¹⁾ Side 24.

²⁾ Side 159A.

digenstande af ædle metaller samt kunst- og udsmykningsgenstande af andre materialer og lignende.

Forsikringspligten med hensyn til de nævnte værdigenstande angår efter loven alene forsikring mod indbrudstyveri, hvorved forstås, at tyven ved vold mod lukke eller ved dirke, falske eller tillistede nøgler har skaffet sig adgang til bygning eller aflåsede værelser eller er steget ind gennem åbninger, der ikke er beregnet til indgang. Da mange kirker ikke holdes aflåse i dagtimerne, men ofte er helt frit tilgængelige for enhver, må det anbefales, at tyveriforsikringen udvides til at omfatte alle former for tyveri, derunder simpelt tyveri.

Forsikringssummen for de forsikrede værdigenstande skal ansættes til deres fulde værdi. Med hensyn til forsikringsværdien af antikt alterbordstilbehør har kirkeministeriet i skrivelse af 10. august 1970¹⁾ udtalt, at udgiften til anskaffelse af nye genstande af passende kvalitet bør lægges til grund. Der kan således blive spørgsmål om forhøjelse af forsikringssummen ikke blot, når nye genstande erhverves, men også hvis de eksisterende genstandes værdi forøges ved prisstigninger.

I en sag, hvor en beskadiget altertavle skulle repareres efter en forsikringskade, og Nationalmuseet i forbindelse med et snedkerfirma var rede til at påtage sig opgaven for 5.000 kr., gjorde billedkunstneren, der havde lavet altertavlen, i medfør af ophavsretsloven krav på selv at foretage restaureringen, der da ville koste 20.000 kr. I en skrivelse af 24. okt. 1977 udtalte kulturministeriet, at et sådant krav efter kulturministeriets opfattelse ikke kunne støttes på bestemmelser i ophavsretsloven.

Såfremt brandforsikringssummen for de hellige kar forhøjes, bør det påses, at der sker tilsvarende forhøjelse af tyveriforsikringssummen. I modsat fald kan det risikeres, at erstatningen i tilfælde af tyveri nedsættes på grund af underforsikring.

Der er formentlig ofte anledning til at tegne tyveriforsikring for andet af kirkens løsøre end de særligt nævnte værdigenstande. Dette vil kunne få betydning, såfremt der forvoldes skade på inventaret under indbrudstyveri. Tyveriforsikringen erstatter nemlig, når der foreligger indbrud, foruden de bortfjernede genstande også den skade, tyven forvolder på de forsikrede genstande, herunder skade på opbrudte skuffer, skabe o.lign. samt den skade, tyven forvolder af ren ødelæggelseslyst, f.eks. i raseri over et magert udbytte.

Såfremt kirken er frit tilgængelig for publikum i tiden fra morgenringning til aftenringning (såkaldt »åben kirke«), betales for en forsikring, der omfatter såvel indbrudstyveri som almindeligt tyveri.

Ifølge kgl. anordning nr. 136 af 11. april 1953 § 23, 4. stk., skal kirkens sølvgenstande — diske, oblatæsker, kander, alterkalke, oblatbakker o.lign., når de ikke er i brug til kirkelige handlinger, være låst inde i et pengeskab eller andet forsvarligt brand- og indbrudssikret skab. Det kan af forsikrings-selskabet i policen være gjort til en betingelse for dækning i skadetilfælde, at disse regler er iagttaget.

3. Vandskadeforsikring

Vandskadeforsikringen dækker skade på inventar og løsøre i kirken, der skyldes vand, som tilfældigt udstømmer fra røranlæg, der tilfører koldt eller varmt vand, wc-cisterner, kummer, badeindretninger, anlæg til opvarmning og luftkonditionering samt spildevandsledninger. Endvidere skade som følge af vand, der under voldsomt skybrud, voldsomt tøbrud eller opsteget gennem afløbsledninger ikke kan få normalt afløb og derfor oversvøm-

mer de af forsikringstageren benyttede lokaler. Forsikringen dækker dog ikke skade ved oversvømmelse fra hav, fjord, sø eller vandløb og ej heller skade ved nedbør, der trænger ind gennem tag. Yderligere dækkes nedbørsskade forvoldt i forbindelse med storm og skypumpe. Det er dog en betingelse, at der på bygningen kan påvises beskadigelse, forvoldt ved storm eller skypumpe, og at skaden på de forsikrede genstande kan henføres hertil.

Erhvervsforsikring

De under 1-3 nævnte forsikringsformer med undtagelse af bygningsbrandforsikringen tegnes normalt på én police, en såkaldt erhvervsforsikringspolice.

4. Hus- og grundejerforsikring

De skader, der kan fås erstattet gennem brandforsikringen, omfatter med visse forbehold skader, der tilføjes de forsikrede bygninger ved ildsvåde og lynnedslag.

Der findes imidlertid adskillige andre begivenheder end de nævnte, der kan medføre skader for bygninger. Mod flere af sådanne risikoarter kan der tegnes særlige forsikringer, f.eks. vandledningsskadeforsikring, rørskadeforsikring, stormskadeforsikring, forsikring mod angreb af svamp og busbukke, under den såkaldte **kombinerede grundejerforsikring**.

Som det fremgår af navnet omfatter denne forsikring en kombination af flere forsikringsarter, således at der gennem en forsikring kan opnås beskyttelse mod tab ved adskillige bygningsskader, ligesom forsikringen også kan dække det erstatningsansvar, der påhviler en hus- og grundejer.

Den tegnes i dag som fuld- og nyværdiforsikring og dækker følgende:

A. Bygningsbeskadigelse forvoldt ved:

- tilfældigt udstømmende vand fra røranlæg m.v.
- tilfældigt udstømmende olie og kølevæske
- voldsomt skybrud eller voldsomt tøbrud
- snetryk
- storm (herunder skypumpe)
- indbrud eller forsøg herpå samt hærværk i forbindelse hermed
- frostsprængning af rør- og centralvarmeanlæg m.v.
- væltende eller nedstyrtende genstande samt påkørsel og eventuelt tillige:
- træ- og murødelæggende angreb af svamp og insekter.

B. Husejerskab m.v. med indtil kr. 500.000 pr. forsikringsbegivenhed.

C. Husejeransvar med følgende dækningsnummer: kr. 1.000.000 for personskade og kr. 1.000.000 for tingskade.

Præmien for denne forsikring beregnes på grundlag af de forsikrede bygningers etageareal.

Hvad husejeransvarsforsikring angår, dækker denne alene det erstatningsansvar, der kan påhvile en forsikringstager i egenskab af grundejer. For det ansvar, en kirke kan pådrage sig for skadevoldende forhold, som ikke har forbindelse med dens egenskab af grundejer, må derfor eventuelt tegnes en særskilt ansvarsforsikring.

Selv under hensyntagen til det således anførte, må en kombineret grundejerforsikring i mange tilfælde være af betydning for menighedsrådene. Det må dog herved nævnes, at kirkeministeriet (i skrivelse af 11. maj 1956) har udtalt, at det fandt, at en for en københavnsk kirke tegnet husejerforsikring burde bringes til ophør, efter at vedkommende forsikrings-selskab havde ønsket den årlige præmie forhøjet fra ca. 600 kr. til ca. 1.100 kr., således at den københavnske kirkeligning selv kom til at bære risikoen. Det samme hensyn kan derfor muligt komme på

¹⁾ Side 7, jfr. § 31 (side 18).

²⁾ Side 159A.

tale i andre større fællesligningsområder. I øvrigt bør det ved overvejelserne om, hvorvidt en sådan forsikring bør tegnes, tages i betragtning, i hvilket omfang man gennem periodiske eftersyn, navnlig af kirkens installationer, har sikret sig imod skader af den heromhandlede art.

5. Forsikring mod hærværk i kirker

Som omtalt foran erstatter tyveriforsikringen, når der foreligger indbrud, foruden de bortfjernede genstande også den skade, tyven forvolder på de forsikrede genstande, herunder skade på opbrudte skuffer, skabe o.lign., samt den skade, tyven forvolder af ren ødelæggelseslyst, f.eks. i raseri over et magert udbytte. Ligeledes fremgår det af den kombinerede grundejerforsikring, at den også dækker bygningsbeskadigelser, der er forårsaget ved hærværk i forbindelse med indbrud eller forsøg herpå.

Hærværksskader, der forvoldes i åbne kirker eller ved indbrud, hvis den indtrængende ikke har berigelseshensigt, men udelukkende den hensigt at ødelægge, falder ikke ind under den dækning, der kan opnås efter de foran nævnte forsikringer, og der findes næppe forsikringselskaber, som tegner forsikringer mod hærværksskader.

6. Lovpligtig arbejdsskadeforsikring

Denne forsikring er tvungen for kirkerne i medfør af loven om forsikring mod følger af arbejdsskader, der bestemmer, at enhver, der her i landet driver virksomhed, uanset om denne er erhvervsmæssig eller ej, eller som i sin tjeneste beskæftiger andre, f.eks. arbejdere og funktionærer, har forsikringspligt over for de af ham beskæftigede arbejdere i overensstemmelse med lovens nærmere bestemmelser.

Forsikringspligten omfatter ifølge arbejdsskadeforsikringsloven enhver, der mod løn eller som ulønnet medhjælper af arbejdsgiveren er antaget til stadigt eller midlertidigt arbejde. Det er en meget omfattende kreds af personer, der således falder ind under kirkens forsikringspligt. Det gælder ikke blot de faste funktionærer, også de tjenestemandsansatte, men også nok så løst antagne vikarer.

Omfattet er ligeledes personer, der mod eller uden vederlag udfører arbejde i kirkens tjeneste som f.eks. kirkevæрге eller kirkekasserer.

Kirkens ansvar efter arbejdsskadeforsikringsloven skal overføres til et af socialministeren anerkendt selskab under gensidigt ansvar eller selskab med begrænset ansvar.

For forsikringen betales ofte en foreløbig præmie, der efter hvert år reguleres på grundlag af de af forsikringselskabet indhentede oplysninger om de i det forløbne år beskæftigede.

Efter loven har socialministeren visse muligheder for at give fritageiser fra forsikringspligten. Socialministeriet har i skrivelse af 31. august 1979 udtalt sig herom over for kirkeministeriet, der i cirk.skr. af 24. sept. 1979¹⁾ har meddelt, at folkekirken er fritaget for at afgive risikoen i henhold til lov om arbejdsskadeforsikring for nedenævnte personalegrupper til et forsikringselskab:

- Biskopper,
- Provster,
- Tjenestemandsansatte præster,
- Kirkefunktionærer ved de københavnske og frederiksbergske kirker.

For alle ansatte, der ikke kan henregnes til de nævnte grupper, skal risikoen efter arbejdsskadeforsikringsloven altså afgives til et forsikringselskab.

I relation til menighedsrådene gælder undtagelse således alene for kirkens præster, idet disse antages at høre under statens risiko (hvor der ikke er pligt til at afgive ri-

sikoen til et forsikringselskab). Endvidere gælder som anført en særordning for kirkefunktionærer ved de københavnske og frederiksbergske kirker. Det støttes på en bestemmelse fra socialministeriet fra 1. juli 1931, idet risikoen for disse funktionærer er overtaget af henholdsvis den københavnske og frederiksbergske ligning.

7. Ansvarsforsikring

Denne forsikring yder dækning for kirkens og menighedsrådets erstatningsansvar over for trediemand ved egne eller ansattes fejl ved uforsigtige handlinger eller undladelser. I almindelighed tegnes forsikringen således, at der fastsættes en vis grænse for, hvad selskabet kan komme til at udrede som følge af en enkelt skade, normalt højst 1 mill. kr. for beskadigelse af personer og højst 1 mill. kr. for tingskade.

Der er undertiden i forsikringsbetingelserne optaget bestemmelse om undtagelse af visse skader. Således er det almindeligt, at ansvarsforsikringen undtager skade forvoldt ved benyttelse af motordrevne køretøjer. For sådanne gælder imidlertid den almindelige pligt til at tegne den lovpligtige ansvarsforsikring for motordrevne køretøjer, og dette må naturligvis påses af menighedsrådet, hvis der, som det kan være tilfældet ved større kirkegårde, til disse er anskaffet en lastbil, traktor eller selvkørende motorredskab.

Den almindelige ansvarsforsikring hører til de forsikringsgrene, som det vil være forsvarligt at undlade at tegne i større fællesligningsområder, hvor der opnås tilslutning til en selvforsikringsordning med hensyn til denne forsikringsart.

8. Kautionsforsikring

Denne forsikring, der yder dækning for det tab, som kirken måtte lide ved underslæb begået af den betroede med hensyn til penge og værdipapirer, er i almindelighed ikke pligtig for menighedsrådet. Imidlertid kan provstiudvalget forlange, at kasserere for de kirkelige kasser stiller sikkerhed for de betroede midler, og såfremt den pågældende ikke ønsker selv at stille sikkerheden, må der tegnes en kautionsforsikring. Menighedsrådet kan også selv tage initiativet til at kræve sikkerhedsstillelse ved tegning af kautionsforsikring, og det er forståeligt, om menighedsrådet, der har ansvaret for de kirkelige kasser, ønsker at gardere sig gennem en sådan forsikring.

Desværre forekommer den årlige præmie for kautionsforsikringer (normalt ¼ pct. af forsikringssummen) ret høj, når forsikringssummen skal stå i et rimeligt forhold til de i mange kasser beroende beholdninger. Hvis der er tegnet kautionsforsikring, må det overvejes, om den oprindelige forsikringssum stadig er tilstrækkelig eller bør forhøjes.

For Københavns vedkommende har kirkeministeriet tiltrådt, at de for en række kirkers kasserere tidligere tegnede kautionsforsikringer blev opsagt, således at den københavnske kirkeligning fremtidig bærer risikoen for tab, som kirkerne måtte lide ved uredelighed fra kirkekasserernes side. I lighed hermed vil der inden for andre større fællesligningsområder kunne blive spørgsmål om at etablere en selvforsikringsordning for kirkerne i området.

9. Andre forsikringer

Andre end de forannævnte forsikringsarter vil der i almindelighed ikke være brug for ved kirkerne. Det må dog nævnes, at der i visse tilfælde kan være anledning for et menighedsråd til at overveje tegning af en glasforsikring. Denne forsikring yder erstatning for brud på glas, hvad enten skaden er forårsaget af naturbegivenheder som storm- og haglvejr, eller den er forårsaget af mennesker ved uheld, uagtsomhed eller ondskab. Skader, der skyldes ildebrand, lynnedslag eller eksplosion, er dog undtaget, men normalt dækker brandforsikringen for så-

¹⁾ Side 461.

danne skader. Glasforsikring kan formentlig kun komme på tale, hvor der findes større partier af termoruder og/eller glasmosaik.

I forbindelse med spørgsmål om kirkers forsikringsdækning kan nævnes, at der formentlig i adskillige tilfælde kan blive tale om nytten af at tegne abonnement

på et redningskorps, hvorved kan sikres korpsets assistance i tilfælde af brand, vandskade, ulykkestilfælde m.v. Inden for fællesligningsområdet vil der måske med fordel kunne opnås et fællesabonnement for samtlige kirker i området.

Afsnit III

Forsikringer for præstegårdene

1. Brandforsikring

I den nugældende lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m. er det i § 13, stk. 1¹⁾, bestemt, at kirkeministeren fastsætter nærmere regler bl.a. om forsikring af præsteembedernes faste ejendomme. Indtil sådanne regler er givet, må det fremdeles være gældende, at brandforsikring af de til et præsteembede hørende bygninger skal ske i et forsikringselskab, der har koncession til tegning af bygningsbrandforsikringer.

Forsåvidt der findes løsøre, der tilhører præsteembedet, som inventar m.v. i præstegårdens konfirmandstue, eventuelt service til brug ved møder i præstegården, bør der for dette tegnes en erhvervsforsikring, der kan dække mod brand, tyveri og vandskade. Størrelsen af forsikringssummen må reguleres i tilfælde af nyanskaffelser eller prisstigninger.

2. Hus- og grundejerforsikring

Den foran ved kirkeforsikringer under nr. 2 omtalte kombinerede grundejerforsikring vil også kunne anbefales for præstegårde.

3. Andre forsikringer

Af de andre under kirkeforsikringer omtalte forsikringer kan der eventuelt blive tale om tegning af en **glasforsikring**, hvis der i præstegården findes særlig kostbare ruder samt om at tegne abonnement på redningskorpsassistance.

Ligeledes kan det i tilfælde af, at enten provstiudvalget forlanger eller menighedsrådene selv tager initiativ til at kræve sikkerhedsstillelse for kassereren for præstelønningskassen, blive nødvendigt at tegne en **kaufionsforsikring**.

Såfremt der findes medhjælpere, der lønnes gennem præstelønningskassen, må der for disse tegnes **lovpligtig arbejdsskadeforsikring**.

Med hensyn til disse forsikringer henvises til det derom under de tilsvarende forsikringer for kirken anførte.

Når der i øvrigt ved flere af forsikringerne for kirker er gjort opmærksom på, at der kan være anledning til at overveje ikke at tegne de pågældende forsikringer, hvor der er tale om et større fællesligningsområde, vil det være naturligt, at en sådan etableret selvforsikringsordning i området også kommer til at omfatte de tilsvarende forsikringer for præstegårde eller præstelønningskasser.

¹⁾ LBK. nr. 384 af 25.08.80, side 539.

Afsnit IV

Forebyggende foranstaltninger

Tegning af forsikringer sker som berørt i afsnit I med det formål at afbøde de økonomiske følger af skader og erstatningsforpligtende forhold.

Ved afgørelsen af spørgsmålet om, hvilke ikke-lovpligtige forsikringer der bør tegnes, bør det indgå i overvejelserne, hvilke muligheder der foreligger for inden for rimelige økonomiske rammer at træffe sådanne foranstaltninger, at de skader eller det erstatningsansvar, man ønsker at sikre sig imod, ikke opstår eller at omfanget deraf i givet fald begrænses.

Det må herved erindres, at det selv i tilfælde, hvor der ydes fuld erstatning for skade på bygninger og løsøre, erfaringsmæssigt ofte viser sig, at skadens afhjælpning trækker andre udgifter med sig, som ikke dækkes af skadeserstatningen. Men navnlig bør det også haves i erindring, at der i mange tilfælde — trods fuld erstatning — overhovedet ikke vil være muligt at genoprette den tidligere tilstand. Dette gælder således i tilfælde, hvor skaden rammer bygninger og løsøre af betydelig æld samt kunstgenstande.

Menighedsrådenes opmærksomhed bør derfor være henvendt på at træffe alle rimelige foranstaltninger til forebyggelse af, at skader og ulykker indtræffer. En række forskrifter herom findes i den kirkelige lovgivning, særlig i kongelig anordning af 11. april 1953 om vedligeholdelse af og tilsyn med kirkebygninger m.v.¹⁾ Nedenfor gives en oversigt over nogle af de foreskrevne eller almindeligt brugte forebyggende foranstaltninger. Hvor andet ikke er anført, gælder anvisningerne såvel kirker og præstegårde som andre kirkelige ejendomme.

1. Sikring mod brand

Det bør påses, at der ikke i loftsrum, skabsrum eller lignende steder henligger kassable, letantændelige materialer.

Loftsrum, kældre, magasiner, depoter m.v. skal være ryddelige og tilgængelige. De fornødne stiger skal være til stede, og de foreskrevne brandredskaber skal forefindes og holdes tilbørligt vedlige.

De elektriske installationer bør underkastes periodiske eftersyn. Eftersynet bør for kirkers vedkommende tillige omfatte orgelblæsere, tårnurværker, højtaler- og forstærkeranlæg, aggregater til åbning og lukning af tårnlemme, fyringsanlæg og alle andre anlæg, der drives ved elektricitet.

Den elektriske installation i kirker bør indrettes således, at ledningsnettet i videst muligt omfang ikke er strømførende, når kirken ikke er i brug, f.eks. således at ledningsnettet — eller den del af det, som ikke fører strøm til klokkeringnings- og tårnursanlæg, fyringsanlæg og lignende permanent fungerende anlæg — tilsluttes en i et aflåseligt skab anbragt hovedafbryder (knivafbryder), der tillige virker som afbryder for lyset i våbenhuset. Eventuelt bør der tillige diskret, men synligt udvendigt på kirkebygningen anbringes en signallampe med tilslutning til hovedafbryderen.

Sikkerhed mod brand som følge af kortslutning vil også kunne tilvejebringes ved installation af et fejlstrømsrelæ, der afbryder strømtilførslen i tilfælde af overgang i ledningerne.

Som andre brandsikrende foranstaltninger kan nævnes indbygning af brandsikre skillerum i loftstager og — særlig for stråttækte præstegårde og avlsbygningers vedkommende — henlæggelse af brandstandsede materialer såsom ler eller stenuld på loftet. For kirkers vedkommende kan endvidere nævnes installation af brandmeldeanlæg og røgdetektorer, etablering af stigrør og sprinkleranlæg m.v. Forslag til foranstaltninger som de nævnte bør udarbejdes i samråd med brandvæsenet og forelægges stiftsøvrigheden til godkendelse, ledsaget af det til forslagernes bedømmelse fornødne materiale samt overslag over udgifterne. De nævnte installationer er ofte overordentlig udgiftskrævende og vil derfor i almindelighed ikke være motiverede ved kirker, der ikke skønnes særlig udsat for brandfare eller hvor brandslukning ikke vil være forbundet med særlige vanskeligheder.

Endvidere kan nævnes opsætning af lynafledningsanlæg. Forslag til opsætning af sådanne skal forelægges provstiuudvalget. Lynafledningsanlæg skal hvert andet eller helst hvert år underkastes et sagkyndigt eftersyn med eftermåling af overgangsmodstanden ved jordfladerne. Rapport om eftersynet skal tilstilles provstiuudvalget.

Kirkebøgerne og kirkens hellige kar bør så vidt muligt opbevares i brandsikre bokse. Begge eksemplarer af kirkebogen må ikke nogen nat være under et og samme tag.

2. Sikring mod vandskade

Faren for vandskade, hidrørende fra indtrængende regnvand og fygesne, bør imødegås ved eftersyn og fornøden istandsættelse af tagbeklædning, døre, vinduer, tårnlemme m.v. I tilfælde, hvor tårnlemmene normalt står åbne, må der træffes foranstaltninger til at hindre, at slagregn og fygesne trænger ind i tårnummene, f.eks. gennem opsætning af rammer med nylonnet eller lignende i glanhullerne.

Fremkomsten af råd og svamp i tagværker og trægulve bør forebygges ved fornøden ventilation af tagrum og hulrum under gulve.

Vandskader, hidrørende fra vand, der trænger ud fra rørsystemer, luftbefugtningsanlæg, defekte eller åbentstående vandhaner m.v., bør søges undgået ved periodisk eftersyn og om fornødent trykprøvning af rør, radiatorer, ekspansionsbeholdere og lignende samt ved etablering af de fornødne overløbs- og afløbsledninger.

Varme anlæg, der anvender vand, bør frostsikres. Af hensyn til faren for skadelig udtørring af kirkens inventar og øvrige træværk bør risikoen for frostsprængning af anlægget derimod ikke søges undgået ved at holde anlægget i permanent drift i frostperioder.

3. Sikring mod ulykkestilfælde

Af hensyn til at undgå ulykker bør elektriske installationer, håndlygter, eksplosionsklapper og lignende sikkerhedsanordninger på kedelanlæg, kirkeklokkernes og kneblernes ophængning og alle andre installationer, som kan frembyde fare, underkastes periodiske eftersyn. Det samme gælder med hensyn til trapper, stiger og gangbroer, der i øvrigt bør gøres så sikre og bekvemme som muligt.

Der bør drages omsorg for, at uvedkommende ikke har adgang til installationer, hvis betjening af ukyndige kan frembyde fare for skade på personer eller ejendom.

Af hensyn til kirkegængerne og besøgende på kirkegården bør trapper, rækværker, flisebelægning eller lignende på gangarealer vedligeholdes omhyggeligt. I den mørkere del af året må der sørges for fornøden belysning af

¹⁾ Side 21.

trapper og adgangsveje til kirken, ligesom der i frostpe-
rioder må drages omsorg for grusning.

Hvor der anvendes fast brændsel i kirkens varmean-
læg, bør forskrifterne angående kuliltepåvisere og efter-
syn af varmeanlægget nøje efterkommes.

4. Sikring mod indbrud og hærværk

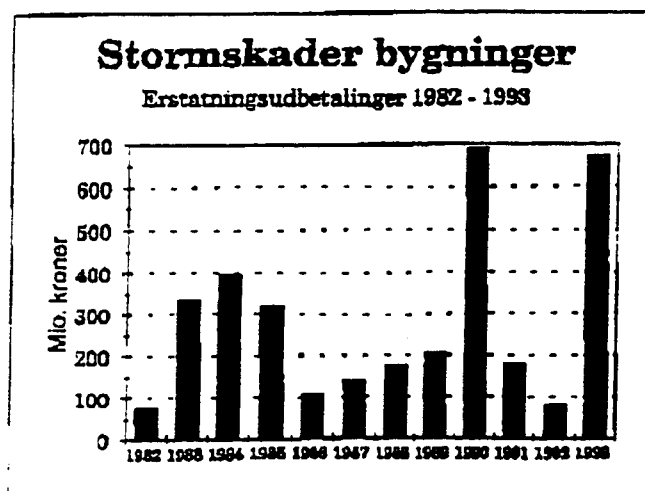
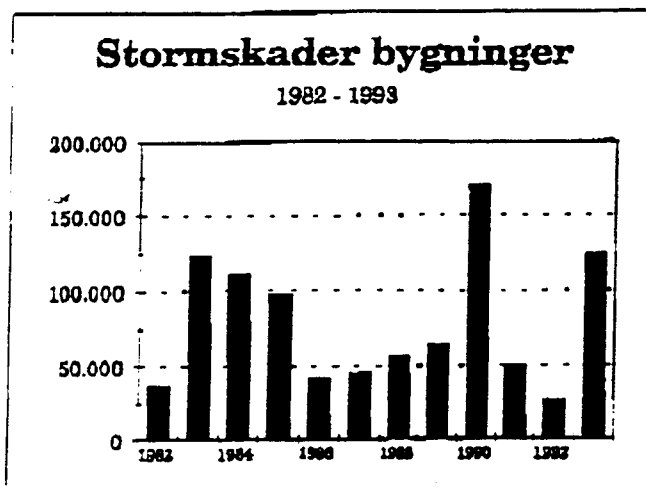
Herom henvises til den af Det kriminalpræventive Råd
i samarbejde med Landsforeningen af Menighedsråds-
medlemmer udsendt »Vejledning om sikring af vore kir-
ker«, hvoraf hvert menighedsråd har fået tre eksempla-
rer. Der gives heri råd og vejledning om forebyggende

sikring, om bistand til identifikation og tilvejebringelse
af stjålne genstande eller til rekonstruktion og til ordning
af opsyn i kirker.

Adskillige af de foran omtalte forhold skal efter de
gældende bestemmelser påses ved de årlige syn over kir-
ken. Menighedsrådene bør dog også mellem synene have
opmærksomheden henvendt på, om der er indtruffet fejl
eller mangler, som kan afstedkomme skader eller ulykke.
Således bør indtrængen af vand eller røg samt uregel-
mæssig funktionering af installationerne altid give anled-
ning til omgående eftersyn og reparation, eventuelt efter
nærmere anvisning af provstiuvalget.

Anmeldte stormskader på bygninger			
		Udbetalt	Gennemsnit
	Anmeldte i mio. kr.	pr. skade	
1982	37.339	75,9	2.033
1983	123.543	337,9	2.735
1984	111.320	395,9	3.556
1985	98.227	318,9	3.247
1986	41.958	107,3	2.557
1987	45.016	142,1	3.157
1988	55.816	179,1	3.209
1989	64.588	209	3.236
1990	170.622	693,1	4.062
1991	50.757	182,1	3.588
1992	26.657	80,3	3.012
1993	124.106	670,5	5.403

Kilde: SKAFOR

Kirkeministeriet

Frederiksholms Kanal 21. DK 1220 København K
Telefon 33 92 33 90 Telefax 33 92 39 13

Bilag 8.

Dato: 2. september 1992

J.nr. 080-4/92

FLL/sg-08120

Til menighedsrådene i
Helsingør og Viborg stifter

I samarbejde med repræsentanter for bl.a. menighedsrådene, provstiudvalgene og stiftsøvrighederne har ministeriet påbegyndt et arbejde med at undersøge folkekirkens forsikringsforhold. Arbejdet består bl.a. i at vurdere, om den nuværende ordning fungerer hensigtsmæssig samt at overveje, om der gennem en ændring eller rationalisering af ordningen kan opnås økonomiske fordele for folkekirken.

For at få et overblik over menighedsrådenes forsikringsengagementer har man besluttet at indhente relevante oplysninger herom hos et repræsentativt udsnit af landets menighedsråd, og man har valgt at rette henvendelse til menighedsrådene i Helsingør og Viborg stifter.

Til brug for indsamling af oplysningerne har man udarbejdet vedlagte spørgeskema vedrørende kirker og kirkegårdes samt præsteboligers forsikringsforhold med tilhørende vejledning. Man anmoder menighedsrådet om at udfylde skemaet og tilbagegive det hertil senest mandag den 5. oktober 1992. Der vedlægges et ekstra eksemplar af skemaet til menighedsrådets eget brug.

Eventuelle tvivlsspørgsmål vedrørende skemaets udfyldelse kan rettes til fm. Jørgen Kroer, Kirkeministeriet på telefon 33 92 39 11.

P.M.V.

E.B.

Finn Langager Larsen/

Jørgen Kroer

Kopi til:
Stiftsøvrighederne
Provstiudvalgene i Helsingør og Viborg stifter

SKEMA VEDRØRENDE KIRKER OG KIRKEGÅRDES
SAMT PRÆSTEBOLIGERS FORSIKRINGSFORHOLD

Sogn:

Provsti:

Stift:

I. Kirkekassens (og evt. præstegårdskassens) udgifter til forsikringspræmier:

De samlede udgifter til forsikringspræmier i hhv. 1990 og 1991 vedrørende kirke og kirkegård m.v., samt præstebolig m.v. bedes anført:

Kirkekassens udgifter til forsikringspræmier i: 1) 1990: _____ kr.

2) 1991: _____ kr.

Præstegårdskassens udgifter til forsikringspræmier i: 1) 1990: _____ kr.

2) 1991: _____ kr.

II. Erstatningssummer, der er udbetalt fra forsikringerne:

Hvis der i 1990 og/eller 1991 er indtrådt forsikringsdækkede skader, bedes erstatningssommernes størrelse oplyst.

Samlede erstatningssummer, der er udbetalt vedrørende kirke og kirkegård m.v. i:

1) 1990: _____ kr.

2) 1991: _____ kr.

Samlede erstatningssummer, der er udbetalt vedrørende præstebolig m.v. i:

1) 1990: _____ kr.

2) 1991: _____ kr.

III. Hvilke forsikringer er tegnet vedrørende KIRKE OG KIRKEGÅRD M.V.

Alle arter af forsikringer vedrørende kirke og kirkegård m.v. anføres. Forsikringer, der vedrører præstebolig og præstegård m.v., anføres under afsnit IV.

1. Brandforsikring af kirkebygningen med inventar og andet løsøre, samt forsikring af kirkens hellige kar mod indbrudstyveri forudsættes tegnet.

2. Er der tegnet supplerende forsikringer vedrørende kirkebygningen med inventar og andet løsøre? JA / NEJ

2.1. Hvis ja, oplyses, om forsikringen vedrørende kirkebygningen omfatter dækning ved følgende skader:

a) hagl- og stormskade JA / NEJ

b) svampe- og insektskade JA / NEJ

c) rørskade JA / NEJ

d) vandledningsskade JA / NEJ

e) glasforsikring JA / NEJ

f) hærværksskade JA / NEJ

g) Andre skadesforsikringer:

2.2. Indeholder forsikringen selvrisiko: JA / NEJ

3. Er der tegnet supplerende forsikringer vedrørende kirkens inventar og andet løsøre, herunder kirkens hellige kar? JA / NEJ

3.1. Hvis ja, oplyses, om forsikringen vedrørende inventar og andet løsøre omfatter dækning ved følgende skader:

a) brand JA / NEJ

b) simpelt tyveri JA / NEJ

c) indbrudstyveri JA / NEJ

d) hærværksskader JA / NEJ

e) Andre forsikringer vedrørende inventar og andet løsøre anføres:

3.2. Særlige oplysninger af betydning for forsikringen.

a) Har kirken status som åben eller lukket kirke? Åben Lukket

b) Er der truffet særligt forebyggende foranstaltninger JA / NEJ

c) Indeholder forsikringen selvrisiko? JA / NEJ

4. Er der tegnet forsikringer vedrørende andre bygninger m.v., der tilhører kirke eller kirkegård (sognegårde, boliger for funktionærer ved kirken, krematorier m.fl.)? JA / NEJ

4.1. Almindelig hus- og grundejerforsikring JA / NEJ

4.2. Andre forsikringer bedes anført:

4.3. Indeholder forsikringen selvrisiko? JA / NEJ

IV. Forsikringer vedrørende PRÆSTEBOLIGER OG PRÆSTEGÅRDE M.V. —

1. Almindelig hus- og grundejerforsikring for præstebolig? JA / NEJ

1.1. Med udvidet forsikringsdækning (f.eks. mod rørskader)? JA / NEJ

1.2. Særlige forsikringer i øvrigt vedrørende præsteboligen:

1.3. Indeholder forsikringen selvrisiko? JA / NEJ

2. Særlige forsikringer for præstegårdsbrug (avlsbygninger m.m.)? JA / NEJ

2.1. Hvis ja, bedes arten oplyst:

2.2. Indeholder forsikringen selvrisiko? JA / NEJ

V. Ansvarsforsikringer, samt arbejdsskedeforsikringer mv.

1. Lovpligtig arbejdsskedeforsikring forudsættes tegnet.

2. Almindelig ansvarsforsikring for personalet JA / NEJ

3. Kautionsforsikring vedrørende kirkekassen: JA / NEJ

4. Andre forsikringer end de ovenfor nævnte bedes oplyst:

VI. Oplysninger vedrørende forsikringsaftalerne (forsikringspolicerne) m.v.

1. Forsikringsselskabets (-selskabernes) navn(e):

2. Er alle forsikringerne samlet i én police? JA / NEJ

3. Særlige bemærkninger vedrørende forsikringsaftalerne:

4. Skemaet er udfyldt af:

Navn:

Adresse:

Telefonnr.:

Vejledning til skemaets enkelte afsnit.

ad I. Udgifter til forsikringspræmier for kirke og kirkegård, samt præstebolig

Her oplyses de samlede udgifter til forsikringspræmier. Udgifter til præmier for kirke og kirkegård er anført som udgifter under konto nr. 416, der omfatter alle arter af forsikringer. Udgifter vedrørende præstebolig m.v. er anført under konto nr. 321.

Hvis en præstegårdskasse er fælles for flere menighedsråd, bedes rådene indbyrdes aftale, hvem der medtager udgiften i sit skema. Eksempelvis det sogn som forestår kirkekassen.

ad II. Erstatningssummer, der er udbetalt fra forsikringerne.

Erstatningsbeløbene skal vedrøre skader, der er indtruffet i 1990 og 1991. Hvis erstatningssummen endnu ikke er kommet til udbetaling, bedes anført et foreløbigt skønnet beløb. Alle erstatningsbeløb skal medregnes.

Erstatningssummer kan i regnskabet være anført som ekstraordinære indtægter. Hvor dette ikke er tilfældet, kan beløbene ikke direkte aflæses af kirke eller præstegårdskassens regnskab. Dette er eksempelvis tilfældet, hvor erstatningssummen af forsikringsselskabet er udbetalt direkte til en håndværker, der har udbedret en bygningsskade, eller hvis arbejdet - eventuelt i forbindelse med udførelse af andre reparationer - er posteret i regnskabet med et samlet beløb. Hvis det ikke i disse tilfælde er muligt at få de nøjagtige beløb oplyst, bedes anført et skønnet beløb.

ad III. Hvilke forsikringer er tegnet vedrørende kirke og kirkegård. —

ad punkt 1.

Brandforsikring af kirken m.v. og forsikring af kirkens hellige kar mod indbrudstyveri skal være tegnede.

ad punkt 2, 3 og 4.

Brandforsikringen af kirkebygningen med inventar m.v. og andre bygninger, der tilhører kirken, eksempelvis sognegårde, boliger for kirke- og kirkegårdsfunktionærer, begravelles- og ligkapper, krematorier, kontor- og servicebygninger til kirken og kirkegården o.s.v. kan være tegnet som selvstændige forsikringer, men er normalt tegnet på én police (erhvervsforsikringspolice), der tillige omfatter forsikringsdækning mod tyveri og forskellige andre begivenheder.

Der kan eksempelvis være tegnet tillægsforsikring mod rør-, vandlednings-, hagl- og stormskader.

ad punkt 4.

Typisk vil forsikringen vedrørende andre bygninger være en Hus- og grundejerforsikring.

IV. Forsikringer vedrørende præsteboliger og præstegårde.

Hvis flere menighedsråd er fælles om præstebolig og eventuelt præstegårdsbrug bedes menighedsrådene også her indbyrdes aftale, hvem der skal udfylde skemaet.

VI. Oplysningerne vedrørende forsikringsaftalerne (forsikringspolicerne).

ad punkt 1.

Kun sjældent vil alle kirkens og præsteembedets forsikringer være samlet i én police (aftale). Typisk er der tegnet flere aftaler, måske endda med flere selskaber.

ad punkt 3.

Her bedes oplyst særlige forhold af betydning eksempelvis for forsikringspræmiernes størrelse.

OBS:

Skemaets rubrikker for særlige bemærkninger kan eventuelt fortsættes på bagsiderne.

Kirkeministeriet

Frederiksholms Kanal 21, DK 1220 København K
Telefon 33 92 33 90 Telefax 33 92 39 13

Bilag 9.

Dato:

11 MAJ 1994

j.nr. 080/4.

Til samtlige menighedsråd.

I forbindelse med den af ministeriet iværksatte undersøgelse af folkekirkens forsikringsforhold har man anmodet provstiudvalgene om at oplyse størrelsen af de forsikringspræmier, som er afholdt af menighedsrådene inden for ligningsområdet i årene 1992 og 1993, og som fremgår af de kirkelige kassers årsregnskab konto 416 og 321.

Da det er af væsentlig betydning for undersøgelsen at få oplyst størrelsen af udbetalte erstatningsbeløb, som vedrører skader, indtruffet i det nævnte tidsrum, herunder oplysning om eventuel selvrisiko og skadernes art, anmodes menighedsrådene om at udfylde vedlagte spørgeskemaer.

Opmærksomheden henledes på, at de 2 skemaer vedrører henholdsvis kirker m.v. og præstegårde m.v. I pastorater med selvstændig præstegårdskasse skal oplysningerne medtages på hovedsognets skema.

Oplysninger om eventuelle skader og erstatningsbeløb bedes angivet for hvert af årene 1992 og 93 efter tidspunktet for skadens indtræden og ikke efter tidspunktet for erstatningens udbetaling. Det er væsentligt, at samtlige skader og erstatningsbeløb i 1992 og 93 medtages. Erstatninger i forbindelse med ældre skader skal derimod ikke oplyses.

I tilfælde af, at en erstatningssag, som vedrører en skade inden for det nævnte tidsrum, endnu ikke er afsluttet, bedes det sandsynlige erstatningsbeløb oplyst i det år, hvori forsikringsbegivenheden fandt sted. Størrelsen af eventuel selvrisiko anføres kun, såfremt der har været skader.

Det bemærkes, at erstatningssummer ikke i alle tilfælde vil kunne aflæses direkte af kirke/præstegårdskassens regnskab. Dette vil eksem-

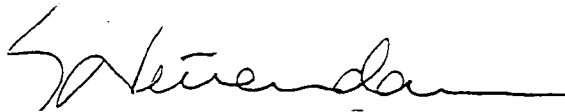
pelvis være tilfældet, hvis erstatningsydelsen er udbetalt direkte til det håndværkerfirma, som har udbedret skaden, eller hvis arbejdet er udført i forbindelse med andre reparationer, og udgiften derfor er posteret i regnskabet med et samlet fakturabeløb. I tilfælde heraf, bedes de relevante oplysninger indhentet hos de håndværkere, som har udbedret forsikringsskaden.

Såfremt regnskabsbilag vedrørende 1993 er afleveret til provstirevisor, må denne anmodes om at tilvejebringe de fornødne oplysninger.

De udfyldte spørgeskemaer bedes tilbagesendt til provstiudvalget senest onsdag den 1. juni 1994.

P.M.V.

E.B.

T. NEIENDAM
Fuldmægtig

Skema til opgørelse af udbetalte forsikringserstatninger vedrørende de i årene 1992 og 1993 indtrufne skader på kirker og kirkegårde m.v.

..... sogn, kommune,
 provsti, stift

Har der i 1992 været forsikringskader? Ja Nej (sæt kryds)

Har der i 1993 været forsikringskader? Ja Nej (sæt kryds)

Arten af skade angives med et kryds:

Udbetalte erstatninger for skader der er indtruffet i 1992	Størrelsen på en evt. selvrisiko	Brand	Tilsodning	Storm og hagl	Vand	Rørskade	Svampe og husbukke	Glas og kumme	Indbrudstyveri	Tyveri fra åben kirke	Hærværk	Hærværk kirkegård	Ansvar	Arbejdsskade	Kaution (f. kass.)	Andet
Ialt																

i 1993

Ialt																

Evt. bemærkninger:.....

Skemaet udfyldt af telefon nr.

Kirkeministeriet

Frederiksholms Kanal 21. DK 1220 København K
Telefon 33 92 33 90 Telefax 33 92 39 13

Dato:

11 MAJ 1994

1

j.nr. 080/4.

Til samtlige provstiudvalg.

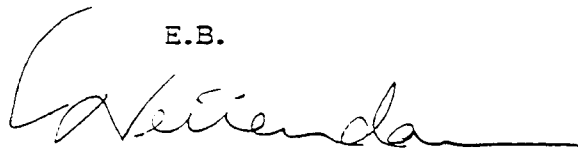
I forbindelse med den af ministeriet iværksatte undersøgelse af folkekirkens forsikringsforhold skal man herved anmode provstiudvalgene om at oplyse størrelsen af de forsikringspræmier, som er afholdt af menighedsrådene inden for ligningsområdet i årene 1992 og 1993. Beløbet fremgår af de kirkelige kassers årsregnskab konto 416 og 321. Sogne-nummeret bedes samtidig anført på vedlagte opgørelsesblanket.

Endvidere udbeder man sig oplysning om samtlige udbetalte erstatningsbeløb m.v. vedrørende skader, som er indtruffet i samme tidsrum, jf. vedlagte spørgeskemaer og vejledning. Dette materiale bedes videresendt til menighedsrådene med anmodning om at udfylde og returnere skemaerne til provstiudvalget senest onsdag den 1. juni 1994.

De af menighedsrådene udfyldte skemaer tillige med de af provstiudvalget udfyldte spørgeskemaer vedrørende præmiebeløbene bedes tilbagesendt hertil, således at de er ministeriet i hænde senest onsdag den 8. juni 1994.

P.M.V.

E.B.

T. NIELSEN
Fuldmægtig

RINGSTED-SORØ PROVSTI

Kirkepladsen 1 - 4690 Haslev
Telefon 56 31 20 48 - Giro 8 11 43 90
Træffetid: Tirsdag til fredag kl. 11-12
Torsdag tillige kl. 17.30-18.30

Bilag 10.

KIRKEMINISTEREN
U 3 Marts 1991

Haslev, den 4. marts 1991

Til Hr. kirkeminister Torben Rechendorff
Kirkeministeriet v. hr. departementschef Preben Espersen og
hr. kontorchef Asger Jørgensen

Stiftsøvrighederne
Bestyrelsen for Landsforeningen af menighedsrådsmedlemmer
Bestyrelsen for Danmarks Provsteforening
Københavns budgetprovst, hr. Jørgen Jessen
Nationalmuseet

Hermed tillader jeg mig at sende nogle overvejelser og et forslag vedrørende en selvforsikringsordning for Den danske Folkekirke med anmodning om en velvillig behandling - eller til venlig orientering.

Forslaget er blevet drøftet i Roskilde i et udvidet landemøde, som opfordrede mig til at gå videre med det til (besluttende) kirkelige myndigheder og interesseorganisationer.

Det er min agt at offentliggøre materialet her i foråret, hvorfor jeg vil være taknemlig for at blive gjort opmærksom på evt. forkerte oplysninger, så orienteringen kan blive rigtig.

Med venlig hilsen,

Kr. Hjerrild Buhl

RINGSTED-SORØ PROVSTI

Kirkepladsen 1 - 4690 Haslev
Telefon 56 31 20 48 - Giro 8 11 43 90
Træffetid: Tirsdag til fredag kl. 11-12
Torsdag tillige kl. 17.30-18.30

Overvejelser og forslag vedrørende en selvforsikringsordning for Den danske Folkekirke.

Den danske Folkekirkes forsikringsforhold har gennem nogen tid givet anledning til overvejelser og nytænkning både for at få orden i virvaret og for at spare noget af den svimlende sum, der årligt betales i forsikringspræmie.

Ved provstesynene bruges megen tid til eftersyn af forsikringspolicer. Det er forskelligt, hvormange skadesarter det enkelte menighedsråd tegner forsikring imod, der er ofte entreret med flere forsikringsselskaber, policerne er af vidt forskellig alder og indhold, der forekommer en del dobbeltdækning og findes adskillige huller. Og nogle menighedsrådsmedlemmer føler sig utrygge, for de er usikre på, om de har forsikret godt nok. Ansvarer ligger dem på sinde.

Sidste år fik vi i Ringsted-Sorø provstiudvalg fra 3 menighedsråd forelagt forskellige forsikringstilbud. Et af rådene havde selv bedt deres forsikringsselskab om en gennemgang af forsikringsbeholdningen, mens de andre havde haft almindeligt servicebesøg. Selvom de alle havde ret nye policer, fandt assurandøren/servicemanden behov for at hæve værdien af forskelligt løsøre og altersølv med flere hundrede procent, og den totale forsikringssum skulle stige med over 100 %.

Vi måtte fraråde menighedsrådene at acceptere tilbudene. Langt mindre forsikringssummer ville efter vor mening give forsvarlig dækning. Ganske vist har gammel, fint altersølv og historisk inventar en meget stor værdi, som man ikke kan fastholde, når uheldet er ude. Derfor hedder det i kirkeministeriets skrivelse af 10. august 1970, at antikt alterbordstilbehør bør værdiansættes til forsikring på grundlag af udgiften til anskaffelse af nye genstande af passende kvalitet. Men omtalte tilbud byggede på meget store affektionsværdier.

Der har altid været den vanskelighed med historisk inventar, som f. eks. kan blive røgsodet eller delvis beskadiget, og som derfor skal igennem en meget kostbar restaurering på Nationalmuseet, hvilken værdi skal det ansættes til?

Provstiudvalget besluttede at foretage en opgørelse over samtlige forsikringsudgifter i 1989 i Ringsted-Sorø provsti. Den viste det chokerende store beløb kr. 600.000. Vi har gennem mange år kun fået enkelte bagatelagtige erstatninger for stormskader og et par mindre tyverier, men ganske vist også én stor erstatning på 235.000 kr. for en lynskade.

Ved hjælp fra provstiudvalgene har det været muligt at lave medfølgende oversigt over forsikringsudgifterne i hele Roskilde stift, som viser en gennemsnitsudgift pr. sogn på kr. 20.196. Det må være et rimeligt kvalificeret gæt, at de samlede kirkelige forsikringsudgifter så er på 44 millioner kroner.

2 provstirevisorer, som hver har 3 provstier i Roskilde stift, har oplyst, at de kun har set ganske få og forholdsvis små erstatningssager i de år, de har revideret. Sognene øser altså penge i forsikringsselskaberne uden at få ret mange igen. Jeg er overbevist om, at folkekirken kan tjene et tocifret millionbeløb på at blive selvforsikrende.

Staten er selvforsikrende. Kommuner og amtskommuner kan ikke i fællesskab være selvforsikrende, idet hver kommune er en selvstændig økonomisk enhed. De har derfor oprettet Kommunernes gensidige Forsikringsselskab, som giver forsikringstagerne en meget god og billig forsikringsdækning. Selskabets vedtægter og især forsikringsbetingelser er meget omfattende og detaljerede for at undgå, at de enkelte forsikringstagere stikker sugesnablen i kassen og lader diverse arbejder lave som forsikringsskader.

Selvom de enkelte sogne eller ligningsområder kunne blive medlemmer eller kunder i Kommunernes gensidige Forsikringsselskab, vil det ikke kunne anbefales, idet en fuldstændig selvforsikringsordning for folkekirken skønnes at blive billigere.

Selvom hvert sogn er en afgrænset økonomisk størrelse, så er det dog forbundet med de andre sogne i fællesligningsområdet. Og alle sogne i Danmark er forbundet i fællesfonden via landskirkeskatten. Det drejer sig således om forbundne kasser, og dermed er en væsentlig forudsætning for selvforsikring til stede.

Men kan en selvforsikring lade sig gøre af formelle, lovmæssige grunde? Måske ikke umiddelbar, men det vil ^{være} muligt at komme et langt stykke med de love og dispensationsmuligheder, som foreligger, og resten må kunne indarbejdes ved begrænsede ændringer af de relevante love.

Jeg er vidende om, at der flere steder i landet arbejdes med en rationalisering af de kirkelige forsikringer og at der bl. a. er udarbejdet et nyt, forenklet system med kun en police for sognet, opbygget med 2 afdelinger henholdsvis for, hvad man skal forsikre og hvad man kan forsikre. Med bred tilslutning tilbyder selskabet store rabatter.

Københavns og Frederiksbergs sogne har allerede selvforsikring vedrørende arbejdsskader, og kirkeministeriet har bifaldet, at de undlader at tegne hus-ejerforsikring og kautionsforsikring for kirkekasserere, og har mulighed for at tillade fritagelse for brandforsikringspligten. Selvom der er ønske om at udbygge selvforsikringen til flere områder, er der dog nogen ængstelse for, om det københavnske fællesligningsområde er stort nok til at bære risikoen. Derfor

må en selvforsikring for hele folkekirken være det rigtige.

De nugældende love kræver følgende forsikringer:

1. Brandforsikring af kirkebygninger med inventar og andet tilhørende løsøre.
2. Brandforsikring af de til præsteembedet henlagte faste ejendommers bygninger.
3. Tyveriforsikring af kirkens hellige kar m.v.
4. Arbejdsskedeforsikring.

Alle andre slags forsikringer står det menighedsrådet frit at tegne. Dog har provstiudvalget også tilsyn med forsikringsposterne i budgetterne og må vurdere forsikringsomfanget og risikoen for ligningen i fællesligningsområdet.

(Her følger oversigten over forsikringsudgifterne i 1989 i Roskilde stift).

Oversigt over forsikringsudgifter i regnskabsåret 1989 i Roskilde stift.

Provsti	Antal sogne	Totale forsikringsudgifter	Gennemsnit pr. sogn	Andel kirke konto 416	Andel præsteg. konto 321	Gennemsnit for bysogne	Gennemsnit for landsogne
Roskilde dom-	7	451.337	64.477	88,91 %	11,09 %	124.448	19.499
Lejre	22	322.845	14.675	72,05 %	27,95 %	-	14.675
Køge	31	823.218	26.555	82,96 %	17,04 %	63.854	15.677
Kalundborg	34	491.321	14.451	74,32 %	25,68 %	40.588	11.921
Holbæk	32	750.766	23.461	73,61 %	26,39 %	79.558	21.652
Ods og Skippinge	21	390.918	18.615	66,40 %	33,60 %	17.862	18.653
Ringsted-Sorø	32	598.802	18.713	82,08 %	17,92 %	77.019	12.681
Slagelse-Korsør	19	502.372	26.441	83,20 %	16,80 %	70.834	10.586
Skælskør	33	364.567	11.047	75,91 %	24,09 %	27.400	10.536
Tryggevælde	31	443.510	14.307	76,98 %	23,02 %	31.743	13.104
Næstved	31	766.720	24.733	76,13 %	23,87 %	92.378	14.711
Stege-Vordingborg	27	556.409	20.608	71,26 %	28,74 %	50.023	16.931
Ialt	320	6.462.785 kr.	20.196 kr.	77,40 %	22,60 %	67.733 kr.	14.730 kr.

Under bysogne er medregnet "Landsogne" i Køge og Næstved provstier, som har mere end 40.000 kr. i forsikringsudgifter. Med ialt 2.158 sogne i Danmark betaler Den danske Folkekirke pr. år skønsmæssigt 2.158 x 20.196 kr. = 43.582.962 kr. i forsikringspræmier, afrundet 44 millioner kr.

Haslev, den 1. marts 1991

Kr. Hjerrild Buhl

RINGSTED-SORØ PROVSTI

Kirkepladsen 1 - 4690 Haslev
Telefon 56 31 20 48 - Giro 8 11 43 90
Træffetid: Tirsdag til fredag kl. 11-12
Torsdag tillige kl. 17.30-18.30

- 5 -

Forslag vedrørende etablering af en selvforsikring for Den danske Folkekirke:

Der oprettes et folkekirkens forsikringsråd, som skal bestyre ordningen.

Forsikringsrådet skal sørge for:

1. At ordningen fungerer effektivt, retfærdigt og tilfredsstillende.
2. At der ikke sker misbrug af ordningen.
3. At varetage tilsynet med den økonomiske forvaltning af forsikringsfonden og katastrofefonden.
4. At ansætte en forsikringskyndig daglig leder og sammen med denne ansætte taksatorer. Her er 3 muligheder:

Enten 2-3 heltidsansatte

eller deltidsansatte i hvert stift

eller købe den nødvendige taksationseksperter i et anerkendt forsikringsselskab.

5. At oprette et forsikringskontor med iøvrigt minimal bemanning.

Den daglige leder skal sammen med taksatorerne vejlede menighedsrådene i forebyggelse af skader, se efter at bygninger m.v. er i forsikringsmæssig forsvarlig stand og selvfølge og vurdere anmeldte skader.

Folkekirkens selvforsikring skal bygges således op, at den er let og billig at administrere, økonomisk retfærdig for alle sogne og endelig har indbygget en appel til lokal påpasselighed og ansvarlighed. Det sidste tilstræbes ved at give både sognet og fællesligningsområdet en væsentlig selvrisiko.

Økonomien forstås lettest, hvis vi som eksempel benytter gennemsnitssognet X, som under den nuværende ordning har en forsikringsudgift på kr. 20.196, afrundet til kr. 20.000, jvf. oversigten over forsikringsudgifter i 1989 i Roskilde stift.

Økonomien i selvforsikringen bygges op med 4 lag:

1. Sognet X har en maksimal årlig selvrisiko på 5.000 kr., som tages af kassebeholdningen.
2. Fællesligningsområdet skal af provstiudvalgets rådighedsbeløb bære skadeserstatninger op til et maksimum, som fastlægges af antal sogne gange 5.000 kr. pr. år. (Her regnes med sogne af gennemsnitsstørrelse).

På denne måde vil de fleste mindre skader blive klaret lokalt, og det vil dels billiggøre administrationen og dels modarbejde fristelsen til at lade for meget blive forsikrings-skader. Provstesynet og provstiudvalget kan ikke undgå at få en væsentlig kontrollerende funktion og aktivt at medvirke til, at alt holdes i forsvarlig forsikringsmæssig stand.

3. Skadeserstatninger udover disse lokale selvrisikobeløb skal afholdes af folkekirkens forsikringsfond. X-sognet skal over landskirkeskatten indbetale 5.000 kr. pr. år til forsikringsfonden. Af denne fond afholdes også udgifterne vedrørende forsikringsrådet, forsikringskontoret, den daglige leder, taksatorerne og forvaltningen af forsikringsfonden og katastrofefonden.
4. For erstatninger udover de nævnte 3 lag hæfter landskirkeskatten. Men da det vil være uheldigt med store udsving i landskirkeskatten, bør der oprettes en katastrofefond, som X-sogn hvert år i begyndelsen betaler 5.000 kr. til via landskirkeskatten. Eventuelle årlige overskud i forsikringsfonden skal også tilfalde katastrofefonden. Indbetalingen over landskirkeskatten til katastrofefonden skal ophøre, når den er nået op på f. eks. 100 millioner kr. og dermed skulle være i stand til at klare ekstra store skader.

Med 5.000 kr. pr. sogn, til henholdsvis selvrisiko, fællesligningsområdets hæftelse, folkekirkens forsikringsfond og folkekirkens katastrofefond er X-sognets 20.000 kr. tilsyneladende brugt. Men uden skader er selvrisikoens 5.000 kr. tjent og muligvis også de 5.000 kr., som er X-sognets hæftelse for fællesligningsområdets selvrisiko. Efter få år vil indbetalingen via landskirkeskatten til katastrofefonden forhåbentlig kunne nedsættes eller helt ophøre.

Det kan forventes, at overgangen til folkekirkens selvforsikring straks vil give en besparelse på landsplan på 25 % = 11 millioner kr. stigende til 50 %, og, når katastrofefonden er opbygget, helt op til 60 - 70 % = en samlet årlig besparelse på 25 - 30 millioner kr.

De 2 fonde, forsikringsfonden og katastrofefonden skal særbestyreres af fællesfonden.

Da der forestår et større udredningsarbejde, foreslår jeg, at der nedsættes et hurtigtarbejdende udvalg, som skal:

1. Analysere den nuværende forsikringssituation.
2. Forberede overgangen til selvforsikring (opsigelser af forsikringer m.v.).
3. Redegøre for nødvendige lovtilpasninger, evt. give udkast til nye love.
4. Komme med forslag til den bedste og billigste administration.
5. Fastlægge hvilke skadestyper ordningen skal omfatte.
6. Opstille model for byrdefordelingen mellem forskellige sognestørrelser, forskellig økonomisk bæreevne, få eller mange, store eller små emner/enheder til forsikring og flere andre hensyn.

7. Beskrive folkekirkens forsikringsråds sammensætning, kompetance og opgaver.
8. Tage stilling til evt. yderligere relevante spørgsmål.

Det hurtigtarbejdende forsikringsudvalg kunne evt. sammensættes således:

- 2 Kirkeministeriet (formand og sekretær)
- 2 Stiftsøvrighederne
- 2 Landsforeningen af menighedsrådsmedlemmer
- 1 Nationalmuseet
- 1 Danmarks Provsteforening
- 1 Provstiudvalgene
- 1 Kirkeværge ved en stor kirke
- 1 Kgl. bygningsinspektør
- 1 Bygningskonsulent for præstegårde
- 1 Præstegårdskonsulent
- 1 - 2 Forsikringssagkyndige

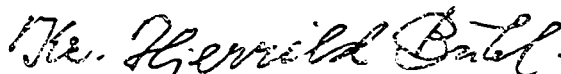
Forsikringsrådet bør være af begrænset størrelse. Det kunne evt. sammensættes således:

- 1 Kirkeministeriet
- 1 Stiftsøvrighederne
- 1 Landsforeningen af menighedsrådsmedlemmer
- 1 Nationalmuseet
- 1 Danmarks Provsteforening
- 1 Provstiudvalgene
- 1 Kgl. bygningsinspektør/bygningskonsulent/præstegårdskonsulent
- 1 Forsikringssagkyndig

Det er mit håb, at forslaget må blive positivt modtaget og få den nødvendige støtte, så Den danske Folkekirke hurtigt kan få etableret en selvforsikringsordning og spare mange millioner kroner hvert år.

Forslaget er sendt til kirkeminister Torben Rechendorff, kirkeministeriet, stiftsøvrighederne, bestyrelsen for Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer, bestyrelsen for Danmarks Provsteforening og Nationalmuseet.

Heslev, den 1. marts 1991

Kr. Hjerrild Buhl

Kirkeministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

DATE
22 AUG. 1995
REF.
EH/GK
J.NR.
105-0036

Ved skrivelse af 30. juni 1995 har Kirkeministeriet fremsendt et af arbejdsgruppen vedrørende Folkekirkenes forsikringsforhold udarbejdet forslag til rapport og anmodet om Finanstilsynets udtalelse, særligt til rapportens kap. 5.

I den anledning skal Finanstilsynet meddele, at det er en forudsætning for, at selvforsikringsordningen vil kunne holdes uden for tilsynet efter lov om forsikringsvirksomhed, at der dels bliver tale om dækning af ensartede risici og en ensartet dækning heraf og dels at der er en samhörighed imellem de deltagende medlemmer i ordningen og dels at alle, der inden for den påtænkte ordning har mulighed for at deltage, også deltager i ordningen, og at der således ikke bliver tale om en frivillighed med hensyn til at deltage, hvilket bl.a. også vil kunne give anledning til spekulation imod den påtænkte ordning.

I rapporten er det nævnt, at arbejdsgruppen er opmærksom på at en afgørende forudsætning for en hensigtsmæssig udnyttelse af en selvforsikringsordning vil være, at alle selvejende kirker, præsteembeder m.v. deltager i ordningen.

I rapporten er anført, at en overgang til selvforsikring betyder, at Folkekirken opnår mindre udgifter ved en sådan ordning, men at der ikke er foretaget en nærmere omkostningsvurdering i forbindelse med det indhentede statistiske materiale. Tilsynet skal i den anledning bemærke, at der i denne forbindelse bl.a. må tages hensyn til de ikke ubetydelige administrationsudgifter som en selvforsikringsordning kan medføre, og at de påtænkte udgifter i forbindelse med en selvrisiko ved ordningen kan indebære, at der i virkeligheden i det store hele er tale om en dækning som hidtil.

Det er tilsynets opfattelse, at det indhentede statistiske materiale om forsikringspræmier og

Gil. Kongevej 74 A
1850 Frederiksberg C
TELEFON 33 55 82 82
TELEFAX 33 55 82 00

KIRKEMINISTERIET
23 AUG. 1995

J.nr. 080-4/92

erstatninger m.v. i 1992 og 1993 ikke er tilstrækkeligt til at drage konklusioner, som nævnt i rapporten, om eventuelle besparelser. Statistisk materiale, der kan danne grundlag for præmiefastsættelse, bygger normalt på et erfaringsgrundlag indhentet igennem en betydelig længere årrække.

I rapporten foreslås, at administrationen og befojelserne vedrørende påtænkt selvforsikringsordning i videst muligt omfang skal henlægges til de eksisterende lokale kirkelige instanser. Tilsynet peger på - som også arbejdsgruppen har været opmærksom - faren for en forskellig behandling af forsikringsordningen i de enkelte administrative organer, hvilket i særlig grad kan have betydning for de fælles udgifter, der kan komme på tale, som en del af bidragene til betaling af forsikringsdækningen.

Tilsynet kan ikke udtale sig om, hvorvidt administrationen kan ske uden væsentlig forøgelse af menighedsrådenes arbejdsbyrde, men skal pege på at en selvforsikringsordning medfører en større arbejdsbyrde, herunder særlig i tilfælde af stillingtagen til anmeldte skader og erstatningsudbetaling, jf. i denne forbindelse også det i arbejdsgruppens rapport anførte side 15, 5. stk.*

Finanstilsynet går ud fra, at Kirkeministeriet foretager en fornyet høring, når der er udarbejdet et konkret forslag til en ny ordning med hen syn til spørgsmålet om ordningens forenelighed med Lov om forsikringsvirksomhed.

EHLERN
kontorchef

SEJER CHRISTENSEN
fuldmægtig

*

Sidehenviisningen vedrører et forslag til denne rapport. Henviisningen gælder nu til rapportens side 17, afsnit 3.